

Katolički list

ZVONIK

GOD: XV BR. 11 (169) Subotica, novembar (studenj) 2008. 100,00 din

Reportaža: Župa Sv. Petra
i Pavla, Bajmok

Intervju: mons. Đuro Gašparović,
biskup srijemski

Karitasov susret na Tekijama

Biskupi u Ohridu

Bajmok: župnik
okružen ministrantima

Proslava ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije

Bajmok: zbor uvijek pjeva
na nedjeljnoj misi

Suret tučepskih i žedničkih vjernika

Bajmok: djeca pod
budnim okom katehistice

Piše: mr. Mirko Štefković

Završi da možeš početi

Nama, ljudima današnjice, koji smo već gotovo naviknuli na žurbu i gužvu, teško je zamisliti drukčiji život.

Kad život malo uspori, kad dođe nedjelja pa nemamo što raditi, zna se dogoditi da i tada tražimo aktivnosti, jer jednostavno ne možemo bez posla. Želimo biti učinkoviti na svakom koraku. Ne želimo izgubiti niti jedan trenutak, jer "vrijeme je novac". No, zar nam i nedjeljni mir i odmor od poslova nije barem isto toliko dragocjen? Svakako da jest. No, zašto onda tako često, možda čak i nesvjesno, i u njega želimo unijeti nešto od one svakidašnje žurbe i gužve? Možda zato što ne znamo drukčije? Ili to možda niti ne želimo?

U mjesecu studenome, kad posjećujemo grobove svojih dragih pokojnika, nekako nam se spontano počnu nametati misli o tome kako je njima lijepo, jer su se oslobodili ovozemaljske strke i nemira te uplovili u luku blaženog mira. Više su to nostalgичne misli. One nas znaju zaustaviti baš u trenutku kad si posvijestimo što još nismo uradili, što smo započeli a nikako da dovršimo. I onda, umjesto da nas ta razmišljanja ispune mirom i željom za blaženim spokojem, u nama se zna probuditi nemir, jer još toliko toga moramo odraditi. Umjesto da nas obasja svjetlo nade blaženog uskrsnuća tijela kojemu idemo ususret i ispuni radost, prekrije nas sjena izgubljenosti u metežu započetih stvari te potrčimo od straha poput onih koji se izgube u nepoznatom.

Ali, zar baš sve moramo dovršiti? Zar baš sve moramo zaključiti da konačno možemo uživati u miru ispunjenosti smislom postignutog uspjeha? Iako nam se to u prvi mah može činiti jedinim ispravnim i mogućim, u konkretnom životu to ide malo drukčije. Možda uopće niti nije potrebno sve posvršavati kako bismo konačno mogli započeti ono pravo, ono za čim čeznemo svim svojim bićem. Možda je moguće doživljavati radost mira i spokoja i usred ovog svijeta u kojemu živimo. Ustvari, mora biti moguće, potrebno je samo pronaći načina. Jedan od njih mi se čini vrlo jednostavnim, mada nimalo lakim. Radi se o drukčijem postavljanju prema onome što radimo, prema našoj učinkovitosti. Umjesto da se osjećamo zarobljenima prijetnjom mogućeg neuspjeha i ostavljanja nedovršenih poslova i planova, možemo u poniznoj skromnosti priznati kako smo i sami jedan od tolikih putnika ovoga svijeta koji smjeraju ka vječnosti. Ta vječnost, koja nam je obećana i ponuđena, ne ovisi o onome što i koliko smo uspjeli postići ovdje na zemlji, nego više od onoga kako smo to postigli. Vječnost za mene ovisi o tomu jesam li se u svome djelovanju uspio izdignuti iznad onoga što sam stvarao i u svemu uspio prepoznati mogućnost da i tako slavim Boga. Drugim riječima to znači ne zamijeniti stvorenje za Stvoritelja, djelo naših ruku i umovanja za Onoga komu se klanjamo.

Zato, vjerujem da je sadašnji trenutak, za tebe i za mene, najbolji čas da završimo s grčevitom željom stvoriti što više, ispuniti dan prečesto suvišnim i teškim poslovima i obvezama. Moramo se osloboditi tih stega kako bismo mogli započeti živjeti u slobodi djece Božje, koja svoje stvaralačko djelovanje doživljavaju poput suradnje sa Stvoriteljem. Vrijeme je da raskrstimo s idejom kako od naše učinkovitosti ovisi hoćemo li i koliko promijeniti svijet, nego da svjesnije započnemo mijenjati sebe i već sada osjetimo mir koji nam donosi nada vječnoga života u Bogu.

Vaš urednik

Piše: Željko Augustinov

Uđi u Kraljevstvo Božje

Isklijat će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbit iz njegova korijena.

Na njemu će duh Jahvin počivat.

(Iz 11,1-2)

Cijenjeni prijatelju,

bliži se blagdan Krista Kralja i Crkva poziva nas vjernike da promislimo je li Krist Kralj i je li On to za tebe? U Starome zavjetu piše da je Bog Gospodin koji je mudro stvorio nebo i zemlju s mnoštvom biljaka i životinja, a sve to za čovjeka kojemu je prepustio da nad njima gospodari, koristi ih pa čak da ih on i imenuje. Na koncu, stvorio je raj kao mjesto gdje će se susretati Bog Stvoritelj i njegovo ljubljeno stvorenje, čovjek. Uvjet za sretnu budućnost čovjeka na zemlji bio je da on prihvati stvoreni poredak kao Božji dar, da radosno i zahvalno uživa Božje darove, a sreća će biti radost zbog susreta s Bogom Gospodarom koji će obilaziti sva svoja stvorenja i s čovjekom o svemu razgovarati. No, kad je čovjek poslušao savjet zmije i odlučio promijeniti postojeći poredak, htio je naime biti Gospodar kao Bog a nije vidio da je on već gospodar na zemlji, kažnjen je izgonom iz raja.

Bog nije čovjeka uništio, iskorijenio, nego je pripustio da se nađe u Egiptu kao rob i tamo na miru shvati krivnju, a tada ga je na čudesan i veličanstven način izveo iz zemlje ropstva i uveo u obećanu zemlju, u kojoj teče med i mlijeko, ustvari u novi raj. Doveo ga je kroz pustinju na Sinaj i tamo iznova otpočeo razgovor: "Budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode – ta moj je sav svijet! – vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet." (Iz 19,5-6). A Bog će od sada stalno boraviti među njima u Šatoru sastanka i kasnije u svetom gradu Jeruzalemu u Hramu.

No, vremenom su ljubav i vjernost popuštali, a drugi narodi i njihovi kraljevi i bogovi su se pričinjali većim i moćnijim pa su i Izraelci poželjeli zemaljskoga kralja. Prorok Samuel, kao tumač Božje volje, uvrijedio se i pobunio iz dna duše, no Bog mu je poručio kako oni nisu uvrijedili proroka nego Gospodina, te mu rekao da im da kralja i upozori ih na obveze koje će imati prema njemu. Izbor je ipak Bog pridržao za sebe.

Kraljevi su pokazali što Izraelu znači zemaljski kralj. Porezi, ratovi i porazi, ali i štovanje tuđih bogova. Kazna je za to stigla.

Proroci su zaklinjali i preklinjali, upozoravali na kaznu koja će biti strašna, a kada su i njih počeli ubijati, uslijedilo je uništenje Jeruzalema i samog Hrama. Narod je odveden u ropstvo.

Tada Bog šalje proroka Izaiju poručiti ostatku naroda Božjega. Deblo drveta, koje predstavlja državu, je doduše sasjeceno, no panj i korijen, tj. ostatak će vidjeti kako klija posve novo stablo. Mladica – Isus stvorit će na čudesan način novi Narod.

Isus će biti prorok poput Davida, ali će ispuniti i nadići sva proroštva. On će biti kao mudri Salomon, ali će biti i više od njega. Isus će biti pravi Kralj i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.

Cijenjeni prijatelju, danas pred tobom stoji Isus i poziva te da ga priznaš za svoga Boga i Kralja, da mu se pokloniš i dopustiš da te uvede u svoje vječno Kraljevstvo i Gospodstvo. Zato, prijatelju, dopusti mu da te povede.

Posljednji sud izvor kršćanske nade

Studen je mjesec kada nas liturgijsko vrijeme više nego inače potiče na razmišljanje o iščekivanju Gospodina dolaska. S jedne strane tomu u prilog idu posjeti grobovima dragih nam pokojnika koji nas nikada ne mogu ostaviti ravnodušnima, čime započinjemo ovaj mjesec, a s druge strane su to svetkovina Krista Kralja i početak Došašća. Tim razmišljanjima u prilog umnogome idu riječi pape Benedikta XVI. zapisane u enciklici "U nadi spašeni". Stoga ovdje želimo predstaviti samo onaj dio tog vrijednog nauka, koji se odnosi na "Posljednji sud kao mjesto učenja i odjelotvorenja nade".

Još od najstarijih vremena kršćana članak vjere "i opet će doći suditi žive i mrtve" imao je veliki utjecaj na njihov svakodnevni život. S jedne strane on se postavljao kao kriterij i opomena, a s druge strane budio je nadu u konačnu pravednost. Kako svi idemo ka "svome sudu", taj pogled prema naprijed i svijest o njegovom neizbježnom dolasku otkriva nam važnost sadašnjeg trenutka. Dok drevna istočna ikonografija Gospodina koji se vraća prikazuje kao Kralja, kao simbol nade, zapadna u Njegovu dolasku više vidi odgovornost za naš svakidašnji život. Kasnije se – kako kaže Papa – veća prednost davala prijetećem i mračnom aspektu suda, koji je očaravao umjetnike očito više od sjaja nade. U novije vrijeme se pak pitanjem posljednjeg suda bavi sve manje ljudi. Zacijelo su tomu pridonijele velike povijesne nepravde. Tako se rodio ateizam, koji u ime nepravde protestira protiv Boga i zastupa tezu da čovjek sam treba uzeti pravdu u svoje ruke i uspostaviti je u svijetu. Međutim, baš ta postavka dovela je do najvećih svjetskih nepravda. Ali, upravo svijet koji sam mora stvarati svoju pravdu, svijet je bez nade – ističe Papa.

Sve naše slike o pravdi koje ne uzimaju u obzir Božju objavu baš u liku nedužnog patnika, ne mogu ne izgubiti sigurnu nadu da "Bog zna krojiti pravdu na način koji ne možemo shvatiti", i to u uskrsnuću tijela. Jedino tako može postojati pravda poput opoziva trpljenja i uspostave konačne pravednosti. Nije moguće da povijesna nepravda ima posljednju riječ i zato je pitanje pravde naj-snažniji argument u prilog vjere u vječni život. "Zato je vjera u posljednji sud nadasve nada" – naglašava sveti Otac.

Vjera nam daje sigurnost da Bog uspostavlja pravdu uskrsnućem i darom vječnog života. No, koliko slika posljednjeg suda s jedne strane ulijeva la nadu, ona zacijelo zadaje i strah, tj.

bolje rečeno budi u nama svijest odgovornosti. U prisposobi o bogatašu i siromašnom Lazaru (usp. Lk 16,19-31) Isus nas opominje govoreći o velikom jazu koji nastaje drugačijom uspostavom pravde. No, u toj prisposobi on ne govori o konačnom stanju nakon posljednjeg suda, nego o posrednom stanju između smrti i uskrsnuća. Po tom poimanju, koje nije nepoznato drevnom židovstvu, duše u posrednom stanju trpe ili uživaju blaženstvo, baš kako to ocrtava spomenuta prisposoba. U tom su stanju – kako ističe Papa – moguća čišćenja i ozdravljenja, po kojima duše sazrijevaju za zajedništvo s Bogom. To je ustvari katolički nauk o čistilištu. Smrću naše životno opredjeljenje postaje konačno i s time dolazimo pred Boga. Iskustvo nam govori da to opredjeljenje kod većine ljudi nije potpuna otvorenost Bogu, niti potpuna odsutnost želje za ljubavlju i istinom. Iako konkretni životni izbori, nerijetko rezultati kompromisa sa zlom, zaprljaju čistoću duše, u njoj i dalje ostaje žeđ za čistoćom.

Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima; i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.

Rimski misal, Predslovlje pokojničko I.

Sveti Pavao naučava kako će nas Bog suditi po tome u kakvom se stanju nalazimo. Temelj na kojemu gradimo je Isus Krist, a naše je ono što na njega zidamo. Tako onaj koji gradi dobrim djelima, neće ostati bez njih niti u vječnosti. No, Pavao dodaje: "Izgori li čije djelo, taj će štetovati; ipak, on će se sam spasiti, ali kao kroz oganj" (1 Kor 3,15). Za spasenje nam je proći kroz "oganj" kako bismo postali sposobni primiti Boga. Susret s Kristom, Suceom, ne poznaje nikakvih maski. Pred Njim svaka laž nestaje. Zato je taj susret preobražavajući, koji čisti od svega što Ga nije dostojno. U boli toga susreta, u kojem jasno vidimo sve ono nečisto i nezdravo u našem biću, krije se spasenje – napominje Papa.

U Božjoj pravdi, znamo, sadržana je i milost. To dvoje opstaju istodobno. Jako je važno kako živimo u ovome svijetu, no naša prljavština ne ostavlja u nama neizbrisiv trag ako smo barem nastavili težiti prema Kristu, istini i ljubavi. "Blažena bol" susreta s Kristom Suceom pred kojim stojimo u svojoj goljoj istini, postaje naše spasenje i naša radost. Sveta moć njegove ljubavi,

poput nekog ognja, prostrujit će našim bićem i sagorjeti sve ono lažno što smo navukli na sebe tijekom ovozemaljskog života, te nas osposobiti da postanemo potpuno Božji. Ta prljavština već je spaljena u Kristovoj mucij, koja je otkupila cijeli svijet, a u času suda doživljavamo i prihvaćamo trijumf njegove ljubavi nad svim onim što je zlo u svijetu i u nama – utješno ističe Papa.

Božji sud je izvorom nade i zato što je pravedan i zato što je milost. Da je samo milost, koja ne uzima u obzir ovo zemaljsko, što bi tako bilo s pravdom, a da je samo pravda, teško bi strah zbog svijesti u vlastitoj grešnosti dao mjesta nadi. O tijesnoj združenosti pravde i milosti svjedoči nam Kristov križ i uskrsnuće, zato u isto vrijeme "sa strahom i trepetom radimo oko svoga spasenja" (Fil 2,12), ali puni pouzdanja, jer znamo "ako tko i sagriješi, zagovornika imamo kod Oca" (1 Iv 2,1), kojemu idemo ususret.

Vrijeme naše preobrazbe u tome susretu ne može se mjeriti ovozemaljskim vremenom. Papa to vrijeme nazi-

va vremenom srca i vremenom prijelaza u zajedništvo s Bogom u Kristovu tijelu. Zato, za našu kršćansku nadu, veliku važnost ima vjersko znanje da molitva može pomoći pokojnima koji se nalaze u tome posrednom stanju (usp. 2 Mak 12,38-45). To da ljubav može doprijeti i do drugoga svijeta, da je moguće uzajamno davanje i primanje – kako to postoji i obrnuto kada se obraćamo svecima za zagovor – u kojem i iza granica smrti ostajemo povezani jedni s drugima sponama ljubavi, temeljno je vjersko uvjerenje – ističe Papa. Budući da naš život nije niti može biti izoliran od odnosa s drugim osobama, tako to nije niti na onome svijetu. Tu povezanost mi živimo po molitvama za pokojne koje, svjesni da i sami tamo smjeramo, postaju činom ljubavi i povezanosti jednih s drugima. U tome se očituje kako je naša kršćanska nada u sebi uvijek nada za druge, jer kad radimo na spasenju drugih, radimo najviše i za svoje osobno spasenje. Zato Crkva, kao zajednica vjernika na putu ususret pravednom i milosrdnom Sucu, doista je velikim znakom nade za svakoga čovjeka.

Došašće – hodočašće – radošašće

Došašće

Bliži li se ovo vrijeme kraju ili nekom početku? Dani sve kraći, a vrijeme mraka dulje, doziva nam u pamet

*Vijeme je već da se oda sna prenemo,
jer nam je sada spasenje bliže nego kad povjerasmo.
Noć podmače, dan se približi!
Odložimo dakle djela tame i
zaodjenimo se oružjem svjetlosti.*

(Rim 13,11-12)

sliku kraja. Crkva na poseban način određuje vrijeme, pa tako i crkvenu godinu. Dok se u realnom vremenu tako mnogo govori o kraju godine, u liturgijskom vremenu tek počinje vrijeme iščekivanja, čežnja i nade. Vrhunac crkvene godine je u nedjelji Krista Kralja, a odmah potom počinje vrijeme adventa – došašća. To je vrijeme od četiri nedjelje, a posljednja je ona koja prethodi Božiću.

Došašće – vrijeme je dolaska. Tko nam to dolazi? Tko nam nadu donosi? Može li to biti maleno dijete, rođeno daleko od očiju javnosti, u nemilosti? Nije li već tada "dijete" bilo nepoželjno? Je li moguće da se prije više od dva tisućljeća tako primalo novorođenče? Kao da smo izbrisali vremensku granicu. Isus – dijete, sin Marijin – Sin Božji, rodio se kao voljeni sin i kao nepoželjni stanovnik Zemlje. Došao je u mraku, a donio svjetlo. Dok je Zemlja spavala u mraku, nebo je gorjelo od radosti.

Hodočašće

Spasitelju, koga želeć, vapijahu stari...

Vjekovna čežnja starozavjetnih vjernika za obećanim Mesijom trebala bi i nama svijetliti u vrijeme modernog "mraka". Stari vapijahu, a suvremenici boluju od nedostatka vremena i zaborava. Mrak je ušao u srca ljudi, mrak modernog, potrošačkog mentaliteta. Hod u vremenu zaustavlja tek bolest ili, neumitna i često preuranjena smrt. A nje je sve više i sve raznolikije. Patrijarsi bijahu spremni za dolazak Spasitelja. Tijekom

povijesti čežnja za Spasiteljem mijenjala je svoj intezitet. Koliko je narod čežnuo, toliko mu je Bog bio bliz. Koliko je želio život, toliko je mrak bivao tanji, a svjetlo jače.

Dok hodimo, sve smo bliže Spasitelju, bliže svom osobnom spasenju. A za spasenje nije dovoljno rođenje. U rođenju se tek nazire ono vječno, konačno.

I u ovom našem hodanju prema kraju – ljudskom, već imamo i živimo budući, vječni život. Hodanje kroz povijest svjedoči nam ljudsku dimenziju, tako predvidljivu i ponovljivu. I grješnu. A u Božjem planu je trajno upisan život za čovjeka. Upravo zbog Božjeg, spasiteljskog plana, čovjek vjernik hodajući kroz život časti i slavi Stvoritelja.

Radošašće

Srca gore

Suvremeni čovjek svoju radost i zadovoljstvo veže uz materijalnu sigurnost. A ta je sigurnost tako krhka. Vrijeme došašća pruža nam nebrojene i neslućene mogućnosti za postizanje radosnog životnog hoda. U svakodnevni hod uključimo srce, um i dušu. Podignimo oči srca prema gore, prema božanskom. Izdignimo se u ljudskoj ograničenosti i počnimo slaviti život čije je svjetlo zasjalo pri rođenju u Betlehemu.

Želimo li život, prihvatimo ga i u svakodnevnom životu. Evo nam Božja riječ, pođimo na zornice, ispovijedimo svoje grijeha, pomirimo se, primijetimo brata pokraj nas i njegovu potrebu, molimo bez prestanka, pružimo ruku onomu tko nas izbjegava... Čežnemo li dovoljno za Isusom i njegovim dolaskom, postajemo bolji, blagoslovljeni ljudi.

Tko svoju radost najiskrenije iskazuje? Složit ćemo se, oni najmanji. Dječja se radost prelijeva i na one u čijim je srcima sumnja, tuga, razočaranje pa i nevjera. Djeca nam svijetle kao najjače svjetlo. Njihova radost je naša izvorna radost kojom častimo Boga za darovan život. Gledajući malenoga Isusa u betlehemske štalice, oživljavamo sjećanje na događaj zapisan u Novom zavjetu. Ostanemo li na tom sjećanju, u nama se neće roditi stvarni Isus jer njemu treba pravi, živi dom. Očišćen, topao i otvoren. Jasno nam je što nam je činiti. Božić 2008. je naš Božić, pravo i istinsko rođenje na život. Sjetit ćemo se Isusova rođenja od Marije, osjetiti ćemo da se rodio u našem srcu i iščekivat ćemo njegov ponovni dolazak na zemlju. Mi ne znamo kada će to biti, ali ćemo biti spremni.

Rado ćemo stoga iščekivati, hodočastiti u radosti. Poput djece. Iskrena pogleda i srca prema gore!

Gospodine, nauči nas, u svjetlu svoje mudrosti, zemaljskim se dobrima pravilno služiti, a za nebeskima težiti.

(Popričesna molitva)

Međunarodna biskupska konferencija sv. Ćirila i Metoda

Dvadesetprvo plenarno zasjedanje Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda (MBK) održano je u Pastoralnom centru Sv. Ćirila i Metoda u Ohridu od 11. do 13. studenoga 2008. godine. Nazočili su mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup beogradski i predsjednik MBK; mons. János Péntzes, biskup subotički i potpredsjednik MBK; mons. Zef Gashi, nadbiskup barski; mons. Ilija Janjić, biskup kotorski; mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski; mons. Đura Džudžar, apostolski egzarh za vjernike katolike istočnog obreda u Srbiji i Crnoj Gori; mons. Kiro Stojanov, biskup skopski i apostolski egzarh za vjernike katolike istočnog obreda u Makedoniji; mons. Ladislav Német, biskup zrenjaninski; mons. Dodë Gjergji, apostolski administrator prizrenski, te generalni tajnik o. Leopold Rochmes, ofm. Biskupima se pridružio mons. Santos Abril y Castillo, apostolski nuncij u Makedoniji.

Molitvom Večernje i zavim Duha Svetoga biskupi su započeli rad. Sve prisutne pozdravio je domaćin zasjedanja mons. Stojanov, izrazivši svoju radost što se ovo plenarno zasjedanje održava u njegovoj biskupiji i zahvalnost za podršku i ohrabrenje vjernicima katolicima u Makedoniji.

Otvarajući zasjedanje, mons. Hočevar, predsjednik MBK, izrazio je radost što je ponovno uspostavljena drevna Srijemska biskupija i imenovan novi srijemski dijecezanski biskup mons. Gašparović, kao i radost što je imenovan novi zrenjaninski dijecezanski biskup mons. Német.

Tijekom konferencije svoje izlaganje i predstavljanje imali su novi člano-

vi MBK. Mons. Gašparović je govorio o Srijemskoj, a mons. Német o Zrenjaninskoj biskupiji. Oni su predstavili situaciju, planove i projekte pastoralnog djelovanja povjerenih im biskupija. Mons. Gashi, kao delegat MBK, podnio je izvješće sa sudjelovanja na XII. biskupskoj sinodi u Rimu, na kojoj se govorilo o Božjoj riječi u životu Crkve. Nadalje, mons. Janjić, pročelnik Vijeća za obitelj MBK, predstavio je temu "Katolička obitelj na prostorima dijaspore", koja je aktualna upravo na

području ove Konferencije. /.../ Biskupi su razmotrili dosadašnji rad MBK i dali prijedloge za budućnost.

Pri susretu s Direktorom Komisije za odnose s vjerskim zajednicama i religijskim grupama, gosp. mr. Zvonkom Mucunskim, i zamjenikom, gosp. Antonom Serecim, u razgovoru su bile dotaknute teme Zakona o crkvama, vjerskim zajednicama i religijskim grupama u Makedoniji. Razgovaralo se o vjeronauku u školama, te o suradnji

Komisije sa Katoličkom crkvom i o drugim aktualnim pitanjima. Prijam kod ministra vanjskih poslova gosp. mr. Antonia Milošoskia protekao je u razgovoru o nekim aktualnim pitanjima vezanim za situaciju u regiji. Prilikom susreta bilo je govora o odnosu Vlade Makedonije sa Svetom Stolicom i Katoličkom crkvom unutar Makedonije. Nadalje, bila su dotaknuta i pitanja integracije Makedonije u euroatlanske strukture NATO-a i Europske Unije.

Svečano euharistijsko slavlje u crkvi Sv. Benedikta, Ćirila i Metoda u Ohridu 12. 11. 2008. u 18,30 sati uz sudjelovanje svih biskupa, predvodio je mons. Hočevar, a prigodnu homiliju održao je mons. Német.

U znak povezanosti i trajne vjernosti pastiru Crkve, papi Benediktu XVI., biskupi su uputili brzojav zahvalnosti moleći za nadpastirski blagoslov.

U Ohridu, 13. studenoga 2008.,

Tajništvo MBK

Otišao čovjek Božje riječi

Prije dvadeset i pet godina prešao je Dunav iz slavenske metropole Osijeka naš brat pater Tadej i došao u grad na Dunavu – Novi Sad – pravi Babilon jezika, konfesija i kultura. Došao je kao navjestitelj Božje Riječi. Tražio je svoje mjesto i poslanje u tom neobičnom okruženju. Brzo je našao. Otkrio je glad koja postoji u svim veli-

kim gradovima, glad za istinom koja ne vara i koja je autorizirana Božjom snagom. Kao iskusni kateheta i učenik velikog Učitelja i prijatelj velikog i žarkog navjestitelja Božje Riječi, patera Dude, zapalio je ubrzo svoju okolicu žarom Božje Riječi.

Mnoge su tribine, u Subotici i širom naše Metropolije zapamćene kod brojnih slušatelja. Mnoge duhovne vježbe,

rekolekcije, svećenički susreti zahvaljuju njemu svoj rast u vjeri. Pisana riječ, napose u katoličkom mjesečniku "Zvonik", ostat će trag njegovoga komuniciranja s ljudima u tisku. Nastupi na televiziji su postali znak katoličke širine i jasnoće. Nije čudo da je postao puno puta i "znak komu će se protiviti".

Bila je radost i bogatstvo surađivati s njim na susretima i u Vijećima Međunarodne biskupske konferencije svetog Ćirila i Metoda.

Sada je sve to zastalo. Opraštam se od njega kao brat i prijatelj u ime Teološko-katehetskog instituta, u ime Radio Marije u Srbiji, u ime mnogih Vijeća Biskupske konferencije, konačno u svoje ime. Tvojim Provinciji, tvojim prijateljima i tvojoj rodbini kršćanska sućut, a naša je obveza nastaviti putem kojim si prošao. Hvala ti, počivaj u miru i zagovaraj da nastavimo tamo gdje si ti stao.

Iz oproštajnog govora

mons. dr. Andrije Kopilovića

Umro je p. Tadej – zaljubljenik u Božju riječ

Ono što smo znali da je moguće a žarko smo molili da se ne dogodi, jer to nismo željeli, ipak se dogodilo u subotu, 8. studenog: umro je dragi nam p. Tadej. Brzo se Vojvodinom pronijela ta vijest putem Radio Marije, putem radija za koji je zasigurno najzaslužniji upravo on. Bog ga je uzeo k sebi. Nestala je bolest, prestale su mnoge teške brige i brojne obveze, uminuo je umor. Sad je p. Tadej ondje gdje mu je sigurno bolje i ljepše. Lijepu sam "sms porukicu" primio neposredno nakon njegove smrti: "Sad moramo vjerovati ono što nas je p. Tadej učio. Duša ne umire. Ona odlazi pred Božje lice. Sad njegova duša pjeva 'Aleluja' u društvu anđela i svetih". Vjerujem u to.

Nama, koji smo ga voljeli, sada je teško. Nedostajat će nam. Bio je prijatelj i učitelj mnogima. Rado smo ga slušali jer je bio zaljubljenik u Božju riječ. Tumačio ju oduševljeno. Poruku Božje riječi znao nam je "snimiti" u svijest, usaditi je u srce – da bismo je prihvatili i po njoj živjeli. Vodio nas je k Ocu po Isusu Kristu u snazi Duha Svetoga. Nedostajat će njegov zanos na Radio Mariji, njegova uporna i ustrajna borba za frekvencije! Falit će na našem Teološko-katehetskom institutu kao vrsni i omiljeni profesor, u Međunarodnoj biskupskoj konferenciji "Sv. Ćirila i Metoda", na tribinama... i gdje sve još ne. Mnogi su se spremali na proljeće s njim u Svetu Zemlju. I ja također. Spremali smo se a on je oputovao u najsvetiju Zemlju. Zasigurno će najviše njegov odlazak iskusiti kao gubitak njegova franjevačka zajednica u Novom Sadu.

Teško nam je. Pa ipak, moramo reći: Bogu hvala – što smo ga imali i za sve što nam je značio i za sve što nam je dao. Bogu hvala i što ga je uzeo. On zna zašto. Mi vjerujemo da je i to njegova sveta volja, kojoj je p. Tadej dnevno prepustao svoje putove. Počinje novo razdoblje Radio Marije Srbije i, rekao bih, novo razdoblje Katoličke crkve u Vojvodini – razdoblje bez dragog nam p. Tadeja. No, uvjeren sam da će biti s nama i dalje – drukčije, dublje, oslobođen svih slabosti i ograničenosti, molitvom i zagovorom. On je dostigao ono kamo svi stremimo. Sjećajmo se onoga što nam je govorio i usvojimo život po Božjoj riječi još više, još bolje, da i mi – kad nas Bog pozove – budemo spremni poći u vječnost, u koju je on već uronio...

I na kraju još nešto vrlo toplo: Dragi p. Tadej, hvala na svemu što si nam govorio i za sve što si za nas činio i što ćeš činiti.

mr. Andrija Anišić

Njegovo srce je nosilo sav taj posao i napajalo ga samo njemu svojstvenim ljudskim, vjerničkim, franjevačkim, znanstveničkim i navjstiteljskim zanosom kojim je pomilovao i mnoge od nas. Rastajemo se s njime u žalosti, ali i s pitanjem koliko je duboko u nama ostavio trag ovaj visoko osposobljen dobar čovjek, a u isto vrijeme uvjeren franjevac. Odgovor je jednostavan: Tadej je bio franjevac i svećenik po mjeri Drugog vatikanskog koncila.

fra dr. Emanuel Hoško

Nakon teške operacije srca u bolnici u Izoli u Sloveniji, 8. studenoga, u 69. godini života, 53. redovništva i 44. svećeništva umro je fra dr. Tadej Vojnović, franjevac Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Pogreb dr. Tadeja Vojnovića bio je u petak 14. studenoga u 13.30 sati na groblju Mirogoj u Zagrebu. Misa zadušnica slavljenja je nakon pogreba u crkvi Krista Kralja na Mirogoju u Zagrebu. Pogrebu su nazočili mnogobrojna braća franjevci, redovnice, rodbina, prijatelji iz Hrvatske, Novoga Sada, Subotice. Dirljivim riječima od patra Tadeja oprostili su se na sv. misi i na pogrebnim obredima: provincijalni ministar Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda fra Željko Železnjak, subotički biskup dr. Ivan Péntzes, fra dr. Károly Harmath iz Novoga Sada, fra dr. Emanuel Hoško iz Zagreba, mons. dr. Andrija Kopilović iz Subotice i fra Leopold Rohmes iz Beograda.

Dr. Tadej Vojnović bio je vrstan egzeget, autor glasovite Velike biblijske konkordancije u dva sveska, profesor, direktor "Radija Marije" – radio postaje Beogradske metropolije sa sjedištem u Novome Sadu (od 2004. godine), član Komisije Iustitia et pax, Vijeća za nauk vjere, Vijeća za medije i Vijeća za obitelj Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Beogradu.

Fra Tadej Stjepan Vojnović rođen je 9. svibnja 1939. u Čakovcu. U Franjevački red stupio je 5. kolovoza 1956. Prve zavjete položio je 6. kolovoza 1957., a svećane 17. rujna 1962. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1965. Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu najprije je 1968. godine postigao licencijat radnjom "Antun Franki i njegovo doba", a 1977. godine obranio je doktorsku radnju na temu "Prevođenje cjelovite Biblije u Hrvata od prve tiskane Biblije 1831. godine".

Dr. Tadej Vojnović objavio je mnogobrojna djela od kojih je najpoznatija glasovita Velika biblijska konkordancija u dva sveska koju su 1991. zajednički objavili izdavačke kuće Kršćanska sadašnjost iz Zagreba i Dobra vest iz Novoga Sada. Osim toga objavljena su sljedeća djela dr. Vojnovića: Biblija Bernardina Frankopana i Biblija hrvatskih protestanata (Izvadak iz doktorske disertacije), Zagreb, 1977.; Razgovori o Lukinu evanđelju, Protector, Zagreb, 1995. (I. izdanje); Razgovori o Lukinu evanđelju, Hrvatska franjevačka provincija, Zagreb, 2004. (II. izdanje); Sinopsa evanđelja, Zagreb, 1994.; Molitvenik Kršćanin na putu, Agape, Novi Sad, 1995. i 2002.; Serafsko cvijeće, Priručnik i molitvenik za članove Franjevačkoga svjetovnog reda, Brat Franjo, Zagreb, 2003. Suautor je s Jankom Ramačem i Mihalom Ramačem djela Sveto pismo Novoga zavjeta (prvi prijevod na rusinski) objavljenog u Novom Sadu 2006. Priredio je vjeronaučne listiće: O otajstvu Crkve, O sakramentima, O Isusu Kristu te O Crkvi u suvremenom svijetu. Bio je višegodišnji suradnik u katoličkome listu župe Sv. Roka iz Subotice "Zvonik", gdje je pisao tekstove "Upoznajmo Bibliju" u nastavcima. Godinama je vodio biblijski sat. Obradivao je kroz čitavu godinu teme Psalmi, Kraljevstvo Božje, Prorok Izaija, Kršćanska mistagogija, Demonologija. Bio je neko vrijeme i delegat Provincijalnoga ministra za franjevce u Vojvodini. Bio je direktor Radio Marije Srbije i borio se sve do posljednjeg dana svog života za sve potrebne dozvole i nove frekvencije toga jedinog katoličkog radija u Srbiji. Neumorno je 38 puta organizirao hodočašća u Svetu zemlju. Posljednje hodočašće održano je ove godine u mjesecu rujnu, kada su s njim hodočastili beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar i svećenici Beogradske nadbiskupije. Fra Tadej je u Svetoj zemlji svećenicima održao i duhovne vježbe. Bio je također omiljeni voditelj duhovnih vježba redovničkim zajednicama u Srbiji i Crnoj Gori te voditelj Franjevačke zajednice u Novom Sadu. Radio Marija Srbije svoj je program 9. studenoga u potpunosti posvetio uspomeni na svog utemeljitelja, direktora, duhovnog vođu i najomiljenijeg tumača Božje riječi u Vojvodini.

Škola animatora u Sonti

U sklopu III. Škole animatora, održan je posljednjega vikenda u listopadu u župi sv. Lovre u Sonti, prvi susret mladih animatora. Tema ovog susreta bila je "Nemojte se suobličavati ovome svijetu! (Rim. 12,2)". Na susretu se okupilo četrdesetero mladih s raznih strana biskupije: Subotice, Đurđina, Selenče, Kule, Prigrevice, Apatina te gosti: mladi iz župe Sv. Vid iz Petruševca-Zagreba (HR) kao i domaćini, mladi iz Sonte.

vođenje večernjeg programa i igara (**Bernadeta** i **Vlada**) vježbanje pjesama i plesa (**Valentina** i **Tanja**), dekoraciju prostora, radionicu (**Miloš** i **Bojana**), a mladi iz Zagreba su nam svojom pjesmom uljepšavali radosne trenutke.

Petak, 24. listopada bio je dan dolaska i upoznavanja. U jutarnjim satima u subotu 25. listopada, održano je predavanje te rad u skupinama. Predavanje na ovogodišnju temu održao je vlč. **Goran Vilov**, župnik iz Bačkog Monoštora koji je također doveo mlade iz ovoga mjesta. U svojem predavanju ukazao na to da se kao mladi kršćani ne bismo trebali prilagođavati svemu što vidimo na televiziji, internetu ili onomu što čitamo u novinama, već bismo trebali živjeti

po pravilima koje nam daje naš Gospodin. Na susretu smo imali i kreativne radionice. U radionicama smo učili izrađivati krunice za ruku, ramove za slike i križeve od materijala koje možemo naći u prirodi. Prije sv. mise mladi su na raznim jezicima molili krunicu i imali prigodu za ispovijed. Navečer je uslijedio kreativno-zabavni program koji su pripremili odgovorni animatori sa svojim skupinama. Dan smo završili klanjanjem koje uvijek na mlade ostavlja duboki i nezaboravan dojam. Klanjanje je vodila Katarina Ralbovsky, djelatnica CDP iz Zagreba.

U nedjelju, 26. listopada, na svetoj misi smo zahvalili Gospodinu za ovaj susret. Nakon ručka slijedio je "ceremonijal rastanka", gdje su mladi izricali svoje dojmove o susretu i svaki animator je izvukao na papiriću svog "anđela" s kojim treba ostati u kontaktu do sljedećega susreta. Na rastanku su se u nekim očima čak pojavile suze. Uz pitanje: "Velečasni, kad će biti sljedeći susret?", mladi su se pozdravili i krenuli na put puni dojmova.

Miloš Vodeničar, animator

Organizatori, vlč. **Dominik Ralbovsky** i njegova sestra i katehistica **Kristina**, formaciju animatora ove godine su osmislili tako da mladi sami preuzimaju odgovorne zadatke na susretu: osim uloge animatora u skupini i brige oko kuhinje (uz pomoć tete **Ane** i tete **Ruže**), neki su na susretu preuzeli vođenje jutarnje molitve (**Ivo** i **Marija**),

Jubilej bračnih parova

U župnoj crkvi Sv. Josipa Radnika u Đurđinu, u nedjelju 12. listopada zajednički je slavljen jubilej bračnih parova. Misno slavlje predslavio je katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**.

Ovo je treća godina otkako se u ovoj župi održava ovakvo slavlje koje je uveo župnik vlč. **Lazar Novaković**. U prigodnoj propovijedi, mons. Beretić je govorio o vrijednostima braka i obitelji, te je tom prilikom čestitao jubilarcima. Slavlju se odazvalo deset bračnih parova, među kojima je bilo onih čiji život u bračnoj zajednici traje od 5 do 65 godina. Njihova sretna lica brojnim su okupljenim vjernicima potvrdila riječi s prvih stranica Biblije: "Nije dobro da čovjek bude sam." /*Verica Dulić*/

Župna tribina u Đurđinu

U župnoj dvorani u Đurđinu, održana je u nedjelju 19. listopada tribina na temu "Obiteljske vrednote u poslanicama apostola Pavla". Gost predavač bio je vlč. **Jozef Vogrinc**, kateheta i profesor u subotičkom Sjemeništu.

Predavač je govorio o Pavlovu pogledu na brak i obitelj. Nakon pročitanih nekoliko redaka iz poslanica na ovu temu, iste je i rastumačio. Spomenuo je i Pavlovu uputu obitelji, da se zdravi obiteljski odnosi rađaju iz prvotnoga zahtjeva da budemo podložni jedni drugima u strahopoštovanju prema Kristu. Boraveći i službujući u Njemačkoj dvadeset godina, vlč. Vogrinc je postao svjedokom mnogih obiteljskih problema: nepoštovanja, nevjerstva i rastave. Djeca iz takvih razorenih obitelji često su prepuštena sebi samima, ulici i svim porocima. Rasprava koja je uslijedila nakon predavanja, još je više podcrtala sve destrukcije suvremenoga društva. Na kraju se ipak osjećala praznina, jer nije bilo naglašeno tko jedini nudi moguća rješenja u ovim nemogućim situacijama. Crkva je ta koja je uvijek naviještala Isusa Krista i Ljubav u dimenziji križa, ali tko je spreman ovo čuti i prihvatiti?! /*Verica Dulić*/

Dan zahvalnosti u Plavni

Na Misijsku nedjelju, 19. listopada, proslavljena je u crkvi Sv. Jakova u Plavni sveta misa zahvalnica za sve plodove što nam je Bog podario ove godine. Sveta misa koju je predslavio župnik Josip Štefković, prikazana za sve župljane.

Misno slavlje krasila su djeca, ali i odrasli odjeveni u narodnu nošnju. U prinosu darova, djeca su prinijela križ, svijeću, Bibliju, cvijeće, voće, povrće, hostije, vino i vodu. Prigodni program s djecom pripremio je župnik Josip koji je održao i propovijed, potičući nas na razmišljanje o zahvalnosti Bogu i bližnjima te o samoj našoj vjeri, načinu života i odnosu prema Bogu i ljudima. Naglasak u propovijedi bio je na potrebi zahvaljivanja Bogu za sve, jer On nas je stvorio i bez Njega ne bismo ništa mogli učiniti. Često to zaboravljamo, a zbog svog egoizma nezahvalni smo i svojim bližnjima. Djeca su nezahvalna svojim roditeljima, roditelji svećenicima i nastavnicima, bolesnici onima koji ih njeguju, a svi smo

često nezahvalni Bogu. U ovom životu trebali bismo zahvaljivati na svemu, i onda kada ima dobrih plodova, ali i kada smo u krizi, bolesti, tjeskobi, jer Bog je i tada s nama, zaključio je župnik Josip. Na kraju misnoga slavlja, vlč. Josip je zahvalio svima koji su pomogli u pripremi slavlja, ali i onima koji su u njemu sudjelovali. /Zvonimir Pelajić/

Događanja u Sonti

U mjesecu rujnu i listopadu bilo je mnoštvo događanja u župi Sv. Lovre u kojima je sudjelovala cijela župna zajednica.

Već na početku rujna hodočastili smo u Marijino svetište Doroslovo. S istom ljubavi i žarom prema Majci Božjoj, vjernici su se nakon tjedan dana ponovno organizirali i hodočastili Žalosnoj Gospi u Selenči. Djeca su početak školske godine započela sv. misom "Veni sancte" koju su jako lijepo pripremili. Ovaj mjesec je poznat i po proslavi "Grožđe bala". Svečanom sv. misom koju je predvodio vlč. **Željko Šipek** iz Žednika, vjernici su Bogu zahvaljivali za berbu grožđa.

Listopad je započeo molitvom sv. krunice. Svaki dan prije mise djeca su dolazila u crkvu moliti krunicu i nositi dragoj Djevici Mariji "ružice" kao znak svoje ljubavi. Svoju ljubav prema Mariji vjernici su iskazali hodočašćem u Bač na Radosnu Gospu, gdje se ujedno i održavala manifestacija u povodu 320. obljetnice dolaska Šokaca u ove krajeve. Na blagdan sv. Franje, u subotu 4. listopada, Mjesno bratstvo Franjevačkoga svjetovnoga reda Sonta organiziralo je duhovne vježbe u svakodnevnici. Okvirna tema bila je "Pozvani smo zajedno rasti u dubinu". Voditeljica je bila s. **Karmela Dominković** iz Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova. Vježbe se održavaju svake nedjelje, a završile su 16. studenoga. Na ova zanimljiva predavanja ne dolaze samo vjernici iz Sonte nego i vjernici Apatina, Selenče, Sarvaša i Osijeka. Nedjelju zahvalnosti proslavili smo 12. listopada. Bogu smo zahvalili za plodove zemlje, a djeca, mladi i stariji u narodnoj nošnji uzveličali su ovo slavlje. Tjedan dana kasnije, 19. listopada, proslavili smo Misijsku nedjelju. Prikazna procesija sa simbolima misija vjericima je dočarala značaj

ovoga dana ali ujedno i poziv da si posvijeste kako trebamo moliti za misijonare. Dojmljiv je bio igrokaz o misijama koji su priredili vjeronaučnici.

Kristina Ralbovsky,
katehistica

Susret tučepskih i žedničkih vjernika

U srijedu 5. studenoga, u večernjim satima žedničku župnu zajednicu posjetili su hodočasnici iz Tučepa - Makarske (Republika Hrvatska).

Naime, svake godine tučepski župnik **fra Nediljko Šabić** vodi svoje vjernike na višednevne izlete pa je tako ove godine izabrao posjetiti našu Bačku te upoznati svoje vjernike s položajem i životom Hrvata u Bačkoj. O smještaju i planu boravka u Bačkoj skrbrili su **Saša Bukvić** i žednički župnik **Željko Šipek**. Tučepski vjernici su od ponedjeljka 3. studenog bili smješteni u Paličkom hotelu "Park". Prvog dana svog boravka posjetili su subotičku katedralu, Franjevački samostan, Gradsku kuću, Bunarić te đurđinsku župu gdje su ujedno imali i svetu misu koju je predvodio župnik vlč. **Lazar Novaković**. Nakon mise, đurđinski vjernici primili su goste u župnoj dvorani.

Drugoga dana boravka Tučepljani su posjetili zajednicu "Hosana" u Starom Žedniku, Karmelićanski samostan u Somboru, župnu crkvu Presvetoga Trojstva te Županiju. Nakon Sombora uputili su se u Bač gdje su obišli župnu i franjevačku crkvu kao i drevnu Bačku tvrđavu. Nakon toga krenuli su u Stari Žednik gdje je bila večernja sveta misa koju je predvodio tučepski župnik Nediljko Šabić a propovijedao je mjesni župnik Željko Šipek. Žednički vjernici su za ovaj susret u znak sjećanja gostima darovali sliku od slame. Nakon mise uslijedilo je druženje u "Dvorani kod Zvonka" gdje se okupilo veliko mnoštvo vjernika. Uz pjesmu, igru i druženje brzo je došao trenutak rastanka, no ovo nezaboravno druženje duboko se urezalo svima u sjećanje. Na Žedničanima sada ostaje uzvratiti uskoro posjet Tučepljanima. /Ž. Š./

Duhovne vježbe u Sonti završene euharistijskim slavljem

Ovojesenski šestotjedni ciklus duhovnih vježba u crkvi Sv. Lovre u Sonti vodila je sestra Karmela Dominković iz samostana u Đakovu.

Kroz svih šest tjedana okupljanja vjernika u crkvi u terminima duhovnih vježba, bilo je vidljivo, što najviše i raduje župnika vlč. Dominika Ralbovskog, da je među njima najveći postotak mladeži. U nedjelju, 16. studenog, euharistijskim slavljem kojega je predvodio vlč. Dominik Ralbovsky, obilježen je svršetak ciklusa duhovnih vježbi. Crkva Sv. Lovre bila je urešena brojnim ćilimima, ručno tkanim na *stativama*, odnosno drvenim razbojima sončanskih baka i prabaka. Tijekom svete mise pjevali su župni crkveni zbor, mali župni zbor uz pratnju tamburaškog sastava KUD-a "Mažoret" Sonta i pjevačka skupina Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata "Šokadija" uz pratnju tamburaškog sastava ove zajednice. Skupa s njima pjevali su i brojni vjernici okupljeni na ovom euharistijskom slavlju. Katolička mladež župe Sonta izvela je kratak igrokaz nadahnut jednim ulomkom Evanđelja, a sestra Karmela održala je desetminutnu meditaciju za nazočne vjernike. Gosti Mjesnog bratstva FSR u Sonti, koje bez prekida djeluje od 1905. godine, bili su članovi ovoga reda iz Osijeka i Iloka, predvođeni prof. Ksenijom Medvidović i Blaženkom Gazafi. Na samom koncu mise sestra Karmela je vjernicima predstavila knjižicu "U samoći – trodnevne duhovne vježbe za bogoljubne duše". Ova knjižica pod nazivom "Pension plan for the EMPLOYES of The Van Brunt Mfg. Co." izvorno je tiskana

siječnja 1912. godine u gradiću Horicon u saveznoj državi Wisconsin, USA. Ostaje za istražiti kojim putem je Plan stigao u naše krajeve i već 1915. godine bio objavljen u Glasniku sv. Franje. Sestra Karmela se toplo zahvalila članici Mjesnog bratstva FSR iz Sonte Evi Vidaković, koja je knjižicu čuvala i sačuvala pune 53 godine, a ostalim članicama Reda uručila je po jedan primjerak. Slavlje je završeno snimkom za sjećanje, a druženje je nastavljeno u vjeronaučnoj dvorani, gdje su domaćini priredili mali domjenak.

Ivan Andrašić

Proštenje u subotičkoj katedrali

U subotičkoj katedrali-bazilici Sv. Terezije Avilske, 14. listopada svečanom biskupskom misom proslavljena je obljetnica posvete crkve, a sljedećeg dana, na spomendan sv. Terezije Avilske, proslavljeno je proštenje.

Oba dana u koncelecijaciji dvadesetak svećenika misu je predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénczes. Na dan posvete crkve u svojoj propovijedi osvrnuo se na važnost i značenje liturgijskoga prostora crkve kao mjesta okupljanja zajednice na molitvu i susret s Gospodinom. Na dan proštenja u prigodnim propovijedima vlč. Mirko Štefković i vlč. Nandor Kara, osvrnuli su se na poznatu rečenicu sv. Terezije "Neka te ništa ne uznemiruje... sam Bog je dovoljan". Oni su pozvali na predanje u Boga koje uklanja svaki ovozemaljski strah i ulijeva mir srca bez kojega čovjek ne može biti radostan na ovoj zemlji. Toga dana združeni zborovi Pro Musica i Collegium Musicum Catholicum, u pratnji komornog orkestra Sv. Terezija, pod ravnateljskom palicom Jánosa Czifrae, regensa chori iz Salzburga, izveli su Misu u C-duru od Franza Schuberta. Kao solisti nastupili su Tímea Dulics, sopran, Izabella Gúzsvány, alt, Tivadar Kiss, tenor i Gyula Orendt, bas. /Zvonik/

Zahvalnost u Maloj Bosni

U župi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, u nedjelju 26. listopada slavljena je svečana sveta misa zahvalnica, u znak zahvale Bogu za plodove zemlje. Misno slavlje predslavio je župnik Željko Augustinov.

Mnoštvo vjernika zahvaljivalo je Bogu molitvom i pjesmom dok su mladi u nošnjama na oltar prinosili križ, uskrсну svijeću, Bibliju, brašno, žito, šećer, kukuruz i mnoštvo drugih darova među kojima je bila i beba nedavno krštena u toj župi. Misi je nazočio i ravnatelj Osnovne škole "Ivan Milutinović" Ivan Stipić, koji se na kraju svima obratio s nekoliko riječi. Premda je školska godina uvelike započela, svima je poželio puno uspjeha. /S. V. L./

Jesen u Caritasu Subotičke biskupije

Volonteri i djelatnici Caritasu priredili su 14. listopada svojim korisnicima program u okviru "Sunčane jeseni života". U programu su sudjelovala djeca iz vrtića, žene iz literarne sekcije kluba Mjesne zajednice Novo Selo. Bez tamburaša slavlje ne bi ni bilo zabavno i veselo. Proglašeni su i najstariji članovi-korisnici Caritasu kao i stari iz mjesne zajednice. Na skup i susret svih djelatnika i volontera Caritasu Srbije koji je održan u 25. listopada u Tekijama na Petrovaradinu, sudjelovali su i djelatnici Caritasu Subotičke biskupije. Našoj skupini pridružili su se volonteri iz Horgoša, Sente i Bečeja, a zrenjaninski Caritas imao je vlastiti prijevoz. Organizatori ovoga predavanja bili su beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar i p. Tadej Vojnović iz Novog Sada. U izlaganju o radu u skupinama svi smo se složili da je Caritas ljubav i pomoć osobama u potrebi, da se Caritas ne može odvojiti od Crkve, jer jedino vjeru ispovijedamo kroz ljubav Caritasu. Stari i osobe u potrebi pripadaju Crkvi, a mi kao kršćanska zajednica moramo pomagati stare, bolesne i osobe u potrebi bez ikakve naknade, a najveća nagrada je ljubav, i ta ljubav nikada ne smije prestati jer vjera bez djela je mrtva.

Kruna hodočašća bila je sveta misa u crkvi Snježne Gospe koju je predslavio msgr. Stanislav Hočevar uz asistenciju Tadeja Vojnovića.

Roza Mikulić, volonterica Caritasu

Proštenje u Tovariševu

U crkvi Sv. Karla Boromejskog u Tovariševu, u nedjelju 9. studenoga na svečanoj misi proštenja okupilo se sedamdesetak vjernika iz Tovariševa i okolnih mjesta. Osobito je bilo zanimljivo hodočašće vjernika iz Plavne i Bača. Svečano misno slavlje predslavio je don Giovanni – Jan Trusina, podrijetlom iz Selenče, koji sada živi i djeluje u Trstu (Trieste), a suslavili su vlč. Josip Kujundžić iz Vajske, vlč. Károly Orčík iz Svilojeva i domaći žup-nik vlč. Josip Štefković.

Pred početak mise crkvu je posjetila veća skupina vjernika iz Temerina pod vodstvom svog župnika vlč. **Laszlóa Sungyija**. U propovijedi, don Giovanni je prikazao životopis sv. Karla Boromejskog ukazavši na mogućnost i potrebu da svi slijedimo njegove primjere svetačkog života. Njegov duh i osobine i te kako su potrebne na ovim prostorima i u ovom kriznom vremenu. Svjedočio je svojim primjerom. Osobito je molio kronicu i širio ovu pobožnost pa je vlč. Trusina i nama preporučio da "molimo ovu molitvu koja liječi sve bolesti".

Tijekom svete mise blagoslovljeno je i zvono staro 110 godina koje više godina nije bilo u Tovariševu, a sada je zalaganjem vlč. Josipa Štefkovića i osoba koje su mu u tomu pomogle, ponovno vraćeno u ovu crkvu. Misno slavlje uzveličala je skupina pjevača iz Bača pod vodstvom **s. Pauline** kojima su se pridružili i drugi nazočni vjernici. Mnogi vjernici ugodno su se iznenadili što je ova crkva, koja je sedamnaest godina bila potpuno devastirana i oronula, sada uspješno obnovljena i stavljena u funkciju. /Zvonimir Pelajić/

Koncert duhovne glazbe u Baču

Prvi puta, u nedjelju 9. studenog nastupio je u župnoj crkvi Sv. Pavla u Baču združeni pjevački zbor "Neven" iz Bača i "Zvony" iz Selenče pod ravnanjem **mr. Juraja Sudija**. Do sada smo izvedbe ovoga zbora mogli slušati uglavnom u Franjevačkom samostanu.

Koncert je imao i humanitarni karakter jer je bio premijer u znak zahvalnosti što je ovom zboru ova velika crkva otvorila vrata uvježbati u njoj skladbe i snimiti CD, a prihod od koncerta oštao je župi. Na početku programa bački župnik vlč. **Josip Štefković** je pozdravio sve goste–izvođače i publiku, i izrazio nadu da će se nakon ovog koncerta ovakvi duhovno–glazbeni događaji češće organizirati i biti poticajni ne samo ljubiteljima glazbe nego i vjernicima i svima koji žele duhovno napredovati.

Repertoar ovoga zbora čine pjesme različitih konfesija koje tekstualno i melodijski imaju ekumenski karakter i mogu se izvoditi u svim crkvama i drugim mjestima. Tako smo osim katoličkih pjesama mogli slušati i pravoslavnu skladbu "Tebe pojam" S. St. Mokranjca ali i suvremenu skladbu "Oče naš" Juraja Sudija te odlomke iz opera kao što je primjerice "Zbor sužnjeva" iz opere "Nabuko" G. Verdija. Zbor je odlično izvodio i skladbe uz pratnju el. klavira, ali pokazao se sigurnim i u a cappella izvedbama. Na kraju koncerta zbor je otpjevao pjesmu o Baču **mr. Jana Nosala**, kantora iz Selenče, koja je praižvedena ove godine u Franjevačkom samostanu na Danima europske baštine u Baču. /Zvonimir Pelajić/

Koncert u subotičkoj katedrali na Dušni dan

Komorni zbor "Pro musica" održao je u subotičkoj katedrali na Dušni dan, 2. studenoga, koncert u znak sjećanja na naše pokojne. Prije koncerta, pokrajinski tajnik za obrazovanje **dr. Zoltán Jeges** osvrnuo se na veliki uspjeh otvorenja Odjela za crkvenu glazbu u subotičkoj Muzičkoj školi. Također je istaknuo obnovu više orgulja u Vojvodini. O iznimnoj važnosti Odjela za crkvenu glazbu u ime subotičkog biskupa **mons. dr. Ivana Pénzesa**, govorio je **mons. József Miocs**. Na koncertu je premijerno izveden Requiem Josefa Grubera, učenika Antona Brucknera, te djela Franza Xavera Wiederhofera: Missa solemnis in honorem sanctae thesiae (1793.) Mozarta i Händela. Svirao je Komorni orkestar "Sveta Terezija", a nastupili su i solisti **Timea Dulics** – sopran, **Izabella Guzsvány** – alt, **Tivadar Kiss** – tenor i **Gyula Orendt** – bas. Zborom je ravnao **mr. Csaba Paskó**, regens chori subotičke katedrale. /K. Čović/

Poziv na upis:

Odjel za crkvenu glazbu

(katolički i protestantski smjer)
za školsku 2008./2009. godinu

Novi obrazovni profil u srednjoj Muzičkoj školi u Subotici
Sve informacije: Muzička škola, Štrosmajerova 3, 24000
Subotica, 024/525–672

Uvjeti za upis:

- završena osnovna škola;
- osnove poznavanja klavira i teorije glazbe (završena niža glazbena škola ili stečeno znanje putem privatnih satova);
- položen prijemni ispit iz oba predmeta;
- na odsjek se mogu upisati osobe do navršene 18. godine.

Nakon četiri godine stječe se diploma o završenoj srednjoj školi obrazovnog profila: glazbeni izvođač crkvene glazbe. Moguć je nastavak školovanja na višoj školi ili fakultetu ili dobivanje radnog mjesta odmah nakon završetka školovanja.

Crkvena glazba je u proteklih nekoliko desetljeća na našim prostorima doživjela veliku degradaciju. Nije imala niti dobila svoje mjesto i ulogu u društvu koje joj pripada. *Otvaranjem Odsjeka za crkvenu glazbu i školovanjem novih generacija želimo 2000 godina staru europsku tradiciju na našim prostorima oživjeti, te postaviti temelje za bogatiji i plodniji razvitak* – istaknuo je glavni pokretač otvaranja novog odsjeka u subotičkoj glazbenoj školi, Csaba Paskó, regens chori subotičke katedrale.

Vjera i zajednica: dijalog

U organizaciji američkog State Departmenta ostvaruje se program Vjera i zajednica: dijalog. Sudionici su predstavnici crkava i vjerskih zajednica iz Srbije, Hrvatske te Bosne i Hercegovine, kao i neki predstavnici društvenih institucija. Nakon nekoliko susreta pripreve u Sarajevu, dvije skupine od po dvanaest sudionika posjetilo je Sjedinjene Američke Države.

Jedna skupina učinila je to u travnju, a druga u kojoj sam imao čast biti i ja, u listopadu ove godine. Članovi listopadske skupine bili su: **Salih Hadžismajlović** (Zagreb), **Hasan Spahić** i **Jasmina Frljak-Mehmedović** (Tuzla), **Mersiha Smajić** i **Emanuela Borić** (Sarajevo), **Nedeljko Simić** (Srebrenica), **Muharem Dautović** (Travnik), **Željko Đurica** (Livno), **Antonio Aras** (Vršac), **Zorica Kuburić** i **Igor Ujhazi** (Novi Sad) i **Čaba Kovač** (Subotica).

Dnevni red je podrazumijevao nekoliko sastanaka i posjeta institucijama koje se bave međureligijskim dijalogom, školama, sveučilištima te raznim molitvenim domovima. Osim toga imali smo kulturni program kao posjet muzejima i znamenitostima gradova koje smo posjetili, koncert i izlet u Lancaster u zemlju Amiša, ali bilo je vremena i za druženje i zabavu.

Ovdje bih naveo neke od institucija koje smo posjetili: Međureligijsku konferenciju Washingtona, Međureligijsku Alijansu, Sveučilište Georgetown (Berkley centar, Međureligijsku skupinu i Religijski centar kampusa), Islamski Centar washingtonske džamije, Američki Institut za Mir (USIP), zatim u Philadelphiji Al Aqsa Islamski centar i školu, Rimokatoličku srednju školu za dječake, Policijsku Atletsku Ligu (PAL), Temple Sveučilište i još mnoge druge. Svi su se pokazali kao iznimno dobri domaćini, upoznali su nas sa svojim radom i planovima, a za organizaciju prijatnog boravka u Philadelphiji moram se i ovim putem zahvaliti **Ann L. Stauffer** i Odboru za međunarodne posjetitelje Philadelphije (IVC). U Washingtonu smo imali prilike posjetiti i ambasadu Republike Srbije, gdje nas je primio prvi savjetnik, Subotičanin **Đerđ Matković**. Spomenuo bih i iznimno interesantni projekt u Philadelphiji, a to su Murali i Muralna umjetnost. Ova vrst umjetnosti započela je kao zaštita od neželjenih graffiti, a razvila se u veoma humanu i znakovitu vrst umjetnosti. Radi se, naime, o velikim slikama na zidovima zgrada. No, nisu to obične zidne slike, već umjetnički oblikovane ali svaka slika ima i svoju priču i poruku, a znakovita je upravo u okruženju gdje se nalazi.

Kao rezultat ovog projekta na prvom bih mjestu istaknuo međusobno upoznavanje naše male skupine. Uz sve različitosti, vjerske i nacionalne, radili smo kao jedan tim u ovom projektu. Osim toga, upoznali smo i druge divne ljude, aktivne na polju rada međureligijskoga dijaloga, poboljšanja komunikacije između raznih etničkih i religijskih skupina, na polju odgoja i obrazovanja. Mnogi od njih su ponudili daljnju suradnju, komunikaciju i potporu. Trenutačno radimo na zajedničkim projektima koje ćemo prezentirati do kraja cijelog programa koji je predviđen za veljaču 2009. u Sarajevu gdje ćemo imati prilike susresti neke od američkih stručnjaka koji će doći i posjetiti naše prostore. Kao treći rezultat naveo bih osobni doživljaj, koji bih mogao izreći u ime svakoga od nas. Radi se, naime, o doživljajima u okviru vlastite Crkve ili vjerske zajednice. Imao sam prilike ići na svetu misu svakog dana prije početka dnevnog programa i bio sam ugodno iznenađen brojem ljudi na svetim misama i njihovoj pobožnosti. Dojmile su me kratke i jasne svakodnevne propovijedi svećenika. Nedjeljom se pričešćuje pod obje prilike, a bude i više vjernika tada. Otvorenost i neposrednost ljudi je veoma prijatna. Nakon nedjeljne svete mise župnik se osobno pozdravi sa svakim na vratima crkve, a obično bude vjeronauk za

djecu taj dan ili druženje za sve. Vjernici se savjesno brinu za svoju crkvu i potrebe siromašnih kroz donacije i razne akcije prikupljanja pomoći.

Imao sam priliku biti nazočan na svečanoj svetoj misi u povodu 95. obljetnice hrvatske katoličke župe Sv. Ćirila i Metoda i Sv. Rafaela u New Yorku. Svetu misu je predvodio **fra Marko Puljić**, kustos Hrvatske franjevačke Kustodije u SAD i Kanadi, a koncelebrirali su župnik **fra Nikola Pašalić**, kapelan **fra Stipe Renić** i svećenici gosti. U ovoj župi služe uz dvojicu franjevaca i tri časne sestre: **s. Marina Ivanković**, **s. Anica Matić** i **s. Izabela Galić**. Na slavlju poslije svete mise okupilo se pet stotina ljudi, a nazočan je bio i generalni konzul Republike Hrvatske u New Yorku **Petar Ljubičić** sa suprugom.

Kako smo u sklopu programa obišli i Pravoslavnu crkvu, više džamija, Židovski obred, mislim da su svi sudionici imali taj osobni doživljaj sličan mome.

Kako dalje? Kako iskoristiti stečena iskustva u svakodnevnom radu? Cilj čitavog programa i jest naučiti i primijeniti ih u svom radu. Kad spomenemo međureligijski dijalog u Srbiji, možemo reći da on postoji. Ima inicijativa, mada su većinom pojedinačne i na osobnoj razini. Ono što vidim da nam nedostaje jesu institucije koje bi te susrete i zajedničke aktivnosti koordinirale. Ne vidim razloga da ih u budućnosti ne bude. Kao što sam na početku naveo, ovo je program američke Vlade, a provodi ga nevladina organizacija IREX čiji je balkanski partner IMIC (Internacionalni Multi-religiozni i Interkulturalni Centar) iz Sarajeva.

Što se tiče samoga američkoga društva i kulture, htio bih nadodati još neke dojmove i iskustva koja se odnose na društvo uopćeno. Primijetio sam da su ljudi veoma opušteni, otvoreni i neposredni. Obično bi nas pitali odakle smo, pa sam se još više iznenađio kada su na odgovor: "iz Srbije" znali gdje je ta zemlja i po koji podatak o njoj. Sramim se reći da nisam znao gdje se nalazi Savezna država Colorado ili New Hampshire. Svidjela mi se urbana sredina New Yorka, čistoća gradova, promet i tehnologija. Dok je Istočna obala bila zabrinuta finansijskom krizom i rezultatima predsjedničkih izbora, dotle je na Zapadnoj obali vladalo mirno raspoloženje uz obalu Pacifika, sunce i zabavu. Zemlja je to velikih različitosti, šarenila naroda, kultura i religija. I mogućnosti su velike. Sve se radi praktično, s ciljem i smislom, a neke tradicionalne forme radi puke forme ne postoje kao kod nas u Europi. Sve skupa, ovo zanimljivo iskustvo ostat će mi neizbrisivo u sjećanju.

Čaba Kovač

Održana komemoracija žrtvama iz 1944./45.

Kod spomenika "Ptica slomljenih krila" na subotičkom Senčanskom groblju 2. studenog održana je komemoracija žrtvama iz 1944./45. godine. Tijekom zime '44./45. na ovom su mjestu pogubljene 852 osobe od 12 do 80 godina, uglavnom mađarske, njemačke i hrvatske nacionalnosti. I ove su godine predstavnici katoličke, reformatorske, evangeličke i muslimanske zajednice održali svetu misu, dok predstavnik židovske zajednice nije prisustvovao zbog bolesti. Vijence na spomenik položila su izaslanstva lokalne samouprave, generalnih konzulata Hrvatske i Mađarske u Subotici, Skupštine Vojvodine, nacionalnih vijeća Hrvata, Mađara i Nijemaca, političkih stranaka, židovske općine i nevladinih organizacija.

Sedmi dani Balinta Vujkova, 22.–25. 10.

Lazar Merković – dobitnik književne nagrade za životno djelo

Novoustanovljena nagrada za književnost, tj. nagrada za životno djelo, dodijeljena je ove godine bardu hrvatske, ali i subotičke scene u književnosti, Lazaru Merkoviću. Dodjela je upriličena u okviru VII. dana Balinta Vujkova, 24. 10. u Velikoj vijećnici Gradske kuće, neposredno pred koncert klape "Adrion" iz Makarske. Član Organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova, književnik i filozof **Tomislav Žigmanov**, u svom je govoru ovim povodom rekao kako je Merkovićevo književno djelo postalo, zaslugom vlastite valjanosti, nezamjenjiv dio naše kulturne baštine, te stoga zavređuje biti nagrađeno. Dobitnik ovog značajnog priznanja Lazar Merković ovom je prigodom istaknuo kako je duboko dirnut ovim prelijepim trenutkom. Taj je trenutak, kako je rekao, veličanstven jer ima velik sadržaj, i to sadržaj koji nije vezan samo za njega, već za ljude, pojedince i za duh koji je zajednički razvijao s drugima za više od šest desetljeća stvaranja.

Na danima hrvatske knjige i riječi prvi put je priređen Mini sajam hrvatskih izdavača, održan je program "Narodna književnost u školi" za svu djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u okviru kojeg je predstavljena knjiga "Mali diplomat i dugi igrokazi" u nakladi Hrvatske čitaonice, predstavljena je knjiga "Šaljive narodne pripovijetke" Balinta Vujkova u nakladi Hrvatske riječi, a dva je dana trajao stručni skup s desetak predavača koji su govorili o skupljačkom radu Balinta Vujkova i lirici Hrvata u Podunavlju. Bili su ovo sadržajno dosad najbogatiji "Dani" s najviše sudionika.

HKUPD "Matoš" u Plavni dobio svoj amblem

Nakon deset mjeseci od osnutka, u točno predviđenom roku, predsjedništvo HKUPD "Matoš" usvojilo je konačni izgled amblema Društva.

Ideja o izradi amblema potekla je u Povijesno-istraživačkom odjelu na čelu s **Katom Pelajić**, koja je predložila njegov izgled. Ideju je osmislio i grafički obradio **Petar Zovak** iz Bezdana, podrijetlom iz Plavne.

Z. Pelajić

Predstavljanje 8. sveska Leksikona podunavskih Hrvata-Bunjevaca i Šokaca u Plavni

U organizaciji HKUPD "Matoš", u nedjelju 26. listopada predstavljen je u Plavni 8. svezak Leksikona. Leksikon su predstavili glavni urednik **dr. Slaven Bačić** te suradnici Leksikona **vlč. Josip Štefković** i **prof. Katarina Čeliković**.

Za ovu prigodu domaćini su priredili malu etnografsku postavku, koja je trebala biti samo ukras koji naglašava i samo značenje Leksikona. Predstavljanje, kojemu je nazočilo pedesetak osoba iz Plavne, Bača, Bođana i Vajske, otvorila je **Kata Pelajić**, voditeljica Povijesno-istraživačkog odjela HKUPD "Matoš". Govoreći o Leksikonu, dr. Slaven Bačić je spomenuo i suradnike iz ovog kraja, pozivajući na kraju na suradnju sve koji to mogu i žele. Vlč. Josip Štefković je također pozvao na suradnju i istraživanje za potrebe Leksikona, kako bismo na taj način očuvali svoj identitet i baštinu. Prof. Katarina Čeliković je na osobiti način pozvala je sve nazočne na suradnju i skupljanje starih knjiga, kalendara i novina, te je ponudila pomoć "Matošu" kod osnutka knjižnice, a što je jedan od planova Literarnoga odjela Društva.

Zvonimir Pelajić

Susret pastoralnih vijeća u Beloj Crkvi

Već tradicionalno, poslije susreta vijećnika pastoralnih vijeća mađarskog govornoga područja koji se redovito održava 24. rujna u Zrenjaninu na blagdan sv. Gerarda, u Beloj Crkvi okupili su se i vijećnici pastoralnih vijeća češkoga, hrvatskoga i bugarskoga govornoga područja. Zrenjaninski biskup dr. László Németh održao je vijećnicima i svećenicima okupljenima u baroknoj crkvi Sv. Ane prigodno predavanje.

Podsjetio nas je da se bliži skroman, ali značajan jubilej, 25. godišnjica osnutka Zrenjaninske biskupije (1986.–2011.). Za tu godišnjicu ćemo se pripremati trogodišnjim ciklusom propovijedi. Prvu godinu ćemo slušati govo-

re o Božjim i crkvenim zapovijedima, drugu godinu o svetim sakramentima, a treću godinu o Crkvi. Ta godina bit će posvećena osobito obnavljanju svijesti da smo svi pozvani u Gospodnji vinarad kao Isusovi apostoli. Kao što je Crkva otajstveno tijelo Kristovo, sastavljena iz glave i udova, tako svatko u Crkvi ima svoju (apostolsku) zadaću. Nakon predavanja uslijedila je sveta misa i zajednički objed. Ovaj, prvi po redu susret s ocem biskupom, protekao je u ugodnoj atmosferi međusobnoga povjerenja. Bog blagoslovio našeg novog nadpastira i sve njegove suradnike, svećenike, redovnike, vijećnike i ostale vjernike!

Janez Jelen

Zlatni jubilej Male sestre Nade

Beogradsko bratstvo-sestrinstvo Malih sestara imalo je priliku slaviti "zlatnu" Malu sestru Nadu. Naime, prošlo je 50 godina od njenih prvih zavjeta.

Duh Evanđelja, ostvarenje toga duha po Malom bratu Karlu i njihovoj utemeljiteljici Maloj sestri Magdaleni dao je "zavesti" i Malu sestru Nadu. Kako sama kaže: "Da, Gospodin je bio sa mnom, pun ljubavi i nježnosti. Držao me je za ruku kao svoje dijete."

Radujemo se sa "zlatnom" Malom sestrom Nadom i kličemo kao i ona:

"Veliča duša moja Gospodina." Čestitamo i želimo i dalje puno duhovnih radosti jubilarke. Ovaj jubilej ujedno je prilika da se na poseban način prisjetimo Malih sestara u našem okruženju. Male sestre Isusove žive i svjedoče u Beogradu, Ruskom Krsturu i za nas isto blizu, u Aljmašu. Bratstva su prisutna po cijelom svijetu i prilagođavaju se sredini u kojoj žive, pokazujući na taj način da se od Evanđelja živi u svakidašnjici. /J. P./

Kroz listopad u Irigu

Sudjelujući na velikom slavlju u Đakovu, 4. listopada, uz veliki povijesni događaj tj. ponovnu uspostavu drevne Srijemske biskupije i osnutak Đakovačkoosječke crkvene pokrajine, po povratku u župu taj smo dan potvrdili i slavljinama u župnoj zajednici. U obitelji **Beganović** vjenčana je **Aleksandra** s **Nikolom** u pravoslavnoj crkvi i kršteno je njihovo dijete, a iste večeri Aleksandrinu roditelji krstili su u našoj crkvi svojega sina **Aleksandra**, kao peto dijete u obitelji. U Šatrincima je 8. listopada sahranjen **Stevan Pacanović** (79). Uz treću obljetnicu smrti **Antala Mulaja**, 10. listopada okupila se njegova uža rodbina i prijatelji na svetoj misi uz poruku da *čovjek može živjeti kao čovjek upućen na riječ: na riječ ljudi i na riječ Božju*. U subotu 11. listopada, uz prigodni crkveni dar i cvijeće, župnik je svojom nazočnosti počastio svadbeno veselje **Antona Gergelya** i **Nine Pašić**.

Uz redovite nedjeljne mise, 12. listopada oprostili smo se od **Vladislava Cvetkovića** (80) iz Vrdnika, koji je nosio teški križ života kao i njegova sad već pokojna žena **Ana**. Na spomendan sv. Ignacija Antiohijskog, služena je sveta misa za sve iz obitelji **Malahovski** s porukom *da naš život postane kruh za druge*. Na blagdan sv. Luke, župnik je nazočio završnom susretu članova Druge biskupijske sinode Đakovačke i srijemske u Đakovu, a navečer istoga dana slavljen je sveta misa uz godišnjicu smrti **Ignjaca Birinjija**.

Na Dimitrijevo, 26. listopada, kao župna zajednica sudjelovali smo na slavlju ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije i preuzimanja službe dijecezanskog biskupa srijemskoga, mons. Đure Gašparovića u Srijemskoj Mitrovici. Svečanu Večernju dan prije kao i svečanu svetu misu na sam spomendan sv. Dimitrija, pripremio je iriški župnik **preč. Blaž Zmaić**.

Najljepša priprava za naše veliko župno slavlje i blagdan Svih svetih, bilo je krštenje **Daniela Gubranskog** iz Vrdnika, 30. listopada. Nažalost, istoga dana smo se u Šatrincima oprostili od **Julijane Lajter** (79). Mjesec je završen svetom misom za obitelj **Škuljan**, te svakodnevnim molitvom krunice i biskupijske molitve za naše obitelji. /f. f./

Svečanost ponovne uspostave Srijemske biskupije

U srijemskomitrovačkoj prvostolnoj crkvi-manjoj bazilici Sv. Dimitrija, 26. listopada svečanim euharistijskim slavljem proslavljena je ponovna uspostava drevne Srijemske biskupije i preuzimanje službe dijecezanskoga biskupa srijemskoga. Misno slavlje predslavio je srijemski biskup Đuro Gašparović, u zajedništvu s dvadeset i pet biskupa i pedesetak svećenika iz Srijema, Hrvatske i susjednih zemalja. Slavlju su nazočili i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, predstavnici Vlade Republike Hrvatske, te Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Srbiji kao i predstavnici državne i lokalne građanske vlasti.

Odluke Svetoga Oca o ponovnoj uspostavi Srijemske biskupije i preuzimanju službe dijecezanskoga biskupa srijemskog na latinskom jeziku pročitao je apostolski nuncij u republici Srbiji nadbiskup **Eugenio Sbarbaro**, a župnik i dekan srijemskomitrovački **preč. Eduard Španović** na hrvatskom jeziku.

Biskup Đuro Gašparović se u svojoj homiliji prisjetio slavnih mučenika Crkve u Srijemu istaknuvši kako samo velika i čvrsta vjera i neizmjerljiva ljubav prema Kristu, čini čovjeka mučenikom. *Samo povjerenje u Boga može nagnati čovjeka na ovako herojsku spremnost: dati život za Krista*, rekao je biskup Gašparović. Govoreći nadalje o sv. Dimitriju, propovjednik je istaknuo kako *štujući svete srijemske mučenike, Crkva nam danas stavlja pred oči i utiskuje u*

srce primjer postojanosti u vjeri. Današnji sveci su nam uzor ljubavi prema Božjoj riječi koju su slušali, čuvali i naviještali. Pri tom je istaknuo kako je pšenično zrno svetih mučenika izraslo i u naše srijemske župne zajednice i u naše prave kršćanske obitelji koje zajedno mole i slave svetu misu; našu djecu i mlade odgojene pravim kršćanskim životom. *Neka krv mučenika, kao pšenično zrno koje je umrlo, donese obilat rod mira, razumijevanja, poštivanja svakog čovjeka, priznavanja svakog života, suživota među ljudima, i neka raste vjera naših pradjedova i u nama da izrastemo u prave sljedbenike Kristove*, rekao je biskup Gašparović.

Na kraju euharistijskog slavlja pozdravnu riječ su uputili beogradski nadbiskup i metropolit **Stanislav Hočevar** te zemunski dekan i začasni kanonik **preč. Jozo Duspara**, u ime Srijemske biskupije. Svečano liturgijsko pjevanje uzveličao je mješoviti zbor župe Sv. Dimitrija iz Srijemske Mitrovice uz orguljašku pratnju **prof. Dragane Nešić**, ravnanje **s. Cecilije Tomkić**, dok je orgulje na trubi pratio **Nenad Horvat**.

Proslava u Srijemskoj Mitrovici započela je inače svečanom Večernjom

u subotu 25. listopada. Liturgiju Večernje predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup **mons. Marin Srakić**.

Ponovno uspostavljena Srijemska biskupija bila je u sklopu Đakovačke biskupije. Godine 1773., dekretom pape Klementa XIV., tadašnja Srijemska biskupija sjedinjena je u "osobi biskupa" s Bosanskom, čime je nastala Bosansko-srijemska biskupija sa sjedištem u Đakovu. Od 1963. pa do danas ta biskupija nosila je naziv Đakovačka ili Bosanska i srijemska biskupija. Drevna Srijemska biskupija svoje korijene vuče još iz II. stoljeća. Sjedište te biskupije bilo je u Srijemskoj Mitrovici, mjestu u kojemu se nalazi i današnja katedrala. Nekadašnjoj Srijemskoj metropoliji bile su podvrgnute biskupije u Vinkovcima, Osijeku, Sisku, Ptuj, Ljubljani i Beogradu. Ta drevna Crkvena pokrajina poznata je i po svojim mučenicima iz Dioklecijanova vremena (303. i 304.). U Srijemu je nadalje održano i nekoliko sinoda (347.-349., 357., 359.). Provalom Huna u V. stoljeću biskupija se gasi, a ponovno je uspostavljena za vrijeme sv. Metoda Solunskog (825.-885.). Nakon njegove smrti to područje potpada pod Kaločku nadbiskupiju. U XIII. stoljeću Srijemska biskupija opet biva uspostavljena, međutim za vrijeme turske najezde ona je opet bila ugašena. Oslobođanjem od Turaka Srijemska biskupija ponovno oživljava, ali je vrlo brzo ujedinjena s Bosanskom biskupijom, tako da svoju samostalnost ponovno postiže dekretom Svetoga Oca Benedikta XVI. od 18. lipnja 2008. godine. /Zvonik, IKA/

Od 1991. godine, proglašenjem samostalne Republike Hrvatske, bile su postavljene državne granice između tadašnje Jugoslavije i Republike Hrvatske i otežana komunikacija između dva dijela biskupije. Tadašnji dijecezanski biskup đakovački i srijemski mons. Ćiril Kos i pomoćni biskup Marin Srakić mogli su tada nekoliko puta godišnje pohoditi svećenike i vjernike u Srijemu, ne bez većih poteškoća. Tada je biskup Ćiril Kos zatražio od Svete Stolice da imenuje još jednog pomoćnog biskupa koji bi vodio brigu o srijemskom dijelu biskupije i koji bi ondje i boravio. Godine 1999. mons. Đuro Gašparović je imenovan generalnim vikarom samo za Srijem s posebnim ovlastima koje mu je dala Sveta Stolica. S vremenom se pokazala složenost ovakvog vodstva Crkve koja živi u dvije različite društveno-političke stvarnosti. Pokazalo se da i u Srijemu Crkva mora biti čvrsta zajednica, dobro organizirana, s vlastitim službama i s dijecezanskim biskupom koji bi ujedinio partikularnu Crkvu i koji bi u onim prostorima i u onim prilikama zastupao svećenike i vjernike. /.../ Odvajanje i osamostaljenje Srijemske biskupije od Đakovačke nipošto nije prekid suradnje i uzajamnog daljnjeg obogaćivanja. Mnogo toga nam je zajedničko: i vjernici i svećenici, i Sjemeništa - Bogoslovno i Međubiskupijsko, Katolički bogoslovni fakultet i Svećenički dom, i 235 godina zajedničkoga života. Ove odluke Svete Stolice bit će na korist ako budemo i dalje surađivali, vodeći računa o drugačijim okolnostima te specifičnim izazovima i zadaćama s kojima se Crkva suočava na prostorima na kojima djeluje, rekao je u homiliji srijemski biskup Đuro Gašparović.

Umrla s. Emmanuelle Cinquin – majka kairiskih siromaha

Francuski i belgijski biskupi istaknuli su zasluge sestre Emmanuelle, majke kairiskih siromaha, koja je umrla 20. listopada uoči svoga 100. rođendana. Francuska redovnica, koja je izabrana za jednu od najpopularnijih Francuskinja i jednom od "najvećih Belgijanaca" u godini 2005., postala je u svijetu poznata kada je godine 1971. u dobi od 63 godine odlučila živjeti među siromašnim sakupljačima smeća u Kairu i započela graditi škole i domove zdravlja, te promicati dijalog između Židova, kršćana i muslimana.

Završetak biskupske sinode o Božjoj riječi

U Sinodskoj dvorani u Rimu, predstavljena je 24. listopada zaključna poruka 12. redovne opće skupštine Biskupske sinode o Riječi Božjoj, održane u Rimu od 5. do 26. listopada. Na Sinodi se okupilo više od četiri stotine sudionika, a među ostalim sudjelovali su i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić i vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

Tekst poruke predstavio je predsjednik Povjerenstva za poruku sa Sinode nadbiskup Gianfranco Ravasi, koji se u čitanju dokumenta razmjenjivao s još četvoricom sinodskih otaca. Poruka, koja je pročitana na talijanskome, engleskome, španjolskome, francuskome i njemačkome jeziku, poziva na ljubav prema Riječi Božjoj, i na njezino što bolje poznavanje. Poruka predstavlja topli poziv na približavanje Bibliji, ne samo ozbiljnošću egzegeze, nego i srcem, rekao je nadbiskup Ravasi. Tekst je podijeljen na četiri dijela, a svaki odgovara jednome izrazu Riječi Božje: njezin glas, odnosno Objava; njezino lice, odnosno Isus Krist; njezin dom, a to je Crkva, te njezini putovi, odnosno poslanje. To su četiri puta koja nas od vječnoga i beskonačnoga vode do naših domova i gradova, primijetio je nadbiskup.

U prva dva dijela dokument podsjeća na važnost božanske Riječi koja je djelotvorna, stvariteljska i spasenjska, te na snagu Riječi koja se utjelovila, i koja ulazi u prostor i vrijeme te poprma ljudsko lice, lice Isusa Krista. Upravo se zbog toga Bibliji pristupa u susretu s Osobom koja životu daje novi obzor. Stoga je važno istaknuti kako ne valja upasti u egzegetski fundamentalizam koji niječe utjelovljenje božanske Riječi u povijesti. Taj fundamentalizam, pojasnio je nadbiskup na tiskovnoj konferenciji, često misli da je zatvorio istinu u pojedine riječi te se boji otkriti božansku Riječ izvan njih.

Širenje Biblije u svijetu i obitelji

Pred novinarima je nadbiskup izrazio nadu da će biskupske konferencije u cijelome svijetu pomoći širenju Biblije u školama, na temelju pojedinačnih stvarnosti u obrazovnom sustavu. U dijelu posvećenome poslanju, istaknuta je obitelj shvaćena kao bitan prostor na koji valja unijeti Riječ Božju, i na kojemu će novi naraštaji biti primatelji odgovarajuće pedagogije koja ih vodi do upoznavanja Kristove ljepote. U dokumentu se nadalje pogled upravlja i prema najbjeđnijim društvenim slojevima u svijetu, u kojima se skuplja patnja i siromaštvo, ponižavanje i tlačenje, marginalizacija i bijeda, bolesti i samoća. Pred svim tim, kršćaninovo je poslanje naviještati božansku Riječ nade, i to kroz brižljivu blizinu koja ne osuđuje, nego podupire, prosvjetljava, tješi i prašta, stoji u dokumentu.

Riječ Božja u ekumenizmu i dijalogu

Što se pak tiče važnosti dijaloga i susreta sa židovskim narodom i s islamom, u dokumentu je istaknuto kako je kršćanstvo sa židovskim narodom vezano zajedničkim prizna-

Papa o ...

... Opasnostima koje proizlaze iz praznovjerja – Tijekom nagovora na Dušni dan tj. Dan mrtvih, u nedjelju 2. studenoga, papa Benedikt XVI. upozorio je okupljene vjernike na Trgu sv. Petra na opasnosti koje proizlaze iz praznovjerja i preuzimanja nekih običaja iz drugih vjeroispovijesti što ugrožava vjerovanje u prekogrobni život. Za nas kršćane je vrlo važno da proživljavamo naš odnos s mrtvima u istini vjere, istaknuo je Benedikt XVI. i navodeći Pavlove riječi primijetio kako kršćani ne smiju biti žalosni zbog smrti kao oni koji nemaju nade. Kršćanska se stvarnost ne smije nipošto miješati s raznovrsnim mitološkim pričama i pripovijestima. Kršćanska nada nije individualna. To je nada i za druge, primijetio je papa Ratzinger, zaključujući kako molitva jedne hodočasničke duše u svijetu može pomoći drugoj duši, koja se nakon smrti nađe u čistilištu. Zbog toga nas Crkva poziva, objasnio je Papa, da molimo za naše drage pokojnike kod njihovih grobova. /IKA/

... Transplantaciji i trgovini organa – Transplantacije tkiva i organa veliki su uspjeh medicinske znanosti i zacijelo su znak nade za brojne osobe, rekao je Papa sudionicima kongresa "Dar za život. Promišljanje o darivanju organa", u

petak 7. studenoga. Transplantacije uvijek trebaju biti besplatne, a eventualna razmišljanja o kupoprodaji organa, neprihvatljiva su i moralno nedopuštena djela. Samo onaj koji daruje vlastiti život moći će ga spasiti, naznačio je Papa, nadodajući kako je čin ljubavi u darivanju organa istinsko svjedočanstvo ljubavi koja zna gledati dalje od smrti kako bi uvijek pobijedio život. Što se, pak, tiče tehnike transplantacije organa, napomenuo je kako se može darovati samo ako ne postoji ozbiljna opasnost za vlastito zdravlje i vlastiti identitet, te uvijek s moralno valjanim i primjerenim razlogom. /IKA/

... Antisemitizmu – Papa se tijekom nedjeljnoga nagovora 9. studenoga osvrnuo na 70. obljetnicu Kristalne noći, kada su nacisti počeli i službeno proganjati Židove. Papa Ratzinger primijetio je kako takve protusemitske strahote i diskriminacije ne bi smjeli nikada više ponoviti. Papa se osvrnuo i na dramu koju proživljava pučanstvo u sjevernim krajevima Demokratske Republike Kongo, gdje se svakodnevno poduzimaju sustavni zločini protiv nevinog pučanstva. Računa se da je milijun ljudi bilo prisiljeno napustiti svoje domove. Papa je pozvao sve zainteresirane strane da uspostave primirje i mirovnim putem rješavaju složenu problematiku tog područja, poštujući zakone i posebno ljudsko dostojanstvo. /Križ života/

vanjem i ljubavlju prema Starome zavjetu, dok islam daje svjedočanstvo iskrene vjere u jednoga Boga, milosrdnoga i milostivoga. Spomenuti su i budizam i konfucijizam; neka i u odnosu na njih kršćanin pronađe zajednički sklad utemeljen na poštovanju života, šutnji, jednostavnosti i žrtvi, naglašeno je u dokumentu. Ne treba zaboraviti ni one koji ne vjeruju, a koji se trude prakticirati pravednost i voljeti dobro; njima treba pružiti istinsko svjedočanstvo obzora istine i ljubavi, koji su objavljeni Riječju Božjom. U dijelu posvećenome Crkvi pak, u središtu je bila vrijednost propovijedi i ekumenskoga hoda.

Sveto pismo preko novih tehnologija

U dokumentu se također govori i o korištenju novih tehnologija u širenju Riječi Božje, i to s posebnom pozornošću na djecu i mlade. Putovi Riječi sada nisu samo putovi misionara, nisu samo oni koje mi kršćani trebamo prijeći svojim svjedočenjem, ulazeći u ulice naših gradova, nego su to također – a možda i "ponajviše" – virtualni, informatički putovi, odnosno mogućnost da se Riječ Božja ponudi i na televiziji, kako bi mogla pokazati svu svoju snagu kroz bogatstvo svojih simbola, kroz svoje pripovijedanje koje sadrži duboku i univerzalnu poruku, a koje, iznad svega, čovječanstvu daje mogućnost odgovora na konačna i temeljna pitanja o životu, napomenuo je nadbiskup Ravasi.

Završetak sinode misnim slavljem

Tijekom 23. opće sjednice sinodski su oci u subotu prije podne usvojili 55 konačnih prijedloga. Dokument je napisan na latinskome jeziku, isključivo je pridržan za Papu koji će ga rabiti pri izradi postsinodne pobudnice. Papa je ipak odobrio objavljivanje na talijanskome jeziku privremenog nacrt Propozicija. Sinoda je zaključena svetom misom koju je u nedjelju 26. listopada u bazilici svetog Petra prevodio papa Benedikt XVI., koji je za listopad iduće godine najavio II. posebnu biskupsku sinodu za Afriku.

/Radio Vatikan, IKA, Križ života/

Novi dokument za formaciju svećenika

U Vatikanu je 30. listopada predstavljen dokument Kongregacije za katolički odgoj "Smjernice za primjenu psihološke struke u primanju i formaciji kandidata za svećeništvo".

Dokument u prvom redu podsjeća na sadašnji društveni i kulturni kontekst koji, u manjoj ili većoj mjeri, utječe na mentalitet kandidata za sjemenište a koji, u određenim slučajevima, može stvarati teškoće i u bitnome uvjetovati sposobnosti osobe da krene putem svećeničke formacije. Na njima se, precizira se u dokumentu, odražava mentalitet koji karakterizira konzumerizam, nestabilnost u obiteljskim i društvenim odnosima, moralni relativizam, pogrešna gledanja na spolnost, sužene mogućnosti i sustavno nijekanje vrijednosti. Osim toga, svećenička formacija u svom integralnom obliku, osim duhovne dimenzije, obuhvaća i "općeljudsku" dimenziju koja je temelj čitave svećeničke formacije. Ona stoga ima za cilj oblikovati zrelu, odgovornu, dosljednu osobu koja ima vlast nad sobom. Također se naglašava temeljna uloga odgojitelja i nužnost njihove stručnosti na polju pedagogije zvanja kako bi, zahvaljujući dubokom poznavanju ljudske osobe i zahtjeva njezine formacije za svećenički red, mogli dokučiti stvarne motivacije kandidata, prepoznati eventualne prepreke u integraciji ljudske i kršćanske zrelosti kao i možebitne psihopatologije. Dokument ističe i važnost Božje milosti u formaciji kandidata za svećeništvo, jer, kako se ističe, ciljeve formacije može se postići samo svakodnevnim odgovorom kandidata na djelovanje milosti u njemu. */HKR/IKA/*

Nove knjige

"Dođi, budi moje svjetlo"

Potresnu knjigu koja je izazvala veliku pažnju svjetske javnosti jer su u njoj sabrana do sada većinom nepoznata i nedostupna privatna pisma Majke Terezije, objavila je nakladnička kuća "Verbum". Kroz ta pisma, izvatke iz osobnog dnevnika i druge ovdje objavljene zapise ova knjiga poput duhovne autobiografije nanovo prolazi kroz život "svetice iz Calcutte". Tako biva osvijetljena sva njezina svetost te se otkrivaju dubine i bogatstvo njezina nutarnjeg života ali i dugotrajna duhovna pustoš, tamna noć duše koja više od svega svjedoči o prokušanoj njezine vjere. Ovo iznimno djelo bit će duhovni putokaz svima koji ga budu čitali – svi koji se nalaze u bilo kojem obliku tame u iskustvu i vjeri Majke Terezije moći će pronaći utjehu i ohrabrenje. Posebna zanimljivost hrvatskoga izdanja jest u tome što ono, za razliku od svih drugih, ima povlasticu sadržavati i tri izvorna faksimila pisma Majke Terezije pisana na hrvatskom jeziku. */www.verbum.hr/*

Raritetno izdanje Biblije

Izdavačke kuće Kršćanska sadašnjost d.o.o. i Mozaik knjiga predstavile su raritetno, ručno uvezano i bogato ilustrirano izdanje Biblije u ponedjeljak 10. studenoga u foajeu Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Urednik izdanja Vid Jakša Opačić spomenuo je kako sve velike europske izdavačke kuće priređuju takva izdanja te da se takve knjige uglavnom izrađuju ručno, a ovo je izdanje pripremano 14 mjeseci. Kratko je predstavio proces pripreme od tiska u dvije prestižne njemačke tiskare, do ručnog uveza koji je još uvijek u tijeku, pa će posljednja izdanja biti na tržištu u siječnju 2009. godine. Kako bi knjiga bila zaštićena od vanjskih utjecaja izrađena je i posebna drvena kutija. Komplet prate i rukavice za listanje, posebice radi zlatnih folija koje se nalaze iznad trećine minijatura i zlatnog ukrasa kojim ovo izdanje obiluje. Naklada hrvatskog izdanja je 1500 primjeraka. Urednik izdanja istaknuo je kako je ova Biblija objedinila ono najbolje što su nam ostavili mnogi europski majstori jer tekstove prati tristotinjak minijatura. */IKA/*

"Dojenje i katoličko majčinstvo"

Nakladna kuća "Verbum" iz Splita, objavila je prijevod knjige Sheile Kippley "Dojenje i katoličko majčinstvo". U ovoj praktičnoj i korisnoj knjizi Sheila Kippley iz majčinske perspektive nudi razmišljanja za majke koje doje i koje žele naći duhovnu potporu i ohrabrenje u svojoj prevažnoj zadaći. Osim što obrazlaže duhovnu dimenziju dojenja, autorica također donosi i mnoštvo znanstvenih činjenica koje potvrđuju višestruke pozitivne učinke dojenja, kako za djecu i majke, tako i za cijele obitelji.

Svojim sadržajem i postavkama te nizom vrlo praktičnih savjeta knjiga promiče jedinstvenu ulogu i povlasticu majčinstva, pri čemu dojenje zauzima važno mjesto. */IKA/*

16. studenog

Sveta Margareta Škotska

(* oko 1046. + 16. XI. 1093.)

- Više je Margareta nosilo krunu ● Margareta rođena u Mađarskoj ● bila izgnanica ●
- izbjegla u Škotsku ● udala se za kralja ● kraljica kraljevske krvi ● supruga nepismenog muža ●
- rodila šest sinova i dvije kćeri ● u nje je kralj tražio savjeta ● ponizna kraljica ●
- živjela bez velikih križeva ● razumjela svakog patnika ● blažila tuđe patnje ●
- pogibiju muža i sina prihvatila kao pokoru ● i mrtva u tuđini ● zaštitnica Škotske ●

Margareta – često ime među svetim kraljicama

Benediktinka Margareta, kći lotarinškog kralja iz 13. stoljeća; dominikanka Margareta (Margit), kći mađarskog kralja, također iz 13. stoljeća; kći bavarskog kralja, sveta Margareta, udovica iz 14. stoljeća; kći kralja Renata Anžuvina, Margareta od Lorene. Iz redova vojvoda od Savoje, mogla bi biti proglašena svetom Margareta Savojska i Margareta od grofova Colonna. Sve su te Margarete imale sličan životni put. Prolazile su putem pokore, poniženja, a Margareta Škotska je život proživjela u radosti i jednostavnosti.

Rođena u Mađarskoj

Sveta Margareta Škotska je rođena oko 1046. godine u mjestu Reske kod Nádasda u zapadnoj Mađarskoj, a umrla je u studenom 1093. u Edinburghu u Škotskoj. Bila je škotska kraljica. Njezinog je djeda Edmunda Ironsidea iz Engleske prognao danski kralj Knud, koji je pokorio Englesku. Margaretina mati je bila Agata, sestra mađarske kraljice. Edmundov sin Eduard se oženio s Athelingom, sestrom mađarskoga kralja. Kad je umro nasilni danski kralj Kanut, Eduard se vratio u Englesku. Maloj Margareti tada nije bilo ni 9 godina.

Škotska kraljica

Nije prošlo puno vremena, engleska kraljevska kuća je opet morala bježati. Ovoga su puta utočište našli u Škotskoj. Tamo je kralj Malcolm III. zaprosio tada već 24-godišnju Margaretu. Škotska kraljica Margareta je u braku s Malcolmom rodila šest sinova i dvije kćeri. Odgajala ih je s velikom ljubavi, a tako su joj djeca i

uzvraćala. Margaretin muž je bio nepismen, ali čovjek izuzetno dobra srca. Priča se da je znao ljubiti listove iz molitvenika iz kojih je Margareta

molila. Bio je to znak ljubavi prema ženi i znak poštovanja prema njezinom molitvenom životu. Malcolm je svoju ženu okruživao najljepšom ljubavlju. Tražio je savjeta u nje. Margareta je vrlo uvjerljivo djelovala na muža, te je od kralja nastojala načiniti blagog čovjeka.

Svetica velike poniznosti

Sveta Margareta se nikada nije uznosila svojim znanjem, svojom kulturom. Nikada se nije oholila pred svojim mužem. Nju su resile kreposti kao skromnost, jednostavnost i čednost. Istaknula se i u ljubavi prema siro-masima. Kraljica je uživala veliki ugled kod svojih podanika, ljubav

svoga muža, poštovanje svoje djece. Sveta Margareta se založila za obrazovanje naroda, nastojala je iskorijeniti stare keltske običaje. Bila je velika dobrotvorka, pobožna kraljica kojom se narod ponosio i koju su ljudi beskrajno voljeli. Brižno je surađivala s dragim Bogom izgrađujući život svoje duše.

Blažila tuđe boli

Povijest ne bilježi nikakve patnje ni boli, koje bi je pogadale, a ona je ipak znala razumjeti nevolju drugoga. Sve bolje i bolje je osjećala boli i patnje drugih ljudi, napose siromašnih. Razvila se u pomoćnicu svih patnika i nevoljnika. Kanterberijski nadbiskup Lanfranc joj je pomogao pri osnutku glasovitog benediktinskog samostana u mjestu Dunfermline.

Bila je na samrti kad je doznala za smrt svoga muža i sina. Tu je žalost prihvatila kao križ i žrtvu za svoje grijeha. Tu patnju je primila kao pokoru.

Posmrtni ostaci u tuđoj zemlji

Sveta Margareta je umrla 16. studenog 1093. godine u Edinburghu. Sahranjena je u mjestu Dunfermline pokraj svoga muža. Za vrijeme reformacije posmrtni ostaci toga sretnog bračnog para su prenešeni u Madrid. Glava svete Margarete se kao drage moći čuva u isusovačkoj crkvi u mjestu Douai. Godine 1249. proglašena je svetom. Sveta se Margareta prikazuje kao redovnica ili kako njeguje bolesnike. Zaštitnica je Škotske. U nekim krajevima se uz njezin spomendan vezuju kiše. Kaže se, ako na spomendan svete Margarete ne zasine sunce, sijeno se nikada neće moći suho pokupiti.

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

Naš kandidat za sveca / Poetski kutak

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

"Liječiti duše"

"Liječiti duše" je temeljni i konstantni program u životu i djelovanju sluga Božjega Gerarda Tome Stantića. Logično je stoga, a i obvezno, obratiti pozornost dubljem uvidu u sadržaje toga zacrtanog Gerardovog plana. Bez takvog uvida nije moguće upoznati cjelovitost i navlastitost njegove duhovne osobnosti i njegovih planova u apostolskom djelovanju.

Smisao "liječenja duša" što poduzima Gerard je povezivanje duša s Kristom: "Isuse, kao svećenik neka nastavljam Tvoje zemaljsko poslanje, molitvom i pastoralnim djelovanjem, tako će biti naše ponizno tijelo slično Isusovom slavnom tijelu; kao vrt pun proljetnoga cvijeća"¹. Znači: duše se liječe Božjom milošću, živom prisutnošću Isusa Krista u dušama!

U skladu s tim pastoralnim planom, naš sluga Božji, na osobnom planu života odlučuje: "Sve činiti da Bogu privlači da sve Boga hvali"². Drži da će to savršenije taj svoj načelni program ostvariti ako poveže motrenje, (kontemplaciju) i propovijedanje: "Ljepotu Boga gledati i propovijedati". Povezivanje motrenja Boga i propovijedanja imat će tada, po njegovu mišljenju, za učinak "da će po tome uspjeti sve Bogu privući da sve Boga hvali"³. Stoga neprestano moli, upravo vapi: "Dajte mi milost da po njoj djelujem i sve i svakoga milujem"⁴. "Gost mi Isus i svaki čovjek kad imam s njim posla... Isusa gostim kad mu na razne načine ugodim"⁵.

U rukopisu pod naslovom "Milosrdnost" zapisuje: "Osobito ću na duše paziti jer su skupe kao Isusov život. S Isusom se nadmećem kad za duše radim i umirem"⁶. U dosljednosti ovoga načela, kada ga povežemo s onim prethodnim: "Boga gledati i propovijedati", ne možemo, u dosljednoj logici, drukčije zaključiti nego tvrditi da je njegov jasan stav: kada je prožet ljubavlju, kontemplacijom, uzornim i svjedočkim životom, da je onda njegovo propovijedanje i djelatnost najefikasniji lijek koji "liječi duše"! Nema dvojbe da je konstantno takvim duhom obilježje njegov osobni život jer to potvrđuju mnogobrojni njegovi zapisi, koji nam priopćuju da neprestano nastoji povezivati molitvu, kontemplaciju i djelatnost, isticati ovisnost i plodnost djelatnosti od molitve. Zapisuje, primjerice: "Moram ili u samoću bježati ili u javnosti svakoga slušati, i svačiju poštnu želju ispuniti"⁷. Želi: "Iz dobrog srca šećer dijeleti"⁸, "Kad drugo ne mogu, molit ću se Bogu: grešnicima obraćenje, patnicima olakšanje"⁹.

Ovakvih i sličnih tvrdnji u pismenoj ostavštini sluga Božjega ima u izobilju a

važno je istaknuti da su njegova kontemplacija i djelatnost uvijek u tijesnoj i logičnoj povezanosti s Kristom. Jednako tako dok djeluje i "liječi duše", on neprestano motri Krista. Želi biti zaposjednut Kristom kako bi posredovao da Krist zaposjedne, svojom milošću, duše. Nastoji, sa što aktualnijom nakanom, "paziti na Isusa (motriti Isusa)" dok "liječi duše". "Paziti na Isusa", u povezanosti "liječenja duša", naš sluga Božji zapisuje nebrojeno puta! U dosljednosti toga programa zapisuje: "Mene si svezao kao svećenika. Ja moram druge vezati i k Tebi voditi"¹⁰.

U Gerardovoj duši izgleda da je ovaj njegov program, kontemplativno-djelatni, u kojem je Krist središte, kojim želi "liječiti duše", dosegno iskustvena obilježja, da ne kažem, "mistična" obilježja. Ovu tvrdnju opravdavaju Gerardovi osobni zapisi, a od mnogobrojnih zapisa izdvajam: "Zaboravit ću sebe samo da liječim Tvoje rane. Moram za Tobom ludovati kad vidim druge da Te na križ prikivaju"¹¹.

"Blažen onaj koji je s Bogom sjedinen po ljubavi... Ljubav je čudnovata koja zlu zatvara vrata. Vatru sjetila gasi a dušu u napasti spasi... Dokle god Boga ljubimo dobro činimo, pravu slast uživamo. Već smo blaženi... Tko je prema bližnjemu ljubazan, vazda je Bogu ugodan. Od dobrote pravim ved kad ju hvalim, kad ju drugima dijelim. Tko ljubi taj je miran, slobodna duha, veseo o Bogu govori, Bogu je sličan tko je za sve mrtav. Toliko Boga ljubi da samo za njega živi jer je za njega stvoren"¹².

U konkretnosti, iskustveno, Gerard ovim riječima definira svoj molitveno-djelatni život: "Divan život: danju svakome služiti, a noću moliti i bolesne dvoriti"¹³.

Na temelju ovih, i drugih Gerardovih navoda, vidimo koliko je još uvijek značajna i aktualna njegova poruka koja se može uočiti i biti korisna kao nadahnuće i poticaj svećenicima, redovnicima i angažiranim laicima u pastoralu. U "liječenju duša", za povratak društva "kršćanskim korijenima", Gerardov "recept" još uvijek je aktualan. Osobni život svakog angažiranog djelatnika u pastoralu počinje susretom s Kristom, u Kristu i po Kristu! Tada donosi željene plodove i "liječi duše"! "Trebalo letjeti u boj kao vrijednih pčela roj"¹⁴. Gerard nije "pustinjač", nego kontemplativac i djelatnik!

1. Th. past., 003375.
2. Ondje, 003099.
3. Ondje
4. Ondje, 002842.
5. Ondje, 003100.
6. Ondje
7. Ondje, 004016.
8. Ondje (rukopis), 93.

9. Ondje (rukopis), 646.
10. Milosrdnost, 004871.
11. Razg. s Isusom, 003922.
12. Blago duše, 008620.
13. Th. past., 003137.
14. Ondje, 003375.

MARICA MIKRUT

Rođena je 1953. godine u Sonti. U Somboru je završila srednju školu gdje i sada živi. Nakon rada u banci otišla je u mirovinu. Pjesme su joj objavljivane u kalendaru *Subotička Danica* i katoličkom mjesečniku *Zvonik* te u zbirkama odabranih stihova *Lira naiva*.

TRAGOVI U DVORU

Tila sam ugasiť gromoglasnu tišinu
što mi na duše spava
probudila se sicanja iz davne prošlosti
to ti je ko sina
jel bižat jel it za njom.
Šokadijo moja, dozivljem te
besmrtnim imenom.
Naslonim glavu
na grane stare kruške
a ona ječi strunama egeda
čije note vitar nosi
iz davne daljine.
Želja mi je projt
dvorom mojega dade
di srce šokačkoga roda još diše
dvorom mojega dade
što šokački divani i ikavicu piše.
Kroz mali pendžer iz ganka
čujem lipi glas moje mame
kako piva božićne pisme:
"O slavna betlemcka ti si štalica..."
Dok adventska svića tijo dogoriva
moja se duša u beskrajnu bol sljiva.
Vapaji moji ko tužna su pisma,
ko besane noći što čekuju svitanja
ko dičje oči sa iljadu pitanja.
I sad kad mislim da umro je sve,
da nemiru mojemu kraja nema
jedino ostala je nada ta
što me diže iz pepela.
Tragove u dvoru pokrila je trava.
Ostaće samo kitice pisme
i dilih neba ditiñjstva
digod bila
u srcu moja Šokadija spava.

Marica Mikrut

Piše: Andrija Anišić

Kako umiru naši najmiliji?

Dok sam pripremao ovu rubriku za mjesec studeni, stigla je do mene vijest da je umro časni i pobožni starac, otac desetero djece i brojne unučadi, Grgo Ivanković. Umro je u svom domu, praćen nježnošću svoje supruge i okružen svojom djecom, koji su posljednje trenutke njegovog života popratili ljubavlju i molitvom. Svi će reći kako je to lijepo. Na sličan način su s ovoga svijeta otišli i moji roditelji i na tom sam Bogu neizmjereno zahvalan. Tog prizora se često sjetim i on me ispunja utjehom, mirom i radošću.

Nameće mi se pitanje u ovom času: koliko naših dragih pokojnika odlazi s ovoga svijeta na takav način? Većina "posmrtnica" i novinskih izvješća o pokojniku završava riječima "njegovi najmiliji" ili "tvoji najmiliji". No, jesu li "najmiliji" bili takvi prema njemu i u njegovoj bolesti i umiranju? Bez sumnje, mnogi teški bolesnici, pa i stari i nemoćni, morali su završiti svoj život u bolnici ili u gerontološkim centrima. Ali, jesu li baš svi oni morali tako završiti? Nema li u svemu tome i bijega – bijega od neugodnih prizora trpljenja drage osobe, pa i od smrti kao takve?

Po jednom istraživanju, oko osamdeset posto ljudi u zemljama s visokim standardom umire izvan svoga doma, u bolnicama, okruženo raznim tehničkim pomagalicama, u nepovjerljivoj sredini, prepušteno brizi bolničkog osoblja koje za pratnju umirućih većinom nije niti osposobljeno niti za to ima vremena. Nije puno bolja situacija ni u našoj sredini. Što se to dogodilo i što se događa?

Živimo u svijetu ogromnog tehničkog napretka, pa i na području medicine, koji nas nekada zavara pa na smrt pomalo i zaboravljamo. S druge strane, "crne kronike" u medijima tako puno pišu i govore o umrlima, poginulima i ubijenima da banaliziraju smrt kao takvu pa joj stoga previše niti ne posvećujemo pažnju, jer ona nas se i ne tiče jer govori o smrti drugih ljudi. Takvo stanje nuka me da za ovaj broj *Zvonika* napišem par riječi o umiranju i smrti s kršćanskog, moralnog aspekta.

Za bolje razumijevanje teško bolesnih i umirućih osoba moramo biti svjesni nekoliko faza koje oni prolaze. Prva faza je NEGACIJA. Bolesnik ne vjeruje da se bliži svršetak njegova života. Drugi stadij je SRDŽBA na sve i svakoga. Sve mu smeta i svega bi se htio osloboditi. Treći stadij je stadij CJENKANJA u kojem bi bolesnik želio postići "spora-

zum" prije svega s Bogom da mu još malo produlji život. Četvrti stadij je stadij UTUČENOSTI i ŽALOSTI jer je svjestan da mu nema pomoći. I na kraju nastupa peti i posljednji stadij, stadij PRIHVACANJA svog stanja. Neki ovaj stadij opisuju kao "zadnji period počinka prije dugog putovanja". Važno je poznavati ove stadije kako bismo bolje razumjeli umiruće i prema njima se znali ispravno postaviti, a važno je i stoga što i nas to jednog dana čeka.

Kršćanska pratnja ili njega umirućih označuje uporabu prikladnih sredstava da se bol ublaži ili potpuno ukloni. (Crkveni dokumenti govore o tzv. redovitim i izvanrednim odnosno razmjernim i nerazmjernim sredstvima). Postignuto ublažavanje boli omogućuje bolesniku da prisebno i slobodno može odlučivati o sebi i o važnim pitanjima vezanim uz njegov život i umiranje. To mu, drugim riječima, omogućuje umrijeti u dostojanstvu. Umrijeti u dostojanstvu znači umrijeti u pravi trenutak, vlastitom naravnom smrću. Umiranje mora biti osmišljeno i svjesno proživljeno dovršenje života. To je umiranje u miru sa samim sobom, s drugima i s Bogom.

Na ispravnu pratnju umirućih spada također priopćiti teškom bolesniku istinu o njegovom stvarnom stanju. Glede toga nameće se mnoštvo pitanja: tko će mu i kada priopćiti, na koji način – izravno ili uvijeno... Uglavnom je prihvaćeno načelo da istina mora biti odmjerenom prema bolesnikovoj primljivoj sposobnosti. Istina bolesniku ne smije biti bačena u lice, nego mu mora biti darovana – pažljivo, obazrivo, s ljubavlju, u vrijeme i u mjeri u kojoj on to uistinu zahtijeva, a kadar je smireno čuti – i prihvatiti.

Moliti za umirućega i omogućiti mu da pri punoj svijesti primi tzv. Sakramente umirućih, tj. ispovijed, pričest i bolesničko pomazanje, također spada u ispravnu pratnju umirućih.

Mogli bismo zaključiti da se pravi smisao pomoći kod umiranja ili pratnja i njega umirućih sastoji od niza usluga što ih pruža liječničko osoblje, pažljiva prisutnost najbližih kao i prisutnost svećenika kako bi umirućim mogao pojmiti i proživjeti, na što je moguće osobniji način, kao čovjek i vjernik, smisao posljednjeg stadija svoga života. Središte prema tome nije stavljeno na tehnički moguću borbu do kraja protiv smrti, nego na ljudsku pažnju i njegu koja uključuje najveće moguće ublaženje boli, te sve-

sno i slobodno prihvaćanje neizbježive činjenice smrti kao sastavnog dijela ljudskog života. Sama prisutnost kod postelje umirućega ima neprocjenjivo značenje jer svaki čovjek kad umire osjeća najveću potrebu da se pred licem smrti ne nađe sam. No, biti uz umirućega nije lako umijeće i treba učiti. To znači iskusiti vlastitu potpunu nemoć pred činjenicom smrti. To donekle znači umirati zajedno s umirućim. I zato samo onaj tko se suočio s činjenicom vlastite smrti i tko je prihvatio pravi smisao smrti i umiranja može adekvatno negovati umiruće.

(Literatura: V. Požaić, *Život dostojan života*, FTI, Zagreb, 1985; V. Požaić, *Pred licem smrti*, FTI, Zagreb, 1990; V. Požaić, *Čuvari života*, FTI, Zagreb, 1998.)

Hrvatske katoličke internetske stranice (79.)

Službenica Božja Marica Stanković

Marica Stanković (Zagreb, 1900. – Zagreb, 1957.), prva je vjernica laičkinja u Hrvata, za koju je pokrenut postupak za proglašenjem blaženom i svetom. Za apostolsko djelovanje među mladima, kao prva žena u Hrvatskoj, dobila je visoko crkveno odličje "Pro Ecclesia et Pontifice", a utemeljila je i prvi svjetovni institut u Hrvatskoj pod nazivom "Suradnice Krista Kralja". Postulatura službenice Božje Marice Stanković postavila je i internetsku stranicu, koja je dostupna na adresi:

www.maricastankovic.com.hr

Na naslovnici se nalazi njezino životno geslo: "Moja je jedina koncepcija – Isus Krist, njegov nauk i njegovo evanđelje i ništa više". Pod izbornicima se nalazi njezin životopis, a može se čitati i o glasu njezine svetosti, procesu beatifikacije, suradnicama Krista Kralja koje je ona utemeljila kao svjetovni institut, postoje i galerije slika itd., a otvorena je i mogućnost kontakta radi dobivanja dodatnih informacija o njoj ili radi javljanja milosti primljenih po njezinu zagovoru.

Marica Stanković bila je aktivna u međuratnome razdoblju u katoličkim organizacijama mladih, koje su djelovale i na području današnje Subotičke biskupije: najprije u orlovskoj, a zatim u križarskoj organizaciji, a bila je predsjednica Velikog križarskog sestrinstva od osnutka 1930. do raspuštanja 1945. Zbog svojeg ustrajavanja u vjeri, poslije rata je osuđena na pet godina zatvora.

s. b.

Oltar

Za obavljanje liturgijskog čina središnje mjesto je oltar. U ovom odlomku našega upoznavanja liturgijskih znakova ograničavamo se na oltar i sve što je "oko njega i na njemu". Time nastavljamo započetu seriju liturgijskog govora u znakovima.

Oltar – izvorna riječ kojim se imenuje mjesto prikazivanja žrtve. Ne ulazeći u etimološko značenje, razmišljamo o kršćanskom pojmu oltara. Već Pavao upotrebljava izraz "stol Gospodnji". Istočna Crkva naziva ga "sveti stol – sveta trpeza". Grčki jezik posjeduje naziv "žrtveni stol". Svakako da je oltar središte liturgijskog događanja i treba imati oblik stola. U načelu, svaka crkva treba imati samo jedan oltar jer je on simbol i znak Krista. Međutim, na Zapadu već od 6. stoljeća počinje se graditi u istoj crkvi i više oltara. Tijekom povijesti, oltar iz središta događanja prelazi u nišu apside toliko da već u vrijeme gotike, pa sve do naših vremena, oltar biva prislonjen zidu apside. Ispred njega se postavlja prvo jedan niz, a onda čitava "arhitektura" oblikovanja likova svetaca i ornamentike do te mjere da se žrtveni stol zamijenio pojmom oltara. Tako je u narodu sinonim za oltar postao ne više stol za žrtvu nego sve ono što je za oči primamljivije. U raznim se razdobljima najviših umjetničkih ostvarenja razlikuju romanički, gotički, renesansni, barokni i suvremeni oltari. Liturgijska reforma II. vatikanskog sabora je vratila teologiju na prvih šest stoljeća crkvene prakse i jasno definirala da je oltar žrtveni stol, da je on simbol Krista i središte hrama. Treba biti vidljiv iz svakog dijela crkve i treba biti tako dostojanstven da i izvan liturgijskog čina jasno upućuje na Krista koji je na tom žrtveniku jedina novozavjetna žrtva i koji tom žrtvom kao Veliki svećenik posreduje "s desne Očeve". Ta činjenica sada povlači za sobom i niz drugih detalja. Ako oltar treba biti vidljiv, onda još više mora biti vidljivo ono što se na oltaru događa. Stoga ukrašavanje oltara, kao žrtvenog stola mora biti diskretno. A najvažnije je da svaki oltar bude prekriven *oltarnikom*.

Oltarnik je uvijek od naravnoga platna bijele boje. Podsjeća na stol posljednje večere, a i bjelina oltarnika je navještaj vječnoga. Bijela boja nije samo simbol čistoće nego daleko više simbol vječnoga. Uobičajeno je da su na oltaru dva oltarnika. Jedan donji više radi praktičnih razloga, a gornji je ukrasni i funkcionalni. U raznim razdobljima crkvene godine oltarnik može biti ukrašen odgovarajućom liturgijskom bojom.

Tjelesnik ili korporal je uvijek od bijeloga platna i on je manji. Kod prikazivanja stavlja se pod sveto posuđe da se sačuva svaka čestica kruha u slučaju da se kod lomljenja nešto mrvi. U Istočnoj crkvi u tom korporalu su i svete moći. Korporal se upotrebljava kad god se na oltaru postavlja Isusovo euharistijsko tijelo i krv.

Svijećnjaci – prvotna namjena svijeće na oltaru je bila praktične naravi. Jednostavno je trebalo vidjeti i svete prilike i čitati iz liturgijske knjige. Kasnije, kada je došlo do rasvjetljavanja oltara drugim svjetlima, svijeća je postala i simbol koji govori o Kristu kao svjetlu. Nekada je bio propisan broj svijeća (npr. šest) dok je sada prepušteno razboritosti liturga. Svakako nije dobro da su svijeće tako na oltaru te pokrivaju svete prilike. Preporučeno je da su svijećnjaci sa svijećama blizu oltara i da ne moraju biti na samom oltaru. Tako se još više oltar oslobađa za ono bitno. U blizini oltara ili na samom oltaru uvijek treba stajati križ. On je znak Kalvarijske Kristove žrtve koja se na oltaru posadašnjuje.

Ukrasi – često se oltari ukrašavaju cvijećem. Dok je oltar smatran i onom pozadinom, kićenje je bilo zahtjev same estetike. Sada kada je oltar ponovno stavljen kao žrtveni stol, poželjno je da se cvijećem kao i svijećama ne pokrije sam sveti čin. I ponovno je uputa liturgije da se ukrašavanje cvijećem prilagodi liturgijskoj godini i napose ukusu ali da ne pokriva bitne dijelove oltara, a pogotovo ne sam oltar. Zabranjuje se umjetno cvijeće. Može biti ukrašen živim cvijećem ili cvjetovima od plemenitog metala kao što su srebro i zlato. Način kićenja svakako je znak poštovanja toj svetinji koja je žrtvenik i simbol Krista. Stoga je pomalo "bogo-hulno" zanemariti tu dimenziju i dozvoliti da oltar bude ukrašen nemarnim, otpalim, uvelim "Kajinovim darovima".

Liturgijske knjige – ono što još dolazi na oltar su i liturgijske knjige. Temeljna liturgijska knjiga je *Misal*. To je knjiga koja sadrži sve misne tekstove. Ona je neophodna u redovitoj liturgiji ne samo što su mnogi dijelovi mise promjenljivi, nego da u svakom trenutku bude pri ruci liturgu te može slaviti otajstva mirno i sa sigurnošću bez improvizacije. *Lekcionar* je knjiga iz koje se navješćuje Božja riječ. Njeno mjesto je redovito ambon kao mjesto odakle se čita i navješćuje. Od svih lekcionara najčasniji je *Evangelistar*, tj. knjiga u kojoj su evanđelja i koja je na Istoku češće nego na Zapadu svečano ukrašena i uvijek se smješta na oltar. U svečanim liturgijama i na Zapadu je mjesto Evangelistara na oltaru. Knjiga za molitvu vjernika je priručnik koji nudi zbir molitava ali kao nadahnuće koje se može u zajednici prema potrebi i proširivati. *Obrednici* su knjige koje sadrže tekstove za slavljenje sakramenata. One su u upotrebi na mjestu odakle se podjeljuje pojedini sakrament. Osim ovih, postoji još i *knjiga Blagoslovina* koja, razumljivo, sadrži tekstove za slavljenje blagoslovina.

(nastavlja se)

23. 11. 2008.

KRIST KRALJ

Ez 34,11-12. 15-17
Ps 23,1-3a. 3b-4. 5-6
1 Kor 15,20-26. 28
Mt 25,31-46

Tada će kralj reći onima sebi zdesna: Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta!

30. 11. 2008.

Prva nedjelja Došašća

Iz 63,16b-17. 19b. 64,2-7
Ps 80,2-3.15-16.18-19
1 Kor 1,3-9
Mk 13,33-37

Pazite! Bdijte jer ne znate kada je čas. Bdijte, dakle, jer ne znate kad će se Gospodin vratiti da vas ne bi našao pozaspale ako iznena-da dođe.

7. 12. 2008.

Druga nedjelja Došašća

Iz 40,1-5. 9-11
Ps 85,9-10. 11-12. 13-14
2 Pt 3,8-14
Mk 1,1-8

Ivan Krstitelj je propovijedao: "Nakon mene dolazi jači od mene... Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti Duhom Svetim."

14. 12. 2008.

Treća nedjelja Došašća

Iz 61,1-2a. 10-11
Lk 1,46-48. 49-50. 53-54
1 Sol 5,16-24
Iv 1,6-8. 19-28

Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu.

Župa Sv. Petra i Pavla u Bajmoku

Župna zajednica kao mjesto razgovora i traženja odgovora

Nakon što se idući iz pravca Subotice prođu Crveno Selo, Mala Bosna i Mišićevo, nemoguće je s desne strane na ulazu u Bajmok, ne zamijetiti katoličku crkvu po čijem se tornju već izdaleka može nazrijeti Bajmok. Župa Sv. Petra i Pavla u Bajmoku utemeljena je 1779. godine i to prvo kao filijala Sv. Terezije Avilske iz Subotice. Prva crkva u čast apostolskih prvaka Petra i Pavla podignuta je 1778. Ta crkva je proširena i obnovljena 1817. i 1845. godine. Današnji izgled dobila je proširivanjem iz 1907., a svetište je temeljno preuređeno 1966. Crkva je dugačka 61 m, široka 14.5 m, poprečna lađa je duga 26 m, a široka 14 m. Unutarnja visina crkve doseže 15 m, dok je toranj visok 45 m. U tornju su četiri zvona od kojih najveće teži 1080, a najmanje 34 kilograma. Matične knjige vode se od 1779. g. Na groblju postoji još i kapela Sv. Roka a na ulazu u selo podignuta je Kalvarija. U razgovoru sa župnikom ove župe vlč. **Zsoltom Bendeom**, saznajemo da je jezik bogoslužja hrvatski i mađarski, a većim blagdanima služi se misa i na njemačkom jeziku. Župa trenutno broji oko 6000 vjernika. Nedjeljom su u župi dvije mise, jedna na hrvatskom a druga na mađarskom jezi-

ku. Prema njegovim riječima, nedjeljom na misu dođe oko 300 Bajmočana. Ono što ga posebno raduje, jest to da su ga vjernici i stanovnici sela vrlo lijepo prihvatili. Vlč. Bendeu je na srcu osobito duhovna obnova Bajmoka. U tu svrhu smatra da je od velike pomoći formiranje manjih zajednica. Jako se raduje kada su mu vjernici dobri suradnici u širenju evanđelja. Nažalost, neki ljudi ne shvaćaju što je Crkva, zato je potrebno da duhovna obnova počne od naroda, a ne da izgleda kao nešto

utorkom rado odlazi na karizmatске molitve u franjevačku crkvu u Subotici.

AKTIVNOSTI U ŽUPI: U dvorištu župe obnavlja se vjeronaučna dvorana, koja će služiti za razne skupove i susrete. Postojeća dvorana u sklopu župnoga doma je premala za veće skupine. I crkva vapi za obnovom. Ove su godine obećana značajnija sredstava za temeljitu obnovu krovišta i potpunu izmjenu krovnog pokrivača ali, nažalost, do realizacije tih inicijativa još nije

došlo. Svakoga mjeseca u župi se organizira vjeronaučni susret za djecu. Tada se djeci kroz igru i druženje pokušava približiti ljepota i važnost pripadanja zajednici vjernika. U došašću se za djecu u prostorijama župe priređuje doručak poslije misa zornica. Ljeti u župi barem jedan dan logoruje skupina od četrdesetak djece, koja se odatle pješice upućuje u druga okolna sela. Župnik se u

svom pastoralnom djelovanju vodi na čelom da za sve treba suradnike. U župi se svojim angažmanom osobito ističe skupina mladih. Oni pomažu i u pastoralnim pothvatima, ali isto tako i u radnim akcijama. Mnogi od njih redovito sudjeluju na duhovnim vježbama, duhovnim obnovama. Neki od tih mla-

došlo. Svakoga mjeseca u župi se organizira vjeronaučni susret za djecu. Tada se djeci kroz igru i druženje pokušava približiti ljepota i važnost pripadanja zajednici vjernika. U došašću se za djecu u prostorijama župe priređuje doručak poslije misa zornica. Ljeti u župi barem jedan dan logoruje skupina od četrdesetak djece, koja se odatle pješice upućuje u druga okolna sela. Župnik se u

Prema župnikovim riječima, organizacija manjih zajednica pridonosi boljem osjećaju pripadnosti Crkvi. Samo dolazak na nedjeljnu misu je, po svjedočenju župnika, za današnjeg čovjeka slaba poveznica u zajednici. Pripadnici župnih skupina spremaju misije svoga mjesta, gdje će "malo agresivnije" obilaziti svoje sumještane i pozivati ih da im se priključe. U tom pothvatu će svaki član dobiti svoj dio sela. Veliku važnost u buđenju vjerničke svijesti kod ljudi igra upravo stvarno događanje poziva od strane nekoga tko je uvjeren, tko pripada zajednici. Čak i oni najjači, ukoliko se ne osjećaju članovima zajednice, prije ili kasnije posustaju.

Jedno je poučavati u vjerskim istinama, što je vrlo važno, no poslije ih treba integrirati u svoju osobnost. Upravo župa treba biti prilikom za vježbanje toga, za razgovore, pitanja. Tek tako se rađa jedan malo jači osjećaj pripadnosti, koji onda zacijelo može donositi više plodova, ističe vlč. Bende. Rado se susreće sa svećenicima i želi oformiti skupinu mladih svećenika fokolarara. Nadalje,

Vlč. Zsolt Bende, rođen je 1. srpnja 1977. u Bečeju. Osnovnu školu pohađao je u rodnome mjestu, dok je srednjoškolsko obrazovanje primio u subotičkom sjemeništu "Paulinum", gdje je maturirao 1996. godine. Teološki studij završio je u Szegedinu 2004. godine, te je iste godine 27. srpnja u subotičkoj katedrali zaređen za svećenika. Župni vikar u župi Sv. Terezije Avilske u Subotici bio je godinu dana, te potom od kolovoza 2005. tri godine vrši službu župnog vikara u župi Sv. Petra i Pavla u Bajmoku, gdje od kolovoza ove godine samostalno upravlja župom. Vlč. Bende pohađa postdiplomski studij "Tečaj za duhovnu pomoć" na Medicinskom fakultetu u Budimpešti. To je odabrao radi učinkovitijeg pastoralnog djelovanja na župi koja mu je povjerena.

dih su vrlo vješti u animiranju rada s djecom tijekom župnih mjesečnih susreta.

U okviru župe djeluju i dva crkvena pokreta: fokolari i karizmatici. Na mjesečne susrete fokolara "Riječ života" dolazi petnaestak osoba, dok se pripadnici karizmatičkog pokreta susreću svakog petka na molitvi. U vođenju skupine fokolara vlč. Bendeu pomaže **preč. László Pósa**, a vlč. **Károly Vajda** pomaže mu u animiranju skupine karizmatika. Broj vjernika na nedjeljnim misama je sve manji, a to nije samo zbog relativno velikog broja sprovoda godišnje. Ljude jednostavno treba zvati.

Attila Garajski

U župi također djeluje i skupina mladih, koja je otvorena za primanje novih članova. Susreti se odvijaju po kućama. U župi nadalje djeluju dva zbora, tako da oni koji vole pjevanje u njima mogu naći svoje mjesto. Zahvaljujući kantoru i zborovima, liturgijsko pjevanje u ovoj župi je na zavidnoj razini. Želja je župnika da svatko može naći nešto za sebe od pastoralne ponude u župi, gdje bi se osjećao prihvaćenim i nekako više članom zajednice. I radne akcije su prilike kada se pojedinci mogu osjetiti članovima zajednice. Župnik se sam rado laća posla, pa mu u tomu mnogi onda i pomažu. Odrasle koji žele pristupiti sakramentima, župnik osobno pojedinačno pripravlja. Za djecu koja se spremaju na prvu ispovijed i pričest te krizmu, župnik drži župni vjeronauk, koji nužno uključuje i praktični dio, tj. pobliže upoznavanje s liturgijom i sudjelovanjem u njoj.

VJERNICI LAICI AKTIVNI U ŽIVOTU ŽUPNE ZAJEDNICE:

Attila Garajski (36), muž **Bernadette** (35), ima dvoje djece: **Saroltu** (12) i **Bálinta** (10) i u župi Sv. Petra i Pavla u Bajmoku obavlja službu kantora i djelatnika u župnom uredu. Već šesnaest godina je u prvoj službi, a dvije godine kasnije je počeo raditi i u uredu. Kantorскоj su ga službi drugi podučavali. Sam vodi oba župna zbora koji zajedno broje oko pedeset članova, a koji često pjevaju skupa, osobito na dvojezičnim misama. Više mlađih članova zbora je na studiju, tako da u posljednje vrijeme ne održavaju koncerte. No, u pripremi je dječji zbor. U župi ima i onih koji pjevaju solo, kad su u pitanju antifone i psalmi. Kantor voli svoj posao i osjeća se prihvaćenim u svojoj službi. Budući da su dvije nastavnice glazbe članovi zbora, u svečanijim prilikama pomažu mu u ravananju zborom. Velika pomoć župniku je i

Katica Sakač (50), supruga **Nandora** (51), koja ima kćeri **Mirelu** (24) i **Maju** (22) i obavlja službu sakristanke, te sprema u župi. Prije nešto više od godinu dana preuzela je ovu službu i zadovoljna je njome. Voli tišinu crkve, koju često sama sprema i uređuje. Uoči većih blagdana i slavlja dolaze joj pomoći i drugi. Ono što joj je osobito lijepo jest to što joj dan počinje jutarnjom misom. Drago joj je što sama može rasporediti vrijeme za posao, te ga zato može smireno obavljati. Njena kćer **Mirela Sakač**, koja je završila studij filozofije na Sveučilištu u Novom Sadu te završava Teološko-katehetski institut u Subotici, predaje od prošle školske i vjeronaučne godine u bajmočkoj školi vjeronauk od prvog do osmog razreda. Po njenim riječima, na vjeronauku kojega predaje na hrvatskom jeziku ima stotinu i troje djece, no, na svetim misama

Katica Sakač

ih ima tek pola, a ponekad samo desetak, konstatira Mirela. Na upit dolaze li djeca tijekom ferija na svete mise, Mirela ističe kako tijekom ferija redovito dolaze ona djeca koja su i inače nedjeljom na svetoj misi s roditeljima. Ističe također kako je lijepo raditi s djecom, osobito programe koje pripravlja za blagdane te Dužijancu koja se svake godine održava u bajmočkoj crkvi. Zasad nema problema s animiranjem djece, bilo kroz razgovor, igru molitvu ili pjesmu. Kao jedan od većih problema, naša sugovornica ističe to što su današnja djeca većinom prepuštena sama sebi, u smislu da im roditelji nemaju previše dodira s crkvom. Osim što predaje vjeronauk, Mirela je aktivna i u životu župne zajednice.

Mirela Sakač

Posebno je angažirana oko pripreme većih blagdana, a rado i čita na svetoj misi. Žao joj je da srednjoškolaca i mladih njenih godina nema više u crkvi pa nema ni srednjoškolskoga i studentskoga vjeronauka. No, vjeruje da će se u budućnosti to promijeniti. Vjeronauk na mađarskom jeziku u bajmočkoj školi predaje **Mária Kovács**.

VJEROUČENICI: Djeca bajmočke župe, kako je već istaknuto, pohađaju vjeronauk u školi. Katehistica Mirela Sakač okuplja ih i na nedjeljnu svetu misu nakon koje redovito sami bilježe svoj dolazak na misu, i oni najmanji i oni koji se pripremaju za sakrament krizme. Među petnaestak ministranata ima dječaka i djevojčica. Sa župnikom se dogovaraju prije mise o dužnostima koje će tko obavljati, od čitanja molitve vjernika do službe kod oltara. U razgovoru s nekolicinom vjeronaučenika može se čuti kako redovito kod kuće mole, vole školski vjeronauk i način rada svoje katehistice na čiji poziv dolaze spremati crkvu za velike blagdane. Dolaze čuvati Boji grob, kite jelke za Božić, pripremaju se za Dužijancu i druge blagdane. Vesela bajmočka djeca se i inače druže jer, kako radosno pričaju, žive u susjedstvu, neki u "Masnom kraju" a drugi u "Paprenjači" i tako skupa idu u crkvu, školu i na igru. U takvom raspoloženju sve je ljepše i lakše.

Razgovor sa srijemskim biskupom, mons. Đurom Gašparovićem

Crkva u Srijemu mora biti čvrsta zajednica

Mons. Đuro Gašparović, rođen je 20. lipnja 1951. u Srijemu, u župi Golubinci. Potječe iz zemljoradničke obitelji od oca Antuna i Ruže rođ. Bešker. Osmogodišnju školu završio je u Golubincima. Prva dva razreda gimnazije pohađao je u Zagrebu na Šalati, a sljedeća dva nastavio i maturirao u Đakovu. Teologiju je studirao u Đakovu od 1972. do 1977. godine. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1977. godine u Đakovu. Prve svećeničke službe obnašao je u Srijemu: bio je godinu dana kapelan u Rumi, a zatim kratko 1978./1979. upravitelj župe u Irigu. Godine 1979. odlazi na studij u Rim. Kao pitomac Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima studira i magistrira liturgiku na Papinskog sveučilištu Anselmianum. Na pravnom fakultetu Papinskog lateranskog sveučilišta postigao je diplomu kanonskog i građanskog prava. U listopadu 1980. imenovan je vicerektorom Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima, a u srpnju 1992. i službenikom u Kongregaciji za evangelizaciju naroda. Na blagdan sv. Ćirila i Metoda, slavenskih Apostola, 5. srpnja 1996., papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim biskupom Đakovačke i srijemske biskupije. Za biskupa je zaređen 5. listopada 1996. u Đakovu gdje obnaša službu generalnog vikara. Za geslo je uzeo *Caritas vincit, Ljubav pobjeđuje*. Dijecezanski biskup đakovački i srijemski mons. Marin Srakić imenuje ga 1. listopada 1999. generalnim vikarom za Srijem, a Sveta Stolica mu daje posebne ovlasti. Sveti Otac Benedikt XVI. imenuje ga 18. lipnja 2008. godine srijemskim biskupom ponovno uspostavljene Srijemske biskupije.

stima već sam u listopadu 1999. godine uspostavio neke crkvene strukture kako bi Srijemski vikarijat, kako smo ga nazvali, mogao funkcionirati. Tako smo imenovali tajnika, imenovan je djelatnik u administraciji, uspostavljeni su uredi s povjerenicima za pastoral obitelji, mladih, ministranata, osoba s invaliditetom, za vjeronauk u školama i župnu katehezu, za liturgiju, povjerenstvo za gradnje i obnove crkvenih objekata i drugo. Sada je potrebno na biskupijskoj razini neke od njih potvrditi, nekima imenovati nove povjerenike, te otvoriti još neke druge urede.

S vremenom se pokazala složenost dosadašnjeg vodstva Crkve koja živi u dvije različite društveno-političke stvarnosti. Pokazalo se da i u Srijemu Crkva mora biti čvrsta zajednica, dobro organizirana, s vlastitim službama i s dijecezanskim biskupom koji bi ujedinio partikularnu Crkvu i koji bi u onim prostorima i u onim prilikama zastupao svećenike i vjernike.

ZV.: Preuzvišeni, nedavno je proslavljena ponovna uspostava drevne Srijemske biskupije. Što to znači za vjernike u Srijemu?

□ **Mons. Gašparović:** Mons. Mario Roberto Cassari, apostolski nuncij u Hrvatskoj, svojim dopisom br. 57/08 od 18. lipnja 2008. godine, priopćio je javnosti da je Njegova Svetost papa Benedikt XVI. odgovorio na molbu dijecezanskog biskupa Đakovačke i srijemske biskupije mons. Marina Srakića i uspostavio Srijemsku biskupiju s vlastitim dijecezanskim biskupom mons. Đurom Gašparovićem, odvojivši je od Đakovačke biskupije. S pogledom unatrag, 1. listopada 1999. godine mons. Marin Srakić me imenuje generalnim vikarom za Srijem, tj. za srijemski dio Đakovačke i srijemske biskupije, a Sveta Stolica mi daje posebne ovlasti za ovo područje. S vremenom se pokazala složenost dosadašnjeg vodstva Crkve koja živi u dvije različite društveno-političke stvarnosti. Pokazalo se da i u Srijemu Crkva mora biti čvrsta zajednica, dobro organizirana, s vlastitim službama i s dije-

cezanskim biskupom koji bi ujedinio partikularnu Crkvu i koji bi u onim prostorima i u onim prilikama zastupao svećenike i vjernike. Na području Republike Srbije donose se zakoni i odluke koji se tiču i svećenika Đakovačke i srijemske biskupije. U svakom slučaju, srijemski dijecezanski biskup sa sjedištem u Srijemskoj Mitrovici (Sirmium) mora biti s katoličke strane sugovornik i s katoličkim biskupima toga područja i s predstavnicima državnih vlasti. Ne smije se zaboraviti da na području Srijema i Srpska pravoslavna Crkva ima svoju biskupiju i svog biskupa sa sjedištem u Srijemskim Karlovcima i potrebno je i ekumenski djelovati.

ZV.: Vi ste već više godina proveli na ovim prostorima u svojstvu generalnog vikara za Srijem s posebnim ovlastima, te nam možete reći što je sve potrebno učiniti da se uspostave crkvene strukture za učinkovito funkcioniranje ponovno uspostavljene biskupije?

□ **Mons. Gašparović:** Kao generalni vikar za Srijem s posebnim ovla-

ZV.: Zacijelo je teško s preciznošću reći koliko je vjernika katolika u Vašoj biskupiji. No, po Vašim procjenama, koliko je njihov broj i postoje li uporišni centri u određenim mjestima biskupije?

□ **Mons. Gašparović:** Ne možemo se osloniti na popis pučanstva u Srbiji od prije nekoliko godina, koji je dao na volju građanima da se izjasne ali ne o vjerskoj i nacionalnoj pripadnosti. Prema našim crkvenim maticama i pastoralnim izvještajima pojedinih župa Srijemske biskupije, moglo bi biti do 50.000 vjernika katolika. Od toga 30.000 su praktični katolici dok su 20.000 tzv. kripto-katolici. Na razini biskupije organiziramo preko godine susrete pojedinih kategorija vjernika prema Kalendaru susreta koji pripremimo na početku svake pastoralne godine. U nekim župama postoje pastoralni centri ili prostori za okupljanje vjernika.

ZV.: Kao dijecezanski biskup sigurno ste zacrtali određene prioritete pastoralnoga djelovanja. Što je ono čemu ćete na osobit način posvetiti pažnju?

□ **Mons. Gašparović:** Pastoralne planove, programe i djelovanje u Srijemu već smo pripremali i ostvarivali svake godine zajedno s planovima i programima tada Đakovačko-srijemske biskupije. Zato nam je potrebno samo nastaviti u tom smjeru bez velikih poteškoća. Imamo povjerenstva za pojedine kategorije vjernika, te nam je stoga lakše otkrivati i rješavati probleme i poteškoće, kao i krize u župnim zajednicama i obitelji. Svećenici na ovom području pastoralno su skrbili s velikim žarom, a u posljednje vrijeme nema nikakvih poteškoća s obzirom na njihov rad ni s političke ni s društvene strane. Prioritet nam je postupno primjenjivati "Izjave i odluke Druge biskupijske sinode đakovačke i srijemske".

Pastoralno iskustvo pokazuje da u biskupijskim zajednicama, posebno u ponovno uspostavljenoj Srijemskoj biskupiji, ima i bit će poteškoća ili, kako Vi naziva-

te, prepreka. No, uvijek se treba boriti, raditi i ići naprijed.

ZV.: Koji su po Vama pastoralni potencijali biskupije?

□ **Mons. Gašparović:** Upravo uspostavljamo Pastoralni odsjek i osnivamo Biskupijski pastoralni centar sa središnjim koordinacijskim uredom. Ovaj pastoralni centar dijeli se na pojedine odjele kao što su Odjel za promicanje župnog pastora i posebnih skupina, Odjel za liturgijski pastoral, Katehetski odjel, Odjel za promicanje pastora mladih, Odjel za pastoral braka i obitelji, Odjel za pastoral ministrijalnih i drugih crkvenih služba, Odjel za kršćansku dobrotvornost i društvena pitanja (Caritas za Srijem koji djeluje već dugi niz godina), Odjel za medijski pastoral.

ZV.: Bez sumnje, u životu Crkve uvijek ima i poteškoća. Koje su po Vama najveće prepreke s kojima ste kao ordinarij i cijela biskupijska zajednica pozvani uhvatiti se u koštac?

□ **Mons. Gašparović:** Pastoralno iskustvo pokazuje da u biskupij-

skim zajednicama, posebno u ponovno uspostavljenoj Srijemskoj biskupiji, ima i bit će poteškoća ili, kako Vi nazivate, prepreka. No, uvijek se treba boriti, raditi i ići naprijed. Mi se ne bojimo problema, tim više što Srijemska biskupija pripada Đakovačko-osječkoj crkvenoj pokrajini. U njoj imamo podršku. Evo o čemu se radi:

Bogoslovno sjemenište i Katolički bogoslovni fakultet i Svećenički dom zajednički su gradile obje biskupije, te i Srijemska biskupija ima pravo na dom. Materijalno uzdržavanje Srijemske biskupije osigurava se potpisanim konvencijom i materijalnim dobrima koja se nalaze na području Đakovačke biskupije. Vjernici katolici na području Srijema najvećim su dijelom Hrvati koji su već stoljećima povezani s đakovačkim dijelom biskupije gdje im žive rođaci što i dalje ostaje. Sačuvan je integritet Srijemske biskupije u sadašnjim granicama: rijeke Sava, Dunav i državna granica između Republika Srbije i Hrvatske. Odvajanjem Srijemske biskupije uspostavlja se snažnija crkvena institucija na tim područjima. Zajedno s Požeškom biskupijom, koja je uz Srijemsku biskupiju sufragana Đakovačko-osječkoj crkvenoj pokrajini, Srijemska biskupija promicat će zajedničku pastoralnu djelatnost susjednih biskupija i prikladnije unapređivati međusobne odnose dijecezanskih biskupa.

ZV.: Jedan od izazova Crkve u suvremenom svijetu je korištenje medija u službi evangelizacije. Što u tom smislu poručujete Zvoniku i općenito katoličkim medijima na našim prostorima?

□ **Mons. Gašparović:** Dobri su nam odnosi s medijima u Hrvatskoj, tim više što se zanimaju o prilikama ljudi, ponajviše vjernika Hrvata koji ovdje žive. Medije u Srbiji često koristimo za objavljivanje događanja i prilika Crkve u Srijemu što rado prihvaćaju. *Zvonik* nam uvijek izlazi u susret i rado objavljuje članke koje dostavljamo. Za to smo zahvalni. Samo neka tako nastavi. A s katoličkim medijima na našim prostorima nemamo problema. Problemi dolaze onim "drugima", koji često puta ne prenose objektivno ono što se događa, ili nemaju osjećaja za objavljivanje događaja u crkvenom životu.

Moralni relativizam i duhovna nemoć

Da je svijet krenuo u krivom smjeru, u to smo se već davno uvjerali. Bilo je samo pitanje dana i trenutka kad će se tom trendu isticanja "samodostatnosti, sebeljublja, hedonizma i nihilizma" prikloniti i pripadnici velikih svjetskih religija čije se učenje protivi svakom relativizmu, napose onom moralnom. Analogno tomu, s istim se problemom sve više bore i pripadnici Katoličke crkve kojoj se pak često zna prigovarati upravo za nedosljednost, ponekad upravo baš za moralni relativizam koji ruši sve ono o čemu se na ambonama propovijeda. Neki također prigovaraju da je za moralni relativizam kriva sama Crkva koja se miješa u sve u svašta, a ja bih nadodala da za moralni relativizam svakoga od nas nije odgovorna Crkva nego isključivo svaki vjernik sam za sebe (ponavljam, grijeh drugoga ne opravdava moj grijeh). Jer, korijen tog toliko spominjanog relativizma je baš u negiranju svega, pa i grijeha. No, koliko god situacija na makro i mikro razini bila bolna i poražavajuća, čini se da se svatko od nas, počevši sam od sebe, susreće sa situacijama u kojima prevladava upravo spomenuti moralni relativizam pod čiji se utjecaj, dodajem s razlogom, bojimo upasti. Razmišljajući o moralnom relativizmu, upitala sam se ne prethodi li mu (ili je njegova posljedica) možda čovjekova duhovna nemoć, opća rezigniranost i nemogućnost borbe. Ili jedno bez drugoga jednostavno ne ide. Sljedeći korak bio bi nerazlikovanje dobra od zla, odnosno grijeha i onoga što grijeh nije, tumačeći to svakako osobnim probitkom i osobnim potrebama. A najveći uspjeh đavla oduvijek je bio uvjeriti čovjeka da grijeh zapravo ne postoji.

Suvremena filozofija tumači da moral i etika ne reflektiraju apsolutne ili univerzalne moralne istine, već da su ovisni o socijalnim, kulturnim, povijesnim i osobnim utjecajima i da ne postoji jedinstveni standard kojim možemo procijeniti etičku istinu. S druge strane, moralni relativizam ne tako rijetko vodi u moralni nihilizam u kojemu i po kojemu sve postaje nevažno, bez značenja i prave istine. Upravo ta slika oslikava stanje i među katolicima, koji su ništa manje nego neki drugi koji recimo uopće nisu vjernici, spremni "prodati" i prokockati svoju pripadnost vjeri zarad slobode koju im tobože upravo Crkva priječi. Jasno, svatko od nas ima živjeti po svojoj savjesti na koju pravo polaže jedino Bog, ali upravo o osjetljivi-

vosti i "stupnju razvitka" savjesti, čovjek odabire dobro ili zlo, grijeh ili ono što grijeh nije (na to nam pak ukazuju opća moralna načela ili prirodni moral bez obzira na socijalne, kulturne, povijesne i osobne utjecaje). "Krivo odgojena savjest" može čovjeka dovesti u stanje nijekanja zloga i grijeha kao takvoga, što nedvojbeno dovodi do udaljavanja od Boga, i prije nego čovjek toga postane uistinu svjestan.

Naglašena sloboda prečesto može biti izvorom još većega robovanja, ali ovoga puta svojim prohtjevima, jer u čovjekovu životu tad prestaje biti spona i sve mu postaje dopušteno, a ništa zabranjeno!

Osobno poznajem vjernike katolike koji se ne slažu s brojnim stajalištima Katoličke crkve, osobito kad je u pitanju čovjekova spolnost, sloboda ali i mnoge druge stvari, što i mogu donekle razumjeti. Naime, u Crkvi se možda previše i prečesto naglašavaju upravo grijesi protiv šeste i devete Božje zapovijedi što može biti kontraproduktivno, budući da se pitanje ljudskoga grijeha ne provlači samo kroz te dvije Božje zapovijedi, iako su one u našem vremenu možda dobile više na važnosti, prije svega zbog iskrivljenoga odnosa prema pitanju ljudske spolnosti i manipuliranja istom.

Tko ne zna, a ne zna da ne zna, opasan je, izbjegavajte ga. Tko ne zna, a zna da ne zna, dijete je, poučite ga. Tko zna, a ne zna da zna, spava, probudite ga. Tko zna i zna da zna, mudar je, slijedite ga. /Konfucije/

No, teško je razumjeti čovjeka koji da bi opravdao svoj grijeh (bilo koje vrste), počinje vjerovati da grijeh zapravo i nije grijeh, uvjeravajući se u vlastitu laž i stvarajući tako sebi neke nove moralne norme koje vjerno počinje slijediti, tobože oslobođen svih navezanosti i okova koje mu Crkva kao "moralni autoritet" nameće. Jednom riječi, postaje suvremen, "normalan" čovjek novoga vremena s kojim Crkva nije u dosluhu. Nerijetko sam se uvjerala da upravo oni koji smatraju da su u svakom smislu slobodni i ne dopuštaju da im Crkva svojim klauzulama i normama (ne govorim ovdje o Božjim zapovijedima koje se temelje na bezuvjetnom i apsolutnom razlikovanju dobra i zla!) ograniče njihovo ponašanje, duboko nesretani i ranjeni a prečesto zapravo duhovno potpuno slabi. No, svoju duhovno slabost ili nemoć, zbog koje uistinu trpe

jer im nedostaje povezanost s Bogom, nikada neće rastumačiti i "opravdati" zapravo moralnim relativizmom u kojega su nehotice upali ili svojim negiranjem grijeha i zaglušene ili krivo "odgojene" savjesti ili permanentnoga neispovijedanja i nepriznavanja pojedinih grijeha, već nekim izvanjskim utjecajima koji zapravo ne bi trebali stajati kao prepreka na relaciji Bog – čovjek! Božja riječ pak govori: "Sve je slobodno! Ali – sve ne koristi. Sve je dopušteno! Ali – sve ne saziđuje" (1 Kor 10,23). Upravo ta naglašena sloboda prečesto može biti izvorom još većega robovanja, ali ovoga puta svojim prohtjevima, jer u čovjekovu životu tad prestaje biti spona i sve mu postaje dopušteno, a ništa zabranjeno!

Ipak, uvjeren sam kako Bog djeluje i kroz takve osobe, pokušavajući ih navesti na pravi put. Najgore je ako je čovjek svoju duhovnost vezao uz postojanje neke njemu važne osobe u životu. Dobro je da postoje ljudi s kojima u odnosu naša duhovnost može rasti i postati "opipljiva", ali tragično je kad

čovjek dopusti da njegova duhovnost svoj odraz nalazi samo u toj određenoj osobi, bez koje ako ostane, kasnije postaje i ostaje duhovno nemoćan i osakaćen! Takvo stanje spojeno s prethodno stvorenim moralnim relativizmom rađa sve većom rezigniranosti i udaljavanjem najprije od samoga sebe. Slijedi potom radikalno udaljavanje od onih koji bi nam na taj problem mogli ukazati i pokušati nam pomoći, ili s druge strane prijateljevanje s onima koji nas na to neće podsjećati jer žive na nama sličan i "moralno prihvatljiv" način. Posljednji stupanj, usko povezan i zapravo neodvojiv od prethodna dva, jest udaljavanje od Boga koji živi u nama i u ljudima s kojima se susrećemo. A vrijeme koje provedemo u ovzemaljskom životu, ipak je prekratko da bismo si dopustili taj luksuz!

Radosni smo što u ovom broju objavljujemo originalnu i kvalitetnu pripremu za sat školskog vjeronauka u 8. razredu na temu "Vjerujem u Boga-čovjeka", koju možete i sami koristiti, doraditi ju za osobitosti vašeg odjela (grupe) ili se njom inspirirati za koju drugu temu. Održani sat nije fotografiran, ali donosimo fotografiju s jedne druge kateheze Karin Flury (u tekstu spomenut "Put u Emaus"), koje se s katehetskog seminara (održanog listopada 2005.) još sjećaju svi sudionici.

KAKO PRIPREMITI SAT VJERONAUKA

KATEHEZA I KREATIVNOST

Svaki čovjek u posao koji radi unosi sebe i on je odraz jedne određene osobnosti. Tako je to i s odgajateljem u vjeri. Koliko god bili različiti, djeca trebaju osjetiti dubinu naše vjere i crpiti znanje utemeljeno na poznavanju Svetoga pisma. Još ako bismo svojom kreativnošću znali zajedno s njima pronaći smisao toga u svakidašnjem životu, ispunjavali bismo svoje apostolsko poslanje. Koliko puta nam zataji baš kreativnost u radu? Koliko puta su djeca premalo angažirana na satu

vjeronauka? Učimo li ih što znači razgovarati, čuti drugoga, biti zajedno...? Gdje je moja kreativnost?

U posjet mi je došla Karin Flury, katehistica iz Švicarske, supruge i majka troje djece, koja radi u školi i župi Romanschorn. Upoznali smo je na dva seminara ko-

je je u Subotici i Somboru organizirao Teološko-katehetski institut. Bila je zapažena po izvrsno pripremljenim i kreativnim katehetskim jedinicama (Put u Emaus i Tri leptira). Ovoga puta je željela biti s nama u našoj svakidašnjici, sresti se s poznanicima i prijateljima u ležernijoj atmosferi. Tako smo upriličili i susret s katehisticama u Subotici. Tijekom razgovora, jedno pitanje upućeno Karin nisam prevela i ostala sam dužna to ispraviti. Pitanje je glasilo: Je li moguće za svaki se sat spremati tako savršeno? "Lukavo" sam predložila Karin neposredno prije sata vjeronauka da ona obradi jednu temu umjesto mene kako bih to provjerila! Istog trena je pristala i postavila pitanja: koji je uzrast, koliko ih je u grupi, koliko traje sat, koja je tema? Za pol sata pojavila se s komadom papira na kojem je bila čitko ispisana gotova priprema i molbom da joj pripremiti potreban materijal, što je bilo riješeno za desetak minuta.

Otišle smo u školu i u učionici s djecom sjele u krug radi lakšeg komuniciranja. Nakon upoznavanja, Karin je stavila ruku u svoju vrećicu s pripremljenim nastavnim sredstvima i počeo je sat. Pred vama je njena priprema koju sam prevela, a po kojoj smo skupa održale sat vjeronauka, na slavu Božju, na radost djeci i nama.

Rozmari Mik

NASTAVNI PREDMET: KATOLICKI VJERONAUK

RAZRED: VIII.

NASTAVNA TEMA: Isus Krist koji objavljuje Boga

NASTAVNA JEDINICA: Vjerujem u Boga-čovjeka (9)

TIP SATA: PRI

OBLIK RADA: FRO GRU TAN IND

NASTAVNE METODE: IZL RAZ TEK

NASTAVNA SREDSTVA: komad platna, svijeća, ispisani listići papira s određenim tekstom, Sveto Pismo – NZ.

TLJEK NASTAVNOG SATA:

MOTIVACIJA: U trenutku tišine spušta se platno pred djecu, stavlja se svijeća u sredinu. Okolo se poredaju papirići s tekstom naopako okrenutim. Jedno dijete dobija žigicu da upali svijeću. Svi zajedno načinimo znak križa.

NAJAVA TEME: Svako dijete uzme po jedan papirić (ili dvoje po jedan) na kojemu piše: GOSPODINE – NISAM – DOSTOJAN – DA – UNIDEŠ – POD – KROV – MOJ – NEGO – SAMO – RECI – RIJEČ – I – OZDRAVIT ĆE – DUŠA – MOJA.

Slijede pitanja: jesu li nam riječi poznate? Otkuda? Kada smo prepoznali rečenicu, papiriće složimo u cijeli tekst na platno kraj svijeće i skupa glasno pročitamo molitvu.

OBRADA NASTAVNE JEDINICE: obrada teksta Lk 7,1-10

Netko od vjeroučenika pročita cijeli odlomak iz Evanđelja. Kako bi se na sadržaj bolje usmjerili, pročitamo ga još jednom, tako da svako dijete pročita redak, što osobito usmjerava dječju pažnju na tekst. Slijede poticajna pitanja za razgovor o vremenu i okolnostima događaja, s naglaskom na Isusove riječi.

METODA RAZGOVORA – POSADAŠNENJE:

Poticajno pitanje: Imaš li vjeru rimskog satnika ili vjeru Izraelaca?

Pronalaženje različitih životnih situacija u kojima sam se obraćao Isusu različitog raspoloženja i iskrenosti. (Važno je na različita iskustva ne donositi nikakve sudove, to neka čini svaki pojedinac za sebe).

ZAVRŠETAK (molitveni): Ponovno pogledajmo u svijeću i tekst na listićima i ponovno zajedno, iskreno izrecimo molitvu.

KORISNI LINK: <http://www.katehetski-si.com> - sa website-a Katehetskog ureda Šibenske biskupije možete preuzeti brojne vrijedne katehetske materijale za pripreme, kao i krasne prezentacije u Power Pointu. Pogledajte IDEJE ZA ŽUPNU KATEHEZU (u Word dokumentu) u obliku kreativnih radionica za cijelu godinu!

Beogradska televizija u "Paulinumu"

U novim, demokratskim uvjetima u našoj državi, klasična gimnazija "Paulinum" stekla je i priznat status javne škole čime je ušla u obrazovni sustav Republike Srbije. Ovaj javni status škole jedan je od razloga za posjet televizijske ekipe iz Beograda koja je snimila dio života i rada u "Paulinumu", na nastavi, u slobodnim aktivnostima kao i svetoj misi i pobožnostima. Ova bi se emisija mogla emitirati u vrijeme došašća.

Svi Sveti i Dušni dan

Dan prije Svih svetih krenuli smo svojim domovima, kako bi s obiteljima otišli na grobove najmilijih nam preminulih. Kod kuće smo pomagali svojim župnicima asistirajući na svetim misama i kod blagoslova grobova. Nakon ovih blagdana sretno smo se vratili u naše sjemenište i odmah prionuli na rad jer je za samo nekoliko dana bio završetak prvoga kvartala.

Predsjednik Vojvođanskog parlamenta u sjemeništu

Predsjednik vojvođanske Skupštine **Sándor Egeresi** posjetio je sjemenište i školu "Paulinum" 17. listopada. Tom je prigodom razgovarao s biskupom, poglavarima i sa sjemeništarima. I nama je uputio nekoliko riječi iz koji se posebno ističe ponos što je katolik i Vojvođanin. Budući da i nas predstavlja u vojvođanskoj Skupštini, molimo za njega kako bi što uspješnije obavljao ovaj posao.

Dragan Muharem, rođen 29. studenog 1984. u Sisku, prvi je od dvoje djece (brat Srđan 16) Dragoljuba i Jelene rođ. Vućinac. Osnovnu školu završio je u Vajskoj. Kao pitomac sjemeništa "Paulinum" poahađao je istoimenu Biskupijsku klasičnu gimnaziju, gdje je maturirao 2003. Potom je otišao na bogosloviju u Đakovu i ove godine diplomirao na tamošnjem Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Kao đakon vršit će službu pomoćnika prefekta u malom sjemeništu "Paulinum" u Subotici.

Dragan Muharem zaređen za đakona

Tijekom svečanog prijedodnevnog euharistijskog slavlja u đakovačkoj prvostolnici Sv. Petra u nedjelju 16. studenoga đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit Marin Srakić podijelio je red đakonata četvorici bogoslova. Red đakonata primili su za Subotičku biskupiju **Dragan Muharem**, za Srijemsku **Ivan Rajković**, te za Đakovačko-osječku nadbiskupiju **Davorin Anđić** i **Josip Semialjac**.

Nadbiskup Srakić u pozdravu je istaknuo kako je "u našoj Crkvi koja je pozvana da bude sva u službi drugih, snagom svoga ređenja, đakon posebni i živi izraz tog zajedničkog poziva, da bude poslužitelj ljubavi, svjedok i promicatelj osjećaja za zajednicu i obiteljskog duha Božjeg naroda!"

Na početku obreda, izričući jamstvo o prethodnoj pripravi, kandidate je na ređenje pozvao mons. Bernatović. "Đakon je u kršćanskoj zajednici pozvan naviještati evanđelje i tako odgajati savjesti, stvarati mentalitet vjere, izgrađivati nepokolebive kršćanske ličnosti. Kažemo, naviještati evanđelje, a ne neku ideologiju kojom bismo procjenjivali evanđelje. Da, naviještati evanđelje, a ne ljudske predaje, kao što su činili farizeji, kroz koje se evanđelje filtrira, obezvjeđuje, osiromašuje, prazni ili čak iskrivljuje. Đakon je pozvan naviještati evanđelje, a ne neku politiku koja je obično kratkoga daha, duha i trajanja. Đakon je pozvan naviještati evanđelje u njegovoj cjelini, ništa ne dokidajući, ništa ne prešućujući. Da, naviještati evanđelje u njegovoj iskrenosti i izvornosti, bez dodavanja nepotrebnih umetaka ili farizej-

skih tumačenja koje ga svode na razinu ljudske znanosti ili govora mudrosti tijela. A polje na koje je đakon pozvan naviještati evanđelje široko je koliko cijeli svijet. Naša Druga biskupijska sinoda razmatrala je koja su to područja naviještanja evanđelja, koja su to područja evangelizacije. To je evangelizacija odraslih, braka i obitelji, mladih, starijih osoba i bolesnika, kulture, vjerski rubnih i posebnih skupina, evangelizacija udruga i pokreta, sredstava društvenog pripočavanja, u župnoj katehezi i u školskom vjeronauku. Naša Sinoda razmatrala je i odlučila djelovati na tim područjima. Evangelizacija koja izvire iz srca postaje pjesma Božanskoj ljubavi, kao što veli pripjevni psalam: "O ljubavi tvojoj, Gospodine, pjevat ću dovijeka". Đakon pomaže biskupu u službi oltara, tj. slavljenju sakramenata i euharistijske žrtve. Đakon je u službi euharistije koja je u središtu bića i aktivnosti Crkve, svih sakramenata i svakog djelovanja milosrđa, ljubavi i pravde što ih Crkva i svaki kršćanin izvršavaju na svijetu, istaknuo je u homiliji nadbiskup Srakić.

U koncelebraciji su bili poglavari Bogoslovnog sjemeništa, profesori Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, župnici ređenika te svećenici iz Đakova i drugih župa.

Slavlje je uvećao Zbor bogoslova pod vodstvom maestra Ivana Andrića. Kao ređeničko geslo đakoni su odabrali riječi sv. Pavla "Jačajte se u Gospodinu i u silnoj snazi njegovoj" (Ef 6,10). Po završetku mise ređenja u Bogoslovnom sjemeništu upriličen je svečani ručak.. /**Prema: IKA**/

PERU

Visoko razvijene civilizacije cvale su na području današnjega Perua mnogo prije pojave carstva Inka i ostavile su opipljive tragove koji se nisu izbrisali ni nakon 10.000 godina. Najstarija civilizacija datira iz 8.000. g. pr. n. e., a ostaci prvih kultura ukazuju na to da je Peru oduvijek bio centar umjetnosti južno-američkoga kontinenta.

Povijest i zemlja

Inke su dugo i uspješno vladale zemljom, a neizbrisiv trag ostavile su prvenstveno u arhitekturi; što potvrđuju njihove građevine, ceste, mostovi, akvadukti, utvrda Sachsayhuaman i citadela Machu Picchu. Ipak je carstvo Inka, tada već prilično oslabjelo uslijed unutrašnjih ratova, palo 1532. g. pod osvajanjima španjolskoga kolonizatora Franzisca Pizarra, postavši tako najbogatijim španjolskim prekooceanskim posjedom. Španjolska je vlast u Peru donijela kršćanstvo i španjolski jezik, a iz njega je odvozila zlato, srebro i druga dobra. U valu oslobođanja američkih zemalja od europskih kolonijalista, Peru je 1821. g. postao republika. Za vrijeme republike isticao se kao jedna od vodećih zemalja u Latinskoj Americi na području znanosti i tehnologije: tako je Peru imao i prvu željeznicu u cijeloj Latinskoj Americi te je konstruirao i torpedo-avion: preteču današnje svemirske rakete.

Gotovo polovica stanovništva Perua čistokrvni su Indijanci, 37% su Mestizo (mješanci između Indijanaca i Europljana), a ostalo su bijelci, Japanci, Kinezi i drugi. Glavna grupa Indijanaca su Quechua: izravni potomci starih Inka. Službeni jezik Perua je španjolski (ostavština iz kolonijalnoga doba) te Quechua: jezik starih Inka koji se još i danas govori. Osim jezika, Peruanci su od svojih španjolskih osvajača preuzeli i vjeru: kršćanstvo. Čak 90% stanovništva su kršćani. Peruanski religijski element izražen je i u likovnim umjetničkim djelima, ali i u arhitekturi: s karakteristikama latino-američkoga baroka, nastaloga iz mješavine španjolskoga baroka i domorodačke umjetnosti. Većina crkava širom zemlje, sve odreda iz kolonijalnih gradova koji su očuvali baštinu španjolskih osvajača, datira iz španjolskoga kolonijalnog doba, a pročelja su im ukrašena najfinijom čipkom u kamenu.

Peru se dijeli na tri dijela: obalu, Kordiljere – Ande i peruansku Amazoniju.

Društvene prilike i misijski rad

Misijski rad se uglavnom odnosi na evangelizaciju među domorodačkim plemenima. Često su napeti odnosi između različitih plemena, a također odnosi između plemena i onih koji dolaze

izvana zbog nekog ekonomskog interesa. Svi ti koji dolaze iz ekonomskih razloga uništavaju Amazonu, i to je problem Perua, Brazila i svih zemalja kroz koje prolazi ta velika i bogata rijeka. Ti došljaci pokušavaju na razne načine osvojiti domorodački teren, pa se služe svim načinima, od potkupljivanja do protjerivanja, terorizma i samog istrebljivanja. To su pojedinačni slučajevi, a najveće zlo je dolazak druge civilizacije koja donosi poneko dobro šireći zauzvrat sva zla novog svijeta: drogu, prostituciju, bolesti koje oni ne poznaju, na koje nisu otporni i nisu pripremljeni, zbog čega je i velika smrtnost. Kulturni skok s jedne razine na drugu koja se u tom susretu događa je takav da mu je teško sagledati posljedice.

Kršćanstvo je na tlo Perua došlo s europskim osvajačima. Tada se nije znalo za pojam inkulturacije, pa je nasilno pokrštavanje donijelo više štete nego koristi. I danas dok jedni rastu u vlastitoj vjeri, drugi svladavaju njezinu abecedu, često se teško ili rastajući sa svojim starim bogovima, duhovima, silama i običajima koji ta vjerovanja slijede. Što znači biti misionar među plemenima Amazone, možda donekle govori i činjenica da u dubinama amazonskih prašuma još živi oko 200 plemena koji su sačuvali svoj oblik života i s kojima vlasti zemalja u poriječju Amazone teško nalaze zajednički jezik. Ljudi koji su naučili da im stranci uzimaju i uništavaju zemlju onakvu kakvu oni poznaju i žele za svoj život, nisu više dobrodušni prema došljacima kao što su bili u vrijeme velikih osvajanja.

Hrvatski misionari u Peru

Crkva treba steći povjerenje ljudi. Ona puno pomaže u situacijama kad zakažu državne institucije. U Peruu su inače problem komunikacije, a na misijskim područjima često jedva da ih ima. Među misionarima koji djeluju u Peruu značajni su franjevci Hrvatske franjevačke provincije svetih Ćirila i Metoda. Osobito je značajan rad fra Gerarda Žerdina, koji je 2001. godine imenovan biskupom biskupije San Ramon, koja obuhvaća nepregledne prašume uz rijeku Amazon i u kojima u klanovima ili plemenskim zajednicama živi više indijanskih plemena.

U svom 32-godišnjem misionarskom djelovanju mons. Žerdin bio je župnik u mjestu Atalavi, no misijsko djelovanje obavljao je otkrivajući domoroce vozeći se čamcem po rijekama ili hodajući prašumama. Kao misionar sa svojom je subraćom i suradnicima prolazio različite faze djelovanja od pronalazanja načina kako i čime pomoći indijancima te do iznalazanja mogućnosti konkretne pomoći ljudima koji govore različite jezike. U tom približavanju, ostvarivanju dijaloga i povjerenja puno je radio s djecom koja su bila prvi vjernici u evangelizacijskom poslanju. Uslijedilo je prevođenje osnovnih molitvi na indijanske jezike, uz koje je službeni jezik španjolski, a zatim i osposobljavanje pojedinaca iz plemena za animatore koji okupljaju tamošnje vjernike i pripremaju ih za sakramente i za dolazak svećenika. Misijsko djelovanje prošireno je na način da se djeca uče čitati i pisati za što im je Crkva osiguravala pribor i konkretno početno obrazovanje.

Hrvati u Peru

Zanimljivo je da je Peru prva južno-američka država u koju su došli Hrvati. U Peru su Hrvati stizali i nakon španjolske vladavine, kao dubrovački, talijanski, austrijski i njemački državljani tako da je broj doseljenika teško odrediti. Peruanski povjesničar Barnechea navođenjem prezimena i mjesta rođenja doseljenika dokazuje kako je među njima mnogo Hrvata – primjerice, Dubrovčanin Manuel Biedma, svećenik i istraživač područja Cerro de Sal i Pernene u Amazoni. Ubili su ga Indijanci 1686. godine.

Početkom 18. stoljeća žrtva Indijanaca postaje još jedan hrvatski misionar, Manuel Bajo.

Fra Honorio Matos u Peru je pak stigao 1713. godine i ostao tamo sve do smrti 1753. godine. Zna se da je poslan u Huanuco da ponovno osnuje misije koju su uništili Indijanci.

Povjesničar Raimondi spominje hrvatskog svećenika Amic ili Amich, iznimno kulturnog i naobraženog čovjeka, poznatog po istraživanju neprohodnih šumskih područja.

Računa se da danas u Peruu ima oko pet tisuća Hrvata. Za njih se duhovno skrbi svećenik **Drago Balvanović**, koji od 1987. godine boravi i pastoralno djeluje u Peruu kao hrvatski misionar za Hrvate i misionar za vjernike Peruance.

Etape duhovnog života (1)

1. etapa: Put čišćenja

Put čišćenja je klasični izraz koji označava početke duhovnoga života, odnosno duhovni život "početnika". Neki ljudi žive u dubokoj udaljenosti od Boga i od svakoga duhovnog života. Oni zapravo nemaju vjere, ili, ako je imaju, ona je nejaka i mlaka. Oni su često i na moralnome planu prilično slobodarski. Osjećaj za grijeh općenito u njih je slab, savjest širokogrudna. Drugi imaju iskrenu vjeru, željeli bi živjeti autentičnim kršćanskim životom, ali zbog neznanja, ili slabosti oni se ne mogu odlučiti na njega. Oni bi željeli, ali ne žele. Između "svijeta" u biblijskom smislu riječi i Boga, oni još nisu izabrali. Ako su ga teoretski i izabrali, praktično još nisu. U takvom stanju su vrlo ranjivi i osjetljivi na đavolske napade, jednako kao i na napade vlastitih strasti. Oni nisu zadovoljni s takvim stanjem, ali ne čine ništa što bi bilo potrebno da iz takva nezadovoljstva izađu. Đavao na sve načine sprječava ljude da uopće postave pitanje o Bogu. Ako ljudi pozitivno riješe to pitanje, onda ih đavao pokušava navesti na grijehe navike: alkohol, seks, drogu, grubost itd. On tako stvara spona kojih se čovjek teško otaras. No, jednoga dana čovjek se ipak "obraća". To obraćenje može biti od nevjere k vjeri i pozivom na duhovni život. To biva često, jer se više ne može ostati u stanju mlakosti, smutnje i nejasnoće. To "obraćenje" može se označiti kao temeljni čin odgovornoga duhovnoga života, i to u svakoj životnoj dobi. U tom trenutku Bog obično u duši budi velike želje. Često okolina ne razumije te želje i koji puta dolazi do određenih sukoba. Ne treba posustati. Osim toga, Bog se sam čini privlačivim čak i na osjetnom planu. Čovjek počinje moliti, privlači ga duhovna literatura, liturgija i pouka o vjeri. Jedan je od velikih mogućih problema tada u tome da čovjek ostaje sam. Mnoga su obraćenja iskrena i autentična, ali nisu izdržala zbog izoliranosti. Stoga valja pronaći osobe koje to shvaćaju, podržavaju, mole za onoga tko ulazi u duhovni život. Tu igra veliku ulogu duhovno vodstvo.

U tome razdoblju duhovnoga života đavao postaje vrlo ljut. On promatra dušu koja želi početi svoj duhovni let. Pokušava ju zastrašiti, budeći u njoj stalnu unutarnju nesigurnost, a izvana kritike i izrugivanja. Tada je potrebna pomoć drugih osoba koje nisu u stanju nemira, te mogu razlučiti o čemu se radi i pomoći početniku. Općenito se može reći, kad đavao navaljuje, znači da je oslabio. On uvijek radi prekrivena lica. Mlake i zaslijepljene duše njegov su stalni "odstrel". Kad on diže buku, to je za njega loš znak.

Zato ne valja popuštati, potrebno je ostati ustrajan u molitvi. Ako se i padne, tu je sakrament pomirenja. Nikada se ne valja obeshrabriti. "Dogodi li vam se da padnete, nemojte dopustiti da se obeshrabrite, ne odustajte od toga da pojačate nastojanje, jer će Bog i iz samoga pada postići dobro", kaže sveta Terezija Avilska. Vrlo je važno stvoriti dinamiku duhovnoga života i dobro iskoristiti vrijeme. Dajemo li Bogu vrijeme, rezultat je siguran. Treba na neki način stvoriti sebi dnevni red: vrijeme za molitvu, rad, čitanje Božje riječi, ispovijed u pravilnim razmacima, vrijeme za susret s drugima. Kad se steknu te navike valja ih se držati i redovito kontrolirati. Malo pomalo životne se aktivnosti tako prožimaju Bogom da se više ne živi samo za Boga, nego se potpuno živi s Bogom. Svaki dan, a da toga nismo ni svjesni, Bog pomalo raste u duši. Kad se nakon nekoliko mjeseci načini pregled i vrednuje proteklo razdoblje, ostaje se iznenađen, koliko se toga svakodnevno izmijenilo. I još nešto, na tom početnom putu duhovnoga života treba imati na umu: ne gledati sebe već unaprijed svetim. Time što smo se obratili, što molimo, što imamo jaku želju za Bogom, lako možemo povjerovati da smo već postigli sve, a stvarnost nas uči suprotnom. U sebi otkrivamo podosta nesavršenosti, više ili manje svjesnih područja koja još nisu prožeta preobražavajućom Božjom milosti. Ne računati na svoje snage, uvijek se držati slabim, grešnim, neprestano imati želju za obraćenjem. Da se izađe iz sebe pomaže nam poniznost, poslušnost te služba braći ljudima. Zahvaljivati Bogu za milosti i biti radostan. ¹

2. etapa: Put "prosvjetljenja"

Prva etapa početnog duhovnog puta do krajnosti je aktivna. U dnu bića uvijek djeluje Bog, a na razini svijesti čovjek puno radi. U određenom trenutku stanje se posve izmijeni. Sada Bog preuzima izravno i očito vodstvo djelovanja. Ulazi se u ozračje djelovanja Duha Svetoga. Više se ništa ne može programirati, predvidjeti. Ulazi se u ozračje trajne nepredvidivosti. Istodobno, budući da je Bog naj-slobodniji, on se najjače daruje. Tada se ulazi u kontemplaciju (zrenje), a da i ne znamo, prodiremo u predio mističnoga života. No, kontemplacija i mistični život ne označuju nužno potpuno izvanredne stvari, one su jednostavno zahtjev za nečim još unutarnjim. Ulazak na put "prosvjetljenja" označava bitnu etapu duhovnoga života. No, istinski korak u tome dogodi se iznenada, neka vrsta prekida i brzog nastavka. Ulazi se u posve različiti svijet, nešto poput drugog obraćenja. Onaj tko nije učinio taj korak ne može stvarno govoriti o onome što će se dogo-

điti, a još manje može to razumjeti. Prijelaz s puta čišćenja na put prosvjetljenja potpuno ovisi o Božjoj volji. Možemo se na to pripremiti, ali ništa ljudsko ne može ga izazvati. Ponekad se godinama ostaje na prvome putu, a ponekad se za nekoliko mjeseci počne već s drugim putem. To je djelovanje velikodušnosti duše, dubine njezina dara, njezina neokretanja prema sebi, kao i Božjih planova s njom. To je nešto otajstveno, mistično.

Ulazak na put prosvjetljenja često je povezan s osobnim susretom s Isusom. Možemo za to moliti i željeti ga. U određenom trenutku Bog se učini vrlo blizim. Bog se otkriva u Isusu Kristu. Isusa tada spoznajemo posve osobno, ne tjelesnim očima, nego duhovnim. To se zbiva kao da Isus odstranjuje zastor iza kojega se dosad skrivao. Njegova nazočnost zahvaća potpuno naš život. Ljubav raste i pretvara se u obilje mira koje preplavljuje dno srca neopisivom radosti. I molitva se mijenja. Nesposobni smo tada moliti razmišljanjem. Duša je povučena u sebe na način da se to ne može izreći riječima. To je jednostavno jedinstvo duše s Bogom. Pa ako u molitvi i ima rastresenosti i borbe, koje nikad neće nedostajati, svjesni smo toga intimnog jedinstva. Taj način molitve nazivamo "molitva smirenosti". Duša se oslobađa i širi, njezini se strahovi umanjuju, zbivaju se postupno mnoga unutarnja ozdravljenja. Istodobno čovjek je skloniji služenju drugima, a Duh Sveti lakše udjeljuje svakovrsne karizme za izgradnju Crkve.

Ipak, još smo daleko od potpunog obraćenja. Postoji uvijek opasnost da iskoristimo takvo stanje za neko osobno zadovoljstvo. U toj etapi duhovnoga života općenito se zbiva ono što se naziva "noć osjetila" koje nitko ne može izbjeći. Svaki se čovjek doista mora iznutra izgraditi. U prvoj etapi duhovnoga života dajemo se snažno na to djelo. To je izgradnja kuće na brižno utvrđenom stupovlju. Sada sve valja prepustiti Bogu. U određenom trenutku sve sigurnosti nestaju, kao da je sve stupovlje zgrade dignuto. Za čovjeka koji je svu svoju sigurnost stavio u svoj rad, to postaje iznenađni i ponižavajući nerad. Za drugoga će to biti kušnja za zdravlje, muka zbog problema u odnosima. Sveti Ivan od Križa dobro je opisao što se tada zbiva. Zapravo se čovjek više ne prepoznaje. Čini se kao da mu ništa ne uspijeva, ima osjećaj poraza, kraja ili same smrti. Ništa više ne drži u svojoj ruci, sve mu izmiče. Pa i sama molitva mu se čini teškom. ²

(nastavlja se)

1. Usp. RAYMOND DARRICAU, BERNARD PEYROUS: Duhovnost, FTI, Zagreb, 2002., str. 121-124.

2. Isto, str.125-127.

S Jahvom na putu

"Faraon pozva u noći Mojsija i Arona te im reče: *Ustajte i odlazite od moga naroda i vi i vaši Izraelci! Idite! Ođajte što-vanje Jahvi, kako ste tražili!*" (usp. Izl 12,31).

Sloboda! Napokon slobodni! Bila je to noć koja im je donijela slobodu nakon dugih, dugih godina ropstva.

Kroz gradska vrata

Izlaze kroz gradska vrata grada Ramzesa koja su oni kao robovi sami izgradili. Sada kroz njih prolaze kao slobodni. U svojem prikazu pisac nam opisuje izlazak Izraelaca ratnom terminologijom. Jahve izvodi svoje čete slavodobitno iz Egipta. Izlaze kao pobjednici! Što se tiče broja Izraelaca koji izlaze iz Egipta a koji pisac navodi (*oko šest stotina tisuća pješaka, povrh žena i djece*), moramo reći da nam se broj čini nevjerovatan i prevelik. To zaključujemo kako iz svjetovnih podataka, tako i iz same Biblije.

Egipatski faraon Ramzes II. bori se u bitci kod Kadeša godine 1274. pr. Kr. s oko 20.000 vojnika. Kad bi Izraelci imali vojsku od 600.000 ljudi ne bi faraona ni trebali pitati smiju li izići iz Egipta. S tolikom vojskom (osim žena i djece) Izrael bi morao imati oko 2 milijuna članova dok je u to doba cijeli Egipat brojio oko 7 milijuna stanovnika.

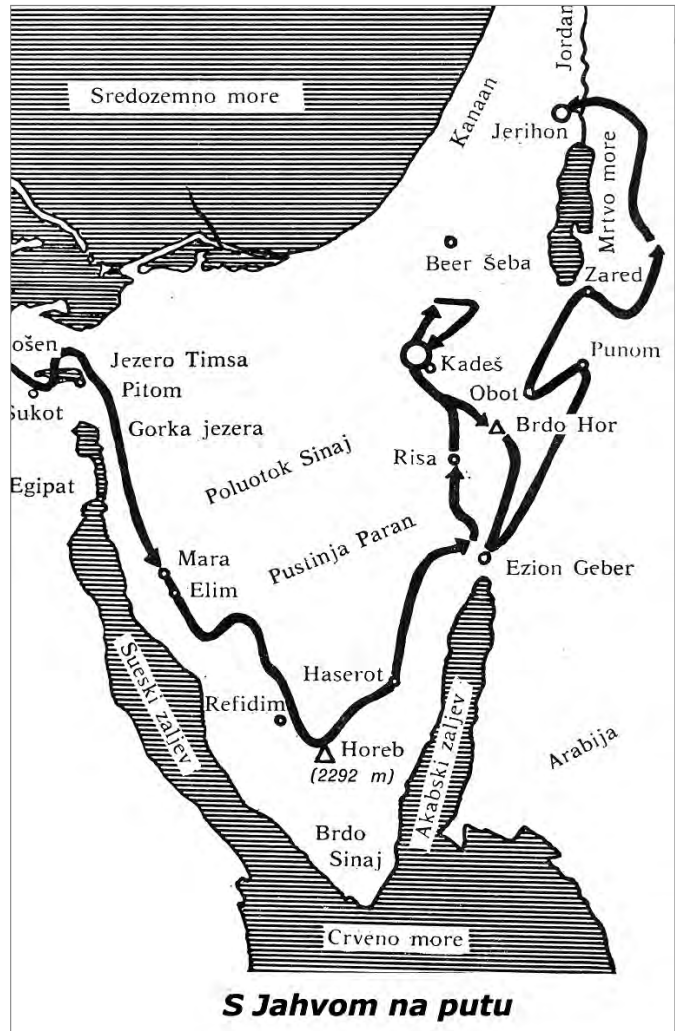
Osim toga, sjetimo se kako faraon, poduzimajući genocidne akcije prema Izraelu, poziva samo dvije babice. Bilo bi nemoguće da u cijeloj naseobini Izraelaca (delta Nila, Gošen) samo dvije babice mogu zadovoljiti potrebe tako velikog broja ljudi.

Kako riješiti ovaj tako veliki broj koji je objektivno preterano povećan? Različiti tumači daju različita rješenja. Možda je najprihvatljivije ono koje ističe da se na hebrejskom tisuća kaže **elef** a ta ista riječ može značiti i obitelj, pa bi prema tom tumačenju izišlo iz Egipta oko 600 obitelji.

Jedna Pasha

Moramo istaknuti da postoji samo jedna Pasha. Ta ista jedna Pasha slavi se kad god Izraelci i danas slave Pashu, svake godine 14. nisan (proljetni mjesec). To je uvijek ona jedna ista i jedinstvena Pasha, one noći kad je Jahve prolazio kroz Egipat i oslobađao izraelski narod.

Ova jedna Pasha prisutna je u Izraelu u svoje tri vremenske dimenzije. Ona je sakrament, tj. uprisutnjenje ovog djela Božjega, u koju se sada uključuju oni koji je slave. Oni postaju dionici toga naroda koji izlazi iz Egipta. To je njezina dimenzija sadašnjosti, njezino uprisutnjenje u trenutak u koji se slavi. Kod toga se današnji Izrael sjeća toga povijesnog događaja. To je njezina dimenzija prošlosti ili spomena. Postoji i ona treća njezina dimenzija a to je njezina eshatološka dimenzija, dimenzija budućnosti. Izrael danas slavi svoju Pashu u nadi da će je jednom slaviti zajedno s Mesijom u novom kraljevstvu. Kao da slušamo Isusove riječi sa pashalne večere: *Svom sam dušom čeznuo ovu pashu blagovati s vama prije svoje muke. Jer kažem vam, neću je više blagovati dok se ona ne završi u kraljevstvu Božjem* (usp. Lk 22,15-16).

Godine sužanjstva

U tekstu o izlasku Izraela čitamo: *Vrijeme što su ga Izraelci proveli u Egiptu iznosilo je četiri stotine i trideset godina* (Izl 12,40). Ovdje moramo istaknuti da na različitim mjestima starozavjetnih tekstova nalazimo u tom smislu različite podatke o vremenu boravka Izraelaca u Egiptu. No, u svim tim podacima dominira brojka 400. Mnogi tumači u broju 480 vide i simboliku jer je to umnožak 12x40. Kod toga bi broj 12 bio broj izraelskih plemena a broj 40 označava godinu jednog pokoljenja, pa bi prema tome boravak i sužanjstvo u Egiptu trajalo 40 generacija od dolaska starca Jakova i njegovih sinova u Egipat. Brojka 40 znači i vrijeme čišćenja, prođuhovljanja, pripreme na poslanje.

Izrael će hodočastiti pustinjom i tu boraviti sa svojim Bogom Jahvom. Hodočašće je to u obećanu zemlju. Tu u pustinji Izrael će imati svoje posebno iskustvo sa svojim Bogom, iskustvo kojeg nikada neće zaboraviti.

(U sljedećem broju: S Jahvom u pustinji)

Došašće je vrijeme odluke

Došašće je vrijeme koje počinje četiri tjedna prije Božića. U crkvi i kod kuće pravimo adventske vijence na kojima su četiri svijeće. Svake se nedjelje pali po jedna svijeća. U vrijeme adventa ili došašća svećenik u crkvi nosi ljubičastu misnicu. To je vrijeme poznato po misama zornicama, ali i po ispovijedima.

Što sve radimo u adventu? Mnogi vole lijepo urediti svoje domove, žele očistiti sve do Božića. Lijepo je spremiti kuću, ali je važno znati pravi razlog za ovo "veliko spremanje". U došašću se prisjećamo velikog Božjeg dara nama ljudima: rođenje Božjeg sina među nama a za naše spasenje. Veliki Bog je želio postati mali čovjek – dijete. Ako se ugledamo na Boga, moramo odlučiti advent ispuniti darivanjem, pomaganjem, dobrim djelima, pomirenjima. A to ćemo svakako moći činiti uz molitvu, odricanja i "spremanje duše" tj. ispovijed. Kad sve to učinimo, Isus može doći i u našu kuću, našu crkvu i u naše srce. Bit će mu vrlo ugodno u našem društvu.

Zvončići i Zvončice, promislite svoje došašće. Što ćete od nabrojanog vi učiniti? I ja sam donijela neke ozbiljne odluke među kojima je i ispovijed, mise zornice, opraštanje ali i spremanje kuće. To će mi pomoći da spremna dočekam Božić u duši i u obitelji.

Zvončica

Bojanka

Simbolika adventskog vijenca

Adventski vijenac čine dva temeljna simbola – krug i svijeće odnosno svjetlo. Krug ili prsten bez početka i kraja shvaća se kao simbol vječnosti i vjernosti. Adventski vijenac tumači se kao znak Božje vjernosti zadanim obećanjima. Ponekad se adventski krug tumači kao krug zemaljski s četiri strane svijeta. Zimzeleno granje upućuje na život koji ne prestaje, na život vječni. Ove grane podsjećaju i na Isusov ulazak u Jeruzalem, kada ga je narod pozdravljao. Svjetlo svijeća označava dolazeće svjetlo Isusa. Adventske svijeće, izvorno crvene i bijele boje upućuju na Isusovu žrtvu i pobjedu. Prema dugoj tradiciji na vijenac su se stavljale tri ljubičaste svijeće, znak pokore i obraćenja kao pripreme Isusova dolaska i jedna ružičasta, koja se palila kao izraz radosti zbog njegova rođenja. Prema jednoj tradiciji, prva svijeća nazvana je prorokova svijeća, druga betlehemska, treća pastirska, a posljednja svijeća anđela. Postupno paljenje svijeća, znak je približavanja Božića.

LAKO I BRZO

Napravimo svoj adventski vijenac

"dvije ideje" – dva vijenca

I. ideja

1. krug od slame, kartona ili stiropora (obojen u zeleno)
2. 4 plastična zatvarača ili držača
3. 4 svijeće
4. božićni ukrasi od lani

II. ideja

1. za podlogu tanjur (jednobojni ili šareni)
2. 4 svijeće
3. božićni ukrasi od lani

Plastični zatvarači kartonski krug

Zvonik među bajmočkim vjeroučenicima

Zvončica je u nedjelju, 16. studenog, uživala u razgovoru s bajmočkim vjeroučenicima. Nakon sv. mise, ministranti i druga djeca okupili su se u vjeronaučnoj dvorani sa svojom katehisticom Mirelom i ispričali ponešto o svom vjerskom životu.

Sa Zvončicom su razgovarali: Dajana, Sandra, Ines, Sanela, Bojan, Jasmin, Saša, Danijela, Gordana i Ines.

Neki od njih redovito čitaju *Zvonik*, a ovoga puta *Zvonik* nagrađuje DANIJELU VIRAG jednogodišnjom pretplatom. Opširnije čitajte u reportaži iz Bajmoka na str. 22. i 23.

Župnikov imendan

Vjeronaučna djeca župe Sv. Marije na Halaškom putu u Subotici u nedjelju 9. studenoga za vrijeme svete mise svom župniku **vlč. Károlyu Szungyiu** čestitala su imendan. Za ovu priliku djeca su spremila prigodni program. Dario Nikolić, Tamara Šafraň, David Tečer i Anabela Buljovčić recitali su

po jednu recitaciju. Djeca su potom, uz pratnju kantora Tamása Sándora, skupa otpjevala jednu pjesmu, a u njihovom ime Anabela je župniku svečaru uručila buket cvijeća.

Skupa s djecom, koja su priredila program, svi vjernici su se pomolili za svoga župnika.

*s. Hermina
M. Kovács*

Oni su najbolji recitatori

Na 7. pokrajinskoj smotri recitatora na hrvatskom jeziku, 15. studenog u subotičkoj Gradskoj knjižnici, nastupilo je osamdesetak recitatora. Njih je ocijenilo tročlano povjerenstvo: prof. Đurđica Stuhlreiter iz Osijeka, Marija Šeremešić iz Sombora i Katarina Čović iz Subotice. Svi su recitatori i ove godine dobili knjigu na hrvatskom jeziku, a

Pobjednici nižih razreda

oni pohvaljeni putuju na nagradni izlet u Osijek, 6. prosinca. Čestitamo svima koji su tako lijepo kazivali stihove i pokazali ljepotu hrvatskoga jezika te bunjevačkog i šokačkog govora. /Zv/

Pobjednici viših razreda

ADVENTSKO-BOŽIĆNA IGRA

Kakav bi to blagdan Božića bio da vas *Zvonik* ne obraduje nekim lijepim i ukusnim nagradama.

Vaš zadatak: brzo i točno odgovorite na pitanje, pošaljite odgovor na kuponu,

a naš zadatak: DESET VRIJEDNIH, KORISNIH i UKUSNIH nagrada!

Nagrade stižu s novim brojem *Zvonika*.

KUPON *Zvonika* br. 169

Pitanje: Kakve je boje svećenikova misnica u adventu?
Odgovor:

Kupon popunio/la: _____

Adresa: _____

11 / 2003

ZVONIK

33

Uređio: Vladimir Lišić

Jednostavnost

Nedavno sam pročitao knjigu koja govori o tomu kako je Bog došao na zemlju vidjeti kako tu stoji stvari. Dok se tako vozio vlakom, vidio je jednu redovnicu koja je čitala neku kršćansku knjigu. Nažalost, On nije razumio naslov zbog složene terminologije.

Pomislio je da knjiga lijepo izgleda i da je sadržaj sigurno kvalitetan, ali da je Njemu takva literatura prekomplikirana. "Mora biti da je ova redovnica vrlo pametna i teološki dobro obrazovana, ali nadam se da isto tako poznaje i Evanđelje. Ono je mnogo jednostavnije, iako katkad treba odgonetavati srcem neke riječi."

Danas poznajemo i čitamo toliko knjiga o Bogu. Postoji toliko literature koja često zna biti poprilično teška za razumjeti. Tražimo Boga u kompliciranim stvarima, u kompleksnim teorijama i nejasnim pričama. Zar vam se ne čini da nam promiče nešto u cijeloj toj priči? "Besjeda moja i propovijedanje moje ne bijaše u uvjerljivim riječima mudrosti, nego u pokazivanju Duha i snage, da se vjera vaša ne temelji na mudrosti ljudskoj nego na snazi Božjoj" (usp. 1 Kor 2,4-6).

Sv. Pavao govori da, ukoliko se Bog želi upoznati, nije neophodna mudrost, neko osobito znanje i stručnost,

nego da se Boga može itekako upoznati otvorena, jednostavna i čista srca. To je ono što Bog želi od nas! Ne kažem da je teologija kao znanost nepotrebna. Naprotiv! Ali, osobni odnos s Bogom gradi se u jednostavnosti! Lijepo je i potrebno pročitati neko stručno teološko djelo, kako bismo dublje i bolje upoznawali svoju vjeru, ali ono se čita i spoznaje samo jednim dijelom svoga bića – razumom. Evanđelje je najkompleksnija, a opet najjednostavnija knjiga o Bogu koju ćemo ikada naći. Ukoliko želiš upoznavati Boga i produbljivati svoje znanje o Njemu – čitaj Evanđelje. Ako pak ne želiš tešku literaturu, a hoćeš bolje upoznati Boga, opet – čitaj Evanđelje. U Evanđelju je mudrost skrivena u jednostavnosti i ako želiš kroz Riječ Božju upoznavati Boga, upoznavati svoju vjeru i onda to i živjeti, nije dovoljan samo razum kao oruđe, potrebno je koristiti i srce, jer srce razumije ono što razum ne može.

Isus nije birao mudrace za apostole, nego jednostavne i neobrazovane ljude. Oni Ga nisu upoznali naukom i razumom, nego srcem. Božja veličina je upravo u toj jednostavnosti na koju nas poziva. *Budite poput djece!* Maleni još ne umiju previše razmišljati, oni su vođeni srcem i osjećanjima. Bog nije daleka teorija i nepotrebno je tražiti Ga u zamršenim razmišljanjima. Mudrost je samo shvatiti da je On uvijek kraj tebe i potrebno je jedino primijetiti Ga i prihvatiti.

Vladimir Lišić

Slušajte nas! Pitajte nas!
Razmišljajte s nama!
Emisija za mlade – Radio
Marija (94,3MHz)
 Svake nedjelje u 14,45 sati

Tribina mladih
 16. 11. u 19 sati
 u Katoličkom krugu
 Predavač: vlč. dr. Oskar Čizmar
 Tema: "Savle, Savle, zašto me
 progoniš?!"

Srdačno pozivamo
 sve prijatelje i ljubitelje
 duhovne glazbe na
koncert VIS-a PROROCI
"SA SVJETLOM U DUŠI"
 23. XI. 2008. u 19,30
 u Velikoj vijećnici
 Gradske kuće

Mladi i djeca u Davoru

Na poziv vlč. **Marijana Đukića**, učiteljica **Ana Čavrgov** organizirala je odlazak u malo mjesto Davor koje se nalazi u Brodsko-posavskoj županiji. Djeca trećeg, sedmog i osmog razreda osnovne škole Matko Vuković zajedno s dvanaestero mladih iz zajednice mladih katolika, proveli su dva nezaboravna dana u malom selu. Davor broji 2500 stanovnika koji su ih primili s velikom radošću i otvorenoga srca u svoje domove. Skupa s mještanima sudjelovali su na misnim slavljinama u subotu i nedjelju na kojima su mladi svirali i pjevali. U toj maloj crkvi odjekivali su glasovi mališana i mladih u slavu Gospodinu.

Na njihovoj tribini mladih, koju je predvodio vlč. **Perica Matanović**, naši mladi su odigrali melodramu "Everything". U nedjelju su djeca nakon mise kroz kratku predstavu prikazali običaje i život u Subotici. Nakon nedjeljnog ručka sa svojim domaćinima krenuli su na put za Suboticu ispunjeni veseljem.

Djeca i mladi zahvaljuju ovom prilikom učiteljici Ani Čavrgov, potom svima koji su omogućili ovaj put, a na koncu i župniku, te svim mještanima koji su otvorili vrata svojih domova i svojih srca i pružili nam svima jedno divno i nezaboravno iskustvo.

Antonija Sudarević

Pobjeda nad "crnim mislima"

Jesen i proljeće, iako dva najljepša godišnja doba, vrijeme su najvećega broja samoubojstava u našoj zemlji. Drugi žalostan podatak je da Subotica spada u prve gradove po tom pitanju. To je činjenica, ali sam se upitao što do toga dovodi? Kako to spriječiti?

Odgovor sam potražio u nekoliko knjiga i želim vam iznijeti samo opći zaključak, jer bi posebnost obuhvaćala nekoliko pisanih knjiga. Htio bih vam predstaviti ovu problematiku kroz ono što bismo trebali činiti, a ne kroz ono što ne bismo smjeli, kao što nam kaže sv. Bazilije Veliki :

Ili se udaljemo od zla iz straha od kazne i osjećamo se kao rob, ili dopuštamo da nas privuče nagrada i slični smo najamnicima; ili smo poslušni zbog dobra u njemu samome i iz ljubavi prema onome koji zapovijeda da slušamo (...) tada se osjećamo kao djeca.

Slijedeći gornje misli, želim vam pisati o tomu na koji način se suprotstaviti zlu. U prošlom broju ste mogli pročitati nešto o "Lažnoj pobožnosti" a sada bih htio da kroz sljedeće postupke takva vrst pobožnosti zauvijek napusti naše živote.

Poticaj za ovakav život sam našao u životu sv. Pia iz Pietrelcine, koji navodi tri glavna načina suzbijanja zla:

1. MOLITVA
2. PONIZNOST
3. VJERA

MOLITVA

Molitvi je potrebno dodati BUDNOST! Molitva i budnost su dva oružja koja je predložio Isus svojim učenicima u trenucima opasnosti (Mt 26,41; Mk 14,38; Lk 22,46). A za zaključnu misao moramo si posvijestiti da je sv. Misa najsavršenija molitva, ali samo, i naglašavam, samo ako smo otvorenog srca! Primjer carigradskog biskupa Ivana Krizostoma, iako potpuno suprotan, iznosi važnu bit: *Ima koji kažu: Samo je trenutak potreban da se ubije čovjek ili da se počinu blud. I za taj grijeh jednog trenutka treba trpjeti vječnu kaznu? A biskup odgovara: Da, svakako; Bog u vašem grijehu ne sudi VRIJEME već VOLJU kojom ste je počinili.* Isto je tako i s molitvom! Bog ne gleda vrijeme, molimo li tri dana ili sat vremena. On iznimno gleda volju i srce. A dokaz za to su bili upravo farizeji koji su molili po nekoliko sati, na trgu u sinagogi itd., a njih je najviše i izrugao jer su razmišljali o svemu osim o volji, tj. o stavu srca.

PONIZNOST

Kada je netko pritisnut kušnjama, Božju pomoć može dobiti samo ako ima poniznost duha. Božja

moć može sve! Ali ponizna, trpeća molitva dotiče i samog Boga... Potrebno je posvijestiti da sotona pobjeđuje samo uobražene, tj. one koji vjeruju samo vlastitoj snazi, a na taj način padaju u nutarnji ponor... PONIZNOST JE NAJVEĆI NEPRIJATELJ ĐAVLA! Razlog je očit: ona je velika suprotnost načinu rada sotone. Poniznost je ta koja je potpuna suprotnost sotoninom divljačkom, možemo reći i krvoločnom napadanju. Potrebno je još naglasiti da se sotona boji i drhti pred poniznim dušama! A plod poniznosti je strpljivost, toliko potrebna u današnjem vremenu. Naime, naviknuti smo dobiti sve na gotovo, a nekad su ljudi bili puno strpljiviji. Pa i čekanje kod liječnika ili pak na nekom šalteru nije izazivalo toliko nervoznih situacija, dok nas danas sama pomisao na isto uznemiri. Sve je to posljedica užurbanog vremena. A Bog u svom naumu o stvaranju čovjeka nije imao plan da čovjek toliko trči za svim i svačim. Stoga je potrebno da u današnjem svijetu zavlada duh poniznosti koji će nas vratiti Gospodinu.

VJERA

Neprestano vjerovati u Njegovu stalnu prisutnost unutar nas! A da se ne spominje njegova bezgranična ljubav, koja dopušta ove prolazne kušnje samo zbog dobra njegovih stvorenja.

Kršćanska duša nikad ne može vjerovati, niti na tren, da bi Isus dozvolio prepreke iznad snage onih koji su im podložni, na zamornom i teškom putu koji vodi prema k Ocu! Baš kao što će vjerovati slijepo da će je Gospodin voditi do pobjede uz stalno prisutnu pomoć milosti. Odabrane duše, zato, imaju sigurnost da će nadvladati neprijatelja, jer se bore s Kristom i njegovom božanskom snagom! I zato Isus u prispodobi na gori i kaže: blago siromasima duhom, njihovo je Kraljevstvo nebesko! Jer tek kad budemo imali potpuno povjerenje u Gospodina, onda ćemo baštiniti Njegovu zemlju.

I na kraju kratke upute za dobre načine nadvladavanja đavla i crnih misli:

1. Budna molitva
2. Duhovno vodstvo
3. Izražavanje krjeposti vjere
4. Poniznost
5. Povjerenje Bogu
6. Odanost sv. Mihaelu Arkandelu
7. Odanost anđelu čuvaru
8. Odani odnos s Marijom i krunicom
9. Česti sakramenti, osobito pričest

PETAR

Prosim tvoju ljubav

Prosim tvoju ljubav. Tražim samo pogled koji govori: "Ja sam uz tebe. Razumijem te!" Trebam iskreni osmijeh koji će me podsjetiti da i u ovom danu mogu očekivati nešto lijepo, iako će vjerojatno biti još jedan sasvim običan dan, s istim onim ljudima i obvezama. Da, ti mali znakovi ljubavi su ponekad jedino što nam može dati snage i volje da ne klonemo pod teretom i umorom koje nerijetko nosi život. Bez njih se u naše međusobne odnose lako *uvuku* svađe, netrpeljivost, neopraštanje, nepovjerenje, a niz postaje beskonačan, jer jedna gruba riječ povlači drugu. Ne zaboravimo da naše ponašanje, riječi, također imaju moć čovjeka usrećiti, učiniti mu osjećati se voljenim i vrijednim, nekome posvjestiti da mu želimo

biti blizu, zbog njega samoga, a ne zbog onoga što nam on može učiniti ili dati. A kako svaki dan, neumorno dijeliti ljubav svima, pa i onima koji su nam manje dragi i simpatični? Kako imati strpljenja i razumjeti postupke koji nam se ne sviđaju? Odakle crpiti snagu za opraštanje? Kako ne dopustiti ponosu da uništi ljubav i sve ono što smo cijenili kod osobe koja nas je povrijedila? Pred ovim se pitanjima ne smijemo uplašiti. Nismo sami! Naš Otac je sama Ljubav i On će je rado i nama udijeliti, ako je budemo tražili. Vrijedi pokušati, jer ljubavlju kojom obasipamo svijet, kidamo lanac mržnje, a to je nešto najveće što možemo učiniti za sebe i druge!

Ana Ivković

Andeo siromašnih – Majka Terezija iz Kalkute

Majka Terezija iz Kalkute postala je simbol kršćanske ljubavi prema bližnjemu. Ona je na najbolji način znala usmjeriti najvažniji dar Duha Svetoga – ljubav. Sv. Pavao naglašava da je nasuprot zemaljskom životu život po Duhu. Naime, ukoliko čovjek živi po tijelu, u ropstvu je, ali ako živi pod utjecajem Duha, živi slobodno i uvijek je spreman dati sebe za bližnjega. Možemo reći da je takvim životom živjela Majka Terezija. Za nju je svaki čovjek bio važan, jer svaka osoba je Krist, a kako postoji samo jedan Krist, dotična osoba je za nju jedina na svijetu. Možemo si postaviti pitanje odnosimo li se i mi tako prema svojim bližnjima u potrebi ili nam je radije "prioritet moj lagodan život?"

Njezin rad i majčinska briga, a još više njena ljubav i potpuno predanje za drugoga, jer bila je posvećena najsiromašnijima od siromašnih u Kalkuti i drugim siromašnim područjima svijeta, pokazuju nam da je na jedinstven način živjela svoju vjeru i sve što je činila stavljala je u službu Božju. Na vidljiv način pokazuje da vjera postaje cjelovita tek u suradnji vjere i djela (Jak 2,22). Pomažući odbačenima dokazuje da je podnošenje nepravde u svijetu milost od Boga i prilika za istinsko nasljedovanje Isusa: "Krist je trpio za vas i ostavi vam primjer" (1 Pt 2,21). Bratska ljubav treba biti

znak raspoznavanja, to je ono što je Majka Terezija učila svoje sestre.

Njeno djelovanje bilo je usmjereno za skrb nad umirućima, bogaljima, gubavcima, slijepcima i siročadima. Mnogima od njih ona je bila posljednji spas.

Majka Terezija osim primjera kako biti u službi za drugoga, može biti i uzor kako moliti i u potpunosti se predati volji Božjoj. Da bismo susreli bližnjega, najprije trebamo biti predani Ocu nebeskom. Naime, u onaj dan susrest ćemo Njega, a On će nam pokazati da nas poznaje: "Dođite blagoslovljeni Oca mojega! Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnuoste me; oboljih i pohodiste me" (Mt 25,34-36).

Misli:

"Siromasi ne traže naše sažaljenje i naklonost. Oni trebaju našu ljubav koja ih razumije i prihvaća."

Plamen za ideale

Zapaliti ću svijeću – spomen, na slavu, za vjeru i spas. Topli val, hladni kamen jesu li ideali mrtvi za nas?

Čemu paliti svijeću? Srećo, gdje si se skrila – kucavica odnijela te u vjeter, a što sa životom bivalo?

Novac, u vječitom plamenu, nemilo duše spalio! I čađ, i smrad. Na ražanj žive ljude privolio.

Ljepoto plava i snena, za tebe svijeću nemam. Putem za grob vodiš dok uzvišena u ljudima ploviš.

Ja palim svijeću za jednostavnost, za pravdu, istinu, radost! (što ih pokopasmo davno).

Palim svijeću svojim srcem spomen nek' oživi u njem. Nek' svijetli, svijetli opomena: Loš ideal ohladi čovjeka.

Nevena Mlinko

"Zabrinutost za druge početak je velike svetosti. Naš poziv: biti dobar, mora biti ispunjen brigom za druge. Kuda je Isus prolazio, činio je dobro. Sve što je Marija u Kani učinila, bilo je da je mislila na potrebe drugih i priopćila ih Isusu."

"Siromaštvo smo stvorili ti i ja; ono je posljedica našeg opiranja da dijelimo s drugima. Bog nije stvorio siromaštvo, on je stvorio samo nas. Taj problem neće biti riješen dok mi ne uspijemo odbaciti svoju gramzljivost."

"Smatram da se ni jedna ljudska ruka ne bi smjela podići da učini kraj životu, jer život je život Boga u nama i u nerođenoj djeci. Mislim da Bog mora čuti krik te djece koja se ubijaju prije nego li dođu na svijet."

"Najstrašnije siromaštvo je osamljenost i osjećaj da nas nitko ne voli."

"Ja sam samo siromašna žena koja moli. Moleći, Gospodin mi stavlja u srce ljubav kako bih mogla ljubiti siromašne."

Grgo Ivanković (1927.–2008.)

U utorak 11. studenog, u vječnost se preselio Grgo Ivanković. Njegova smrt najbolje govori o njegovu životu. Preminuo je u svojoj obiteljskoj kući okružen suprugom i djecom. Za ovaj događaj pripremio se kroz svetu ispovijed, sakrament svetog Pomazanja s potpunim predanjem Božjoj volji. Svjestan svoje bolesti i tjelesne iscrpljenosti, pripremljao se za susret s Bogom. Njegova zadnja ispovijed bila je u obiteljskoj kući sedam dana prije smrti. Bio je siguran da je njegov prijelaz vrlo blizu. Zato mu nije smetalo ni to što se ispovijeda pred svojim sinom svećenikom. Znao je prepoznati Božju blizinu u svim znakovima. Živio je cijelog života za druge. Svjestan blizine svog prijelaza u vječnost rekao je: "Ja sam svoj posao završio!" Tako možemo na njega primijeniti one Pavlove riječi: "Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripremljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin, pravedan sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak." (2 Tim 4,7-8).

Grgo je rođen u obitelji Jakova i Marije Vrbanović 13. siječnja 1927. godine. Rođen je u Starom Žedniku. Pučku školu završio je s odličnim uspjehom. Nastavio je školovanje u Varaždinu kao franjevački sjemeništarač, potaknut primjerom svog starijeg brata Ivana. Svoje školovanje brzo je prekinuo i vratio se obiteljskim poslovima. Godine 1959. sklopio je brak sa svojom suprugom Katom Stantić. Kao mladoženja služio je vojni rok. Od 1952. do 1967. u njegovoj obitelji rodilo se desetero djece. Svakom djetetu posebno se radovao i s ljubavlju ga prihvaćao. Najplodnije godine svog života proveo je sa salašu u Starom Žedniku obrađujući svoje njive i vršeći svoju odgovornu dužnost supruga i oca. Kada su mu se sva djeca udala i oženila, on napušta salaš sa svojom suprugom Katom i nastanjuje se u gradu. Posljednjih osamnaest godina Grgo je svakodnevno sudjelovao na svetim misama u subotičkoj katedrali ili franjevačkoj crkvi. Koristio je svaku priliku činiti drugima dobro. Kada je prije nekoliko godina doživio težak srčani infarkt, Grgin život se mijenja. Više vremena posvećuje molitvi i duhovnom čitanju. Nije volio slušati radio i gledati televizor jer je za njega to bilo gubljenje vremena. Dvadesetak dana prije smrti Grgo se naglo razbolio od bolesti pluća. Srce je bivalo sve slabije. On i njegovi najmiliji bili su svjesni da je vrijeme prijelaza sve bliže. Za taj događaj zajedno su se pripremali tihom molitvom i predanjem u Božju volju. Kada je "sestrica smrt" pohodila Grgu, bio je potpuno pripravan. Toga dana primio je u jutarnjim satima sakrament bolesničkog Pomazanja, a preminuo je okružen svojim najmilijima koji su za njega glasno molili.

Sprovod pokojnog Grge Ivankovića bio je dostojanstven, kako je on to i zaslužio. Okupilo se mnoštvo svijeta. Njegov lijes bio je okružen najljepšim vijencem: suprugom Katom i djecom. Sprovodne obrede predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić u zajedništvu s trideset svećenika, dvadeset redovnica i mnoštvom Grginih rođaka i poznanika. Prije homilije pročitano je pismo Grgine kćeri Julije koja sa svojom obitelji živi u Kanadi i nije mogla biti na sprovodu. Među ostalim, napisala je: "Dragi Babo! Niste bili čovik od puno riči, ali ste bili gospodar svoji riči. Vaš život bio je: rad, red i molitva. Sve što Vam je život donosio primali ste strpljivo i hrabro, bez žalbi. Nikad Vas mi dica nismo čuli

da ste se na koga žalili. Samo se dobrog sićamo i samo ste nam o lipim stvarima iz života znali pripovidati."

U nadahutoj homiliji, župnik mons. Beretić je među ostalim rekao: "Babo Grgo je volio Crvku. Desetero djece je poteklo iz njegova srca. Deset je puta otvorio svoju kuću, da primi i zagrlji Gospodina u liku djeteta. I tako je Bog ulazio u njegovu kuću. Tako je već ovdje na zemlji mogao uživati sreću Jeruzalema. Vidio je 30 potomaka svoje djece, vidio je dvije praunuke. Dao mu je Gospodin Isus dlanove čvrste, snažne. Sinove je ženio, kćeri udavao. Na grobu biskupa našeg Lajče blagoslovio je sina Franju, prije nego je uzašao na

oltar. U Kanadi se radovao zavjetima kćeri Nade. Radovao se dida Grgo Josipovoj i Mirkovoj Mladjoj misi. Tako mu je lijevu životnu radost dao naš Bog. A sve što je teško nosio je, i sve je podnosio radom, žrtvom i molitvom. Danomice je odlazio za Isusov stol, da se okrijepi, da izdrži. Tugujuća obitelji, rad i molitva vas je podizala. Vaš je Babo bio čovjek čvrste ruke, odlučne naravi, ali ponizna i raskajana srca. Često se ispovijedao. Mjesečno. I češće. Znao je priznati. Znao je Gospodina za oprostjenje moliti. U tom nam je naš Babo veliki uzor. Volio je Babo mir s Bogom, svetu ispovijed. Ljepotu naše duše nitko ne može izgraditi kao Stvoritelj. Dida Grgo odlazi za Očev stol. Posljednjih je dana u kući Ivankovićevih zvonila krunica više nego inače. Cijeli je život dida Grgo uživao Marijinu zaštitu. Uz krunicu nas ostavio. Okružen svojim najmilijima mogao je kazati: 'Ja sam svoje za život poradio'. Žaželimo velikom Isusovom graditelju, radniku i ocu, didi i pradići vječnu radost za Isusovim stolom..."

Pokojnikovo tijelo od Peičeve kapelice do obiteljske grobnice pratili su sinovi koji su posljednjih dana danonoćno bdjeli uz njega. /F. I./

Dobrom ocu

Imali smo dobrog oca,
Dragi Bog mu plaća bio.
On nas je svih trinajstoro
Ko dar od Boga primio.

Imao je jaku viru,
Da bi gore primišćao.
Pouzdanje u dragog Boga
Svima bi preporučivao:

"Uzdajte se u dragoga Boga."

Bile su mu česte riči.

"Molite se, Bog će pomoći,
svaku će bol izličiti."

Svoju dužnost na zemlji
Tako časno je izvršio.
Za nas život žrtvovao,
Sav se Bogu izručio.

Hvala Tebi, Gospodine,
Što nam takva oca dađe.
I što zakon tvoj božanski
Sa odgojem nam pridade.

I dana nam, Gospodine,
Takvih otaca triba.
Pokoje vični daruj ocu,
Sićamo se rado njega.

Kata Ivanković

Samo za danas

Dragi čitatelji! Jako volim slušati ljude, osobito kad – onako jednostavno i ljudski, bez biranih i učenih riječi, iz same duše, a bez namjere da to učine (što ne može biti bez nadahnuća Duha Svetoga!) – izreknu mudrost. Onda zastanem, kao Mali Princ ponovim to sama ili zamolim njih da mi to malo pojasne i – upišem si to u srce, trudeći se da to ne zaboravim. Ponekad to ispričam mojim najmilijima, kako bih i njima otkrila kakav sam biser našla. Takve malene mudrosti često čujem – petkom: jedna divna mama i baka (od koje kupujem sir i mlijeko), uvijek nasmiješena, pravi je izvor! I kad je bolesna, zabrinuta ili nervozna, i kad joj u očima blistaju suze dok govori o svojoj djeci i njihovim problemima, kao da joj je pred očima Marijin lik, kao da stalno čuje Božji glas, a ipak sluša što joj govorim. Razumije me – ona ima četvero djece. Pitam je: "Kako ste uspjeli – svih ovih godina? I, kako ćete moći još sve ove godine koje su pred vama? Kako ću ja uspjeti?" Uz pogled koji govori još više od riječi, kaže: "Negdje sam čula – ne možemo čak ni moliti milost za cili život, da izdržimo sve godine koje nam je dragi Bog pripremio, i teške i lake. Možemo moliti da izdržimo samo jedan dan – danas, a navečer – zahvaliti što smo ga preživili. I tako, dan po dan, narednih pedesetak godina, ma, cili život! Moli da sve izdržiš samo danas, a Bog će se brinuti i za sutra i za svaki dan!"

upute za roditelje

KAKO POUČITI DJECU OPHOĐENJU S INVALIDIMA

"U razredu ili školi koju pohađa vaše dijete ima djece koja pate od neke bolesti ili nekoga tjelesnog nedostatka i one koja se od većine razlikuju svojim tjelesnim izgledom ili nekim razvojnim teškoćama. Možda je s vašim djetetom u razredu neko dijete koje pati od astme ili je slabovidno, neko nemirno dijete koje se ne može koncentrirati ili neko izrazito debelo ili nagluho dijete. Sigurni smo da ćete se složiti s tvrdnjom da su sva djeca jednako vrijedna i važna, pa im stoga treba pomoći da se što lakše nose sa svojim teškoćama. Kako bismo djeci pomogli da se što bolje nose s različitostima koje ih okružuju, izradili smo "Bontončić ili kako svima biti prijatelj" koji će im olakšati druženje sa svom djecom. Srdačno vas molimo da pročitate ovaj bonton i porazgovarate sa svojim djetetom o uputama koje smo u njemu naveli. Bit će to dobra prigoda da sa svojim djetetom

porazgovarate o susretljivosti prema drugima, o radosti koja proizlazi iz pružanja pomoći i brige za druge, o toleranciji prema onima koji su na bilo koji način drukčiji. Posebno je važno da pomognete svom djetetu u razumijevanju teškoća i tegoba o kojima bonton govori kako ih se dijete ne bi bojalo. Potaknite svoje dijete da vam prepriča neke upute iz bontona, provjerite razumije li o čemu one govore, potaknite ga da ih usvoji. Školsko okruženje u kojem se djeca uzajamno razumiju i pomažu i u kojemu nema djece koja su zbog neke tjelesne slabosti ili nedostataka isključena iz zajedničkih dječjih akcija, omogućuje svima ljepše i zdravije odrastanje."

(Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida,
www.udrugapuz.hr/bontoncic.htm)

jedna slika - jedna priča

Kako se čuva ljubav?

Majka i dječak šetaju plažom. U jednom trenutku dječak upita:

– Mama, kako se čuva ljubav?

Mama ga pogleda i odgovori:

– Uzmi malo pijeska i stisni šaku.

Dječak stisne šaku i što je više stiskao, to je više pijeska curilo iz nje.

– Ali mama, pijesak mi bježi!

– Znam, a sada otvori potpuno šaku.

Dječak poslušao, ali uto zapuhne vjetar i odnese sav pijesak s dlana.

– Ni ovako ne uspijevam zadržati pijesak!

Na to majka, sa smiješkom na licu, reče:

– Sada uzmi opet malo pijeska u ruku i drži dlan kao da je u obliku žlice, dovoljno zatvoren da ga sačuvaš i dovoljno otvoren da bude slobodan...

Dječak učini kako mu je rečeno i pijesak mu ostane na dlanu, zaštićen od vjetra i slobodan da ne klizi kroz prste...

Eto kako se čuva ljubav.

(priča s interneta)

škola i mi

Roditeljska pomoć u učenju

Želite li pomoći svome djetetu da lakše uči, važno je pripremiti ga na pravi način od samoga početka. Ipak, kada učinimo sve što smo mislili da treba, a vidimo rezultate koji nisu baš "blistavi" kako smo očekivali, skloni smo klonuti. Sasvim pogrešno je zaključiti da dijete "ne može" više postići i – dići ruke, uz teški (tradicionalno roditeljski ☹) uzdah. Što ste iznenađeni? Sigurno ste već od mnogih roditelja čuli da je u školi i učenju danas najteže – roditeljima! ☺

Djetetu treba pomoći, ali to nikako ne znači da išta možete i trebate učiniti umjesto njega. Nije uvijek lako odrediti što je u trenutku Vaš dio i obveza, ali oko nečega nema dvojbe: **Vaš pozitivan stav prema sposobnostima djeteta i Vaša vjera u njegov uspjeh i trud** značit će više od bilo kakve pouke o važnosti škole ("Želiš li mesti ulice, samo nastavi tako!") ili elegantne ucjene ("Ispraviš li ocjenu, kupit ću ti...").

Ne brinite, nije nemoguće. Uspjeli su drugi, uspjete i Vi! Vjerujemo u Vas!

(© Ivh)

Čaša mlijeka

Jednoga dana, siromašan mladić, koji je prodavao robu od vrata do vrata kako bi platio školovanje, pogledavši u džep, otkrio je da ima samo jedan novčić, a bio je gladan. Odlučio je zamoliti za malo hrane na vratima sljedeće kuće. Ipak, kad mu je mlada i veoma lijepa

žena otvorila vrata, postidjeo se, i umjesto malo hrane, zatražio je samo čašu vode. Mlada žena je primijetila da je mladić gladan, pa mu je umjesto vode donijela veliku čašu mlijeka. Mladić je polako pio, a zatim je upitao gospođu:

– Koliko dugujem?

– Ne duguješ mi ništa – odgovori. Majka nas je učila da se ne traži ništa za ono što se daje braći iz ljubavi.

– Onda Vam od srca zahvaljujem!

Kad je Howard Kelly izašao iz ove kuće, ne samo da se osjećao jačim, nego je osjetio da je u njemu poraslo povjerenje u ljude i vjera u Boga.

Mnogo godina kasnije, žena je teško oboljela. Mjesni liječnici su bili zbunjeni njezinim slučajem i nisu mogli pronaći lijek za njezinu bolest. Poslali su je u bolnicu u glavni grad i pozvali glasnogovornika dr. Howarda Kellyja na hitne konsultacije. Kad je čuo ime mjesta iz kojeg dolazi pacijentica, oči su mu neobično zasjale. Odmah je otišao bolničku sobu i prepoznao stariju gospođu. Srce mu je zadrhtalo od uzbuđenja. Odlučio je učiniti sve što može kako bi joj spasio život. Od tog trenutka sva njegova briga bila je bolesnica, a sve svoje dane posvetio je traženju lijeka za strašnu bolest koja je gospođu vodila kraju. Nakon duge borbe, pacijentica je pobijedila bolest i potpuno ozdravila! Kad je pacijentica bila potpuno izvan životne opasnosti i sasvim zdrava, dr. Kelly je u administrativnom uredu zamolio da napišu troškovnik i pošalju njemu na uvid. Kad je dobio račun, pogledao ga je i dopisao nešto na ivici računa, te zamolio da se uruči pacijentici. Gospođa se bojala otvoriti kuvertu strahujući da će naći račun koji nadilazi njezine mogućnosti. Konačno se odlučila i nešto što je bilo napisano na ivici privuklo je njezinu pozornost. Na dnu troškovnika pisalo je:

"Plaćeno prije puno godina... jednom čašom mlijeka!" Dr. Howard Kelly

Njezine oči napunile su se suzama radosti, a iz njezinog presretnog srca provrela je ova molitva: "Hvala ti, moj Bože! Svoju ljubav si objavio po rukama i srcima ljudi!" (**Guillermo Hernández**)

A kralj će im odgovoriti: "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mt 25,40)

za život: BONTONČIĆ (ili kako svima biti prijatelj)

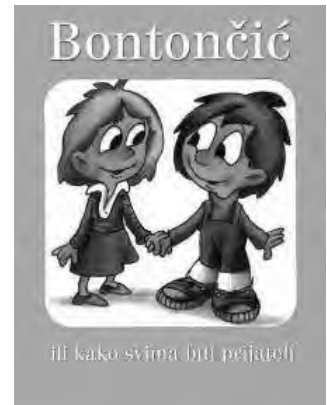
U vrtiću, školi, kući ili ulici ima djece koja imaju neko tjelesno oštećenje, teže se kreću ili ne mogu hodati, slabije čuju ili su gluha, slabo vide ili teže uče. Ima i djece koja boluju od nekih bolesti, koje nisu zarazne, ali mogu uplašiti drugu djecu kao, npr. astma ili epilepsija. Ima i zaraznih bolesti kojih se treba čuvati, ali svoj toj djeci možeš i ti pomoći. Evo kako:

1. Ako vidiš da se neko dijete teško uspinje ili teško silazi stubama, priđi mu, ponudi mu da se nasloni na tebe ili mu pomozni nositi školsku torbu.

2. Djeca koja ne mogu hodati ili se teže kreću ne mogu sudjelovati u nekim dječjim igrama. Potakni zajedničku igru u kojoj mogu sudjelovati sva djeca kako se ne bi osjećala odbačenima.

3. Ako dijete u vrtiću ili školi odjednom počne teško disati, jer ne može udahnuti dovoljno zraka, pitaj ga ima li pumpicu s lijekom, dodaj mu je što brže i pozovi u pomoć neku odraslu osobu.

(nastavak u sljedećem broju)

protiv života: HALLOWEEN – DJEČJI PARTY

"Halloween, jeziva noć u kojoj ožive vještice, duhovi, kosturi, strašila i vampiri, kao stvorena je za ludi dječji party pod strašnim maskama..." Na internetskoj stranici DIPLOMIRANA PEDADOGINJA savjetuje uređenje za dječji party, koji treba biti što jezovitiji: hrenovke treba aranžirati kao vještice prste (kečap je umjesto krvi), male pizze ili sendviči "s groznim likom s izbuljenim, krvavim očima, maslinama s paprikom, kavgavim, velikim nosom, šampinjonom prerezanim na pola i velikim krvočnozubičnim zubima izrezanim od crvene paprike", kolačići u obliku izvađenih očiju... Zidne dekoracije da ne spominjemo! Takvi partyji se organiziraju i u našim vrtićima i školama!

Smatram da je na djelu i više od amerikanizacije Hrvatske ili kršćanstva. Naime, ljudima je teško prihvatiti činjenicu da neke okultne organizacije sve jačom reklamnom kampanjom nastoje magijom prožeti sve strukture javnog života, šireći tako svojevrsnu novopogansku ideologiju. Istodobno oni žele dobro zaraditi, jer sve prikazuju kao oblik zabave i razbijanja "malograđanske ustajalosti"! Ali time se zanemaruje činjenica da svaka djelatnost povezana s okultnim pospješuje upadanje u psihičke poremećaje. Naime, iskustva mnogih egzorcista potvrđuju da je više opsjednutih među ovisnicima o heavy metalu ili black metalu, kao što je više duhovno "pomaknutih" među onima koji se bave vradžbinama pa poslije traže pomoć kod psihijatra ili svećenika. Dakle, gdje ima demonskog dima, bit će sigurno i sotonske vatre. Zato treba poslušati ozbiljno upozorenje Sv. Pavla (Gal 5,1): "Za slobodu nas je Krist oslobodio! Držite se dakle i ne dajte se ponovno u jaram ropstva!" (<http://angelo1.blog.hr/>)

Piše: Stjepan Beretić

SOMBOR POD TURCIMA

Tijekom 16. stoljeća stalno raste broj stanovnika u Somboru. Grad je već imao šest džamija. Poznato je ime somborskog imama **Alije Hüseina** iz 1543. godine. Središnja je džamija bila okružena grobljem. Somborski gradski muzej čuva i danas dva muslimanska nadgrobna spomenika isklesana u kamenu. Sombor se 1582. spominje kao selo, a stavlja se uz bok Subotice i Baje kao značajnije naselje.

Bosanski biskupi

Nakon što je 1526. godine poginuo kalačko-bački nadbiskup Pavao Tomori, imenovani su i dalje kalačko-bački nadbiskupi, koji međutim nisu obavljali svoju biskupsku službu, ali su ipak od katoličkog puka uzimali porez. Ti su nadbiskupi živjeli u sigurnijim krajevima kraljevstva, a na područje svoje nadbiskupije nisu niti dolaziti zbog Turaka. Bosanski biskup **Blaž Kovačić** (1544.–1545.), pa ni smederevski biskup **Toma II. Skorojević** (1560.–1564.) nisu se usudili obilaziti ni Slavoniju ni Bačku. Bosanski biskup **Antun Matković** (1573.–1583.) prima pod svoju jurisdikciju dio Slavonije i zemlje u pokorenoj Mađarskoj, pa tako i područje današnje Subotičke biskupije. Poginuo je progonjen od Turaka u Požegi u Hrvatskoj. Biskup **Nikola Ugrinović** ima na staranju ovo područje od 1584. do 1588. godine. Od 1588. do 1615. godine biskupsku službu obavlja biskup **Franjo Baličević**. On se tužio na veliki manjak svećenika.

Doseljenici sele pa se vraćaju

Za vremena biskupa Baličevića, 1598. godine, kad je Ostrogon (Esztergom) pao pod Turke, neki od bačkih Hrvata i Srba, na poziv zapovjednika Pálfyja sele u opustjele krajeve Ostrogonske nadbiskupije. Poslije kratkog vremena mnogi se od njih vra-

ćaju u Bačku. Neki misle da su nakon povratka u Bačku dobili prezimena prema gradu ili selu u kojem su tamo živjeli: Ostrogonac, Budimac, Budimčević, Budinčević, Tukuljac, Pante-linac... O tome piše **Petar Pekić** na 44. stranici svoje knjige *Povijest Hrvata u Vojvodini* iz 1930. godine. O tim vremenima u Bosni i Hercegovini piše hrvatski povjesničar **Trpimir Macan** na 117. stranici svoje knjige *Povijest hrvatskog naroda*, (Zagreb, 1971.): "U 16. stoljeću sve veći nameti pogoršali su položaj seljaka pod Turcima... Haračlijama se odupirala čitava sela. Ljudi su bježali preko granice u Hrvatsku ili se odmetali u hajduke. Dolaskom Bunjevaca povećao se broj Hrvata u Bačkoj. Njih su obilazili franjevci iz Bosne. Tako se u Bunjevaca sačuvala svijest o pripadnosti hrvatskom narodu." Najviše Hrvata se iseljava baš iz Bosne i Hercegovine. "Drži se da se u 16., 17. i 18. stoljeću iz tih krajeva iselilo više od 200.000 Hrvata; iz područja Bročna i Ljubuškog oko 1500 obitelji to jest oko polovice svih stanovnika."

Sombor u 17. stoljeću

Sedamnaesto stoljeće u Bačkoj donosi veću pastoralnu skrb o katolicima. Misionari, ali i biskupi sve češće obilaze raspršene katolike. Svećenik **Ivan Matković**, koji je dugo vrijeme djelovao u Bačkoj, poziva 1612. godine misionare iz Družbe Isusove u Bačku.

Biskupska vlast

Na područje današnje Subotičke biskupije jurisdikciju su obnašali beogradski biskupi od 1618. godine. Od tih biskupa se ističu: **Petar Katić** koji je biskupsku službu ovdje obavljao od 1621. godine. Naredne, 1622. godine je u Rimu osnovan Sveti Zbor za širenje vjere, da bi 1624. godine zalaganjem istog Zbora osnovana Beogradska misijska biskupija. Ta se biskupija

prostirala područjima deset biskupija: Beograd, Smederevo, Srijem, dijelovi Zagrebačke, Pečuh, Kalača i Bač, Čanad (Csanád), Vác, Ostrogon (Esztergom) i Eger. Tada je Sombor i službeno došao pod jurisdikciju beogradskog misijskog biskupa. Beogradski biskupi povremeno nose i naslov smederevskog biskupa ili obratno. Smederevski **Albert Renđić** od 1625. do 1629. je kao administrator Beogradske biskupije bio zadužen i za južnu Mađarsku. Njegovo je sjedište bilo u Beogradu. Naslijedio ga je barski nadbiskup **Petar Masarecchi** od 1631. do 1634. godine. On je obavljao dužnost apostolskog administratora Beograda, Smedereva i južne Mađarske. U njegovo je vrijeme Sveta Stolica imenovala bosanskog svećenika **Šimuna Matkovića** za smederevskog vikara. Isti je svećenik 1622. godine misionario po Slavoniji i Bačkoj. On piše, da je u Bačkoj upravljao župom Bunjevac, što spominje i Buturac. Ne zna se pouzdano gdje se nalazila ta župa. **Petar Sabbatini** je kao administrator Beograda od 1635. do 1643. Do 1646. pastoralnu skrb za Sombor obnaša biskup **Jakov Boncarpi**. Najpoznatiji beogradski biskupi, koji su se starali i za područje Subotičke biskupije su bili franjevci. Među njima je **Marin Ibrišimović** iz Požege od 1647. do 1650. godine. Biskup Ibrišimović je počeo provoditi odredbu Tridentinskog sabora, prema kojoj je svake druge godine biskup bio dužan obići sve župe svoje biskupije. Dva puta je bio u Somboru. Spominje se i **fra Mato Benlić**, Banjalučanin, od 1651. do 1674. godine. Ovaj je biskup filozofiju i teologiju studirao u Italiji. Svoja prva pastoralna iskustva je stekao u pokorenoj Bosni. Bio je vrlo mlad kad je postao biskupom, pa je 25 godina bio neumoran duhovni pastir u golemom području južne Mađarske. U svome sedmogodišnjem izvještaju za rimski Sveti Zbor iz 1559. godine piše da je imao 31.689 krizmanika, da je blagoslovio 78 prenosivih oltara, 47 zvona i 24 crkvice.

Crkva i ekologija

U javnosti se mnogo govori o ekološkim problemima. Koji je nauk Crkve u svezi s tim problemom? Je li dovoljno prisutna u svijesti vjernika?

N. S., Novi Sad

Ovo je doista aktualno pitanje, kako društva općenito tako Crkve stoga rado odgovaram na ovu temu. Pitanje ekologije se oslanja na izvještaj o Stvaranju koje mi kao vjernici priznajemo i ispovijedamo. Sve što je od Boga stvoreno u svojoj biti je dobro. Kako kaže psalmist, Bog ljubi sva svoja stvorenja. Teološki vjerujemo da ta ljubav uzdržava sav stvoreni svijet. Nedostatak Božje prisutnosti je u stvari jedino zlo. Tako, primjerice, bolest nije ništa drugo nego nedostatak zdravlja. I u svim drugim pitanjima vezanim uz zemaljska dobra, ukoliko se s njima ophodi mimo naravnog zakona, koji je upisan u narav stvorenja, nastaje nered. Više biblijskih knjiga, a napose knjiga Psalama, govori o prirodi i okolišu koji nam je darovan kao znak Božje prisutnosti. Štovanje i poštivanje naravnog zakona je imperativ svakom vjerniku. Kada je zazvonilo "veliko zvono" radi nedostatka brige za zemaljska prirodna bogatstva, Ivan Pavao II. je izdao posebni dokument o ovom problemu za koji se vi interesirate. Ne zaboravimo da je sveti Franjo Asiški zaštitnik ekologije i svih koji se brinu za unapređivanje poštivanja okoliša. Stoga odmah u prvom odlomku jasno tvrdim da je u naravi vjere poštivati sva stvorenja prema njihovoj vlastitoj naravi i da je sastavnica postulata vjere i tema vašega pitanja. Zato je vjeronauk već u školi, jednako tako i ostale vjerske pouke, prožet naukom o skladu u prirodi, o poštivanju okoliša i konačno o čovjeku koji je jedini odgovoran, jer je slobodan, ako unosi

nered u temu o kojoj sada razmišljam. Dakle, već sada djeca u školi u vjerskoj nastavi kao i u nauci o prirodi primaju informacije i formaciju za život u zdravoj sredini. Među ostalim dijelovima katoličkog nauka bih citirao i odlomak iz Kompendija socijalnog nauka Crkve koji kaže: "Zaštita okoliša izazov je za cijelo čovječanstvo: riječ je o obvezi, zajedničkoj i općoj, da se poštuju zemaljska dobra, namijenjena svima sprečavajući da se 'po miloj volji i prema vlastitim ekonomskim zahtjevima' koristimo različitim stvorenjima, živim ili ne živim – životinjama, biljkama, prirodnim stvarima, a da to ostane nekažnjeno" kaže u svojoj enciklici Ivan Pavao II. To je odgovornost koja mora sazrijevati na temelju globalnosti sadašnje ekološke krize i s njom povezane potrebe da se s

ovako: Hvaljen budi, moj Gospodine, u svim svojim stvorenjima, posebno u gospodinu bratu Suncu po kojem nam danju daješ svjetlo; ono je lijepo i zrači velikim sjajem i pruža nam znak o tebi, Svevišnji... Hvaljen budi, moj Gospodine, za sestru Vodu, ona je veoma korisna i veoma ponizna, dragocjena i čista... Hvaljen budi, moj Gospodine, za sestru našu majku Zemlju koja nas nosi i hrani, koja proizvodi različite plodove sa šarenim cvijećem i travama... Hvalite i blagoslivljajte moga Gospodina, zahvaljujte mu i služite mu u svoj poniznosti."

Međutim, ono što nas sada zabrinjava više je činjenica o problemu "ekologije ljudskog duha". Postavlja se pitanje kako je moguće da svijet koji je znaošću i tehnikom tako ovladao zemalj-

Poziv i apel prvim odgojiteljima – roditeljima je da čuvaju ekologiju duše svoje djece. Apel Crkvi je upravo u tome da onaj Božanski plog vjere može presaditi u odgoju svim generacijama, a društvo je pozvano da u pravdi i istini ponajprije slijedi naravni zakon svih stvorenja i moralni zakon u čovjeku.

njom suoči na globalnoj razini jer sva bića ovise jedna o drugima u općem poretku što ga je utvrdio Stvoritelj: "potrebno je voditi računa o naravi svakoga bića i o njegovoj uzajamnoj povezanosti u uređenom sustavu kao što je upravo kozmos". Odgovornost prema okolišu zajednička je baština ljudske vrste, širi se ne samo po sadašnjem nego i prema budućim potrebama. "Budući da smo baštinici prošlih generacija i korisnici rada naših suvremenika mi imamo obvezu prema svima i ne možemo se osloboditi brige za one koji dolaze poslije nas da uvećaju krug ljudske obitelji. Univerzalna solidarnost, koja je činjenica, za nas je ne samo dobrobit nego i dužnost" rekao je još Pavao VI. Načela koje donosi Katekizam Katoličke Crkve, mogu se sažeti ovako: "Čovjek je vrhunac Božjega stvarateljskog djela. Nadahnuti izvještaj to izriče jasno razlikujući stvaranje čovjeka od stvaranja drugih bića. Postoji solidarnost među svim stvorenjima zato što sva imaju istoga Stvoritelja i što su sva određena za njegovu slavu. Rado citiramo svetoga Franju koji je pjevao

skim dobrima svojom ljudskom dimenzijom unosi toliki nered i izaziva ne male opasnosti za vlastiti opstanak? Ono što je važno istaknuti i u ovom odgovoru je činjenica da je u središtu Božjega djela čovjek, ali odmah postavljamo pitanje: je li današnji čovjek po mjeri Božjoj? Pitanje je vrlo izazovno i teško. Zlo ne dolazi izvana nego iz čovjeka. Nisu poremećene svemirske silnice, nego je poremećena ljestvica vrednota u čovjeku. Čovjek je pao u strahoviti moralni relativizam i plod njegova razmišljanja i postupanja je katastrofa koja nam predstoji. Zar nije onda ljudska savjest ono mjesto u kome treba početi obnovu svijeta? Svakako. Crkva kao Majka i Učiteljica ima upravo taj zadatak: oblikovati savjest. Vraćamo se ponovo, tko zna po koji puta, istom problemu a to je kršćanska obitelj, kršćanska zajednica i zdravo društvo. Odvojeno jedni od drugih a pogotovo suprotstavljeno, ne možemo ništa učiniti. Stoga je poziv i apel prvim odgojiteljima – roditeljima da čuvaju ekologiju duše svoje djece. Apel Crkvi je upravo u tome da onaj Božanski plog vjere može presaditi u odgoju svim generacijama, a društvo je pozvano da u pravdi i istini ponajprije slijedi naravni zakon svih stvorenja i moralni zakon u čovjeku. Nije dopušteno sve što čovjek može. Molimo i počnimo od sebe!

Bartolomej I. na Biskupskoj sinodi

Papa Benedikt XVI. izrazio je veliku radost i zahvalnost nakon govora ekumenskoga patrijarha Bartolomeja I. na koncu Večernje održane u subotu, 18. listopada, u Sikstinskoj kapeli. Ovo je prvi put u povijesti da je jednome ekumenskom patrijarhu dana mogućnost obratiti se Sinodi biskupa Rimske katoličke Crkve – istaknuo je patrijarh Bartolomej I., te dodao: "To smatramo očitovanjem djela Duha Svetoga koji naše Crkve vodi u sve uže i dublje uzajamne odnose, a oni su važan korak prema ponovnome uspostavljanju našega punog zajedništva." To je prigoda, rekao je nadalje patrijarh, zahvaljujući kojoj se povećavaju naše nade da će doći dan kada će se naše dvije Crkve u potpunosti složiti što se tiče uloge primata i sinodalnosti u životu Crkve, kojima se posvećuje naše zajedničko Teološko povjerenstvo.

Na koncu patrijarhova govora, Sveti je Otac izrazio zahvalnost koja je bila posvjedočena i pljeskom sinodskih otaca, a koji je Papa nazvao "izrazom živoga iskustva našega zajedništva". Papa je izrazio zahvalnost za bogatstvo Patrijarhova govora, s brojnim citatima crkvenih otaca, kao i za veliki kršćanski realizam koji ističe izazove našega vremena. Ovo je bilo i radosno iskustvo jedinstva, možda ne savršenoga, ali istinskoga i dubokoga. Pomislio sam, rekao je Sveti Otac, vaši Oci koje ste puno citirali i naši su Oci, a naši su i vaši. Ako imamo zajedničke Oce, kako ne bismo mi mogli biti braća, upitao je Papa.

U središtu izlaganja ekumenskoga Patrijarha bio je odnos između Riječi Božje i pet ljudskih osjećaja. U kršćanstvu je, naime, Sveto pismo uvijek bilo shvaćano kao živa stvarnost. Riječ Božju stoga treba slušati, vidjeti, utjeloviti i podijeliti s drugima. Tekst je u službi izgovorene riječi. Riječ je prije svega o usmenoj i izravnoj komunikaciji, ostvarenoj kako bi ona imala utjecaj, a čije djelovanje ovisi i o specifičnoj osobnoj sklonosti. Važno je da se osoba koja ju sluša zauzme za blagostanje čovječanstva, protiv rasizma i fundamentalizma, u iskorjenjivanju siromaštva, u razvoju vjerske snošljivosti, te za dobro okoliša.

Spomenuvši potom ikone, u kojima se, prema Patrijarhovim riječima, može vidjeti Riječ Božja, Bartolomej I. je kazao kako ikone ističu bitno poslanje Crkve, a to je priznavanje da su svi ljudi i sve stvari stvoreni i pozvani biti dobri i lijepi. Ali, Riječ Božja svoje puno utjelovljenje pronalazi poglavito u sakramentu Svete Euharistije, u kojemu Riječ postaje tijelo i dopušta nam, ne samo da ga vidimo, nego i da ga dotičemo svojim rukama... i učinimo ga dijelom svojega tijela i krvi, naglasio je Patrijarh. Istaknuvši nadalje opću potrebu evangelizacije, Patrijarh je primijetio kako Crkva treba ponovno otkriti Riječ Božju u svakome naraštaju, i učiniti da se ona obnovljenom snagom i uvjerenjem istakne i u našem suvremenom svijetu, koji je u dubini srca žedan Božje poruke mira, nade i ljubavi. Patrijarh je govor završio zazivom Duha Svetoga, kako bismo, osim naših napora, bili sigurni da duh dolazi u pomoć našoj slabosti, boraveći uz nas kao Odvjetnik i Utješitelj.

Dijalog je prioritet, a ekumenizam put bez povratka

Dijalog s katolicima je jedan od naših prioriteta, a put ekumenizma je put bez povratka, izjavio je ekumenski carigradski patrijarh Bartolomej I., a prenijela agencija AsiaNews. Ekumenski patrijarh se osjeća veoma počašćen i uzbuđen jer ga je Benedikt XVI. pozvao 18. listopada govoriti na Biskupskoj sinodi. To je bilo jedinstveno iskustvo koje će uvijek pamtili. Svi se moramo moliti da što prije dođe dan kada ćemo zajedno slaviti euharistiju. Dijalog s katolicima je naš prioritet, a ekumenizam je put bez povratka, moramo zahvaliti svojim prethodnicima što su otvorili taj put, rekao je Bartolomej I., dodavši kako je drugi prioritet ekologija i očuvanje okoliša. Od 1989. godine naš je patrijarhat pokrenuo brojne inicijative u raznim dijelovima svijeta kako bi upozorio čovječanstvo na opasnosti od nepromišljenoga iskorištavanja materijalnih i ljudskih izvora. S tom nakanom patrijarhat priprema međunarodni simpozij koji će se 2009. godine održati u Africi, na delti Nila, kako bi privukao svjetsku

pozornost na zla koja pritišću ispačeno afričko stanovništvo. Patrijarh želi u Istanbulu otvoriti Međunarodnu promatračnicu za očuvanje okoliša.

Simpozij primasâ pravoslavnih crkava iz cijeloga svijeta u Istanbulu

U Turskoj je 10. listopada učinjen još jedan važan korak na ekumenskom putu. U Istanbulu je, naime, u patrijarhalnoj crkvi svetoga Jurja, započeo Simpozij primasâ pravoslavnih crkava iz cijeloga svijeta, koje je ekumenski patrijarh Bartolomej I. pozvao kako bi zajedno proslavili Pavlovu godinu. Na susretu sudjeluje i katoličko izaslanstvo te, kao predstavnik pape Benedikta XVI., kardinal Andrea Cordero Lanza di Montezemolo, nadprezbiter Bazilike svetoga Pavla izvan zidina.

Ovaj simpozij, sazvan u ime apostola Pavla, može doprinijeti približavanju pravoslavnih crkava, istaknuo je predsjednik Turske biskupske konferencije biskup Luigi Padovese, koji se nalazi u katoličkome izaslanstvu pozvanome na ovaj skup. Biskup je posebice istaknuo kako je vrlo važna prisutnost u Istanbulu patrijarha Moskve i cijele Rusije Alekseja II. Lik svetoga Pavla, kojega je Sveti Otac nazvao "putujućim Kristovim poslanikom" i "evangelizatorom narodâ i kulturâ", tako postaje novi simbol jedinstva u šarolikome ekumenskom mozaiku. Skup u Istanbulu, dodao je msgr. Padovese, može imati pozitivan utjecaj i na dijalog između katolika i pravoslava. Posljednja poglavlja toga dijaloga obuhvaćaju nazočnost Bartolomeja I., zajedno s Benediktom XVI., u Bazilici svetoga Pavla izvan zidina, 28. lipnja ove godine, u prigodi svečane Večernje na početku Pavlove godine, dok sudjelovanje kardinala Cordera Lanze di Montezemola, kao Papina predstavnika, na ovom simpoziju, predstavlja još jednu stranicu ekumenskoga dijaloga. U tom je smjeru upravljen i Simpozij o svetome Pavlu, koji je započeo 11. listopada popodne u patrijarhalnoj crkvi Svetoga Jurja, dok će se nastaviti na drugim mjestima vezanima uz svetoga Pavla, među kojima u Smirni, Efezu, te na Rodosu i Kreti.

Zahvaljujemo našim darovateljima

Oprema za kupatila kolpa-san®

Novi Beograd: Tošin bunar 224a, 011 260 99 20, Beograd: Bulevar Kralja Aleksandra 402, 011 240 73 71
Beograd: Zrenjaninski put 1, 011 20 85 460, Novi Sad: Rumenački put 11, 021 518 091
Zrenjanin: Vojvode Petra Bojovića 2, 023 581 590, Subotica: Banijska 2, 024 547 886

KAMENORESCI
Beogradski put 224a

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.
SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72
TEL. 024/671-500
063/501-542

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobnih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

RENAULT

NAŠ SERVIS - VAŠA SIGURNOST

Ovlašteni Renault servis je svakako najbolji izbor za Vaš automobil. A razlozi su:

- kvaliteta koju nudimo
- garancija od 12 mjeseci na rezervne dijelove i popravku
- sigurnost
- osposobljenost, opremljenost i profesionalnost naših majstora

Dobrodošli!

AC VIDA KOVIĆ

Subotica, Braće Radića 53, tel. 024 553-567, 551-124

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Kafana - "Đuka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:

- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI

Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

**Vremena su teška. Svaka je pomoć dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.**

Svake treće nedjelje u mjesecu
novi broj "Zvonika"

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Neka
Bog
blagoslovi
sve
koji
radom
služe
braći
ljudima!

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

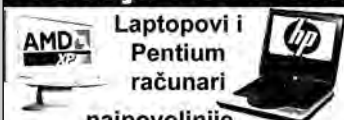
H čitaonica
Hrvatska

**Čitajte tisak,
posudite knjige i
porazgovarajte
s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici**

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium
GSM Centar
Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Mobilni

Gigaset
A-180

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

ADSL Light

(mjereni promet)
Brzina - Cijena* Paket sadrži
512/64 - 799 dinara
600 MB**
1024/128 - 1499 dinara
1000 MB**
1536/192 -
1999 dinara
2000 MB**

tel: 555-765

ADSL Flat

(Neograničeni promet)
Brzina - Cijena*
512/64 - 1199 dinara
1024/128 - 1799 dinara

ADSL

1536/192 -
2399 dinara

www.tippnet.rs

TippNet

Subotica, Karadorđev put 2

*Cijene su bez PDV-a.
**U slučaju prekoračenja potrošnje, cijena dodatnih započelih 200MB je 120 dinara.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

• Karadorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED
SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE SADA JE MOGUĆE!

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti
u župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp. „Auto-Dan Z” d.o.o.
024/670-975 SUBOTICA, Beogradski put 29
024/55-44-25 Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY
PIAGGIO GILERA

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Radio Subotica
Szabadkai Radio

Kovač Dejan
MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUCSKÉSZITÓ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKÉ - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
Vi. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobilni: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA
Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
“BUNJEVAČKO KOLO”**
Subotica,
Preradovićeva 4
Tel:
(024) 555-589

MONOLIT GRADNJA
Iršai Laslo

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

IZVOĐENJE SVIH VRSTA GRAĐEVINSKIH, ZANATSKIH
I INSTALATERSKIH RADOVA. PROJEKTOVANJE I NADZOR

JULIJA-OPTIKA
KULTURA NOŠENJA NAOČALA
VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

“Sv. Katarina”
PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

HRVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
II. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel./fax: (36-1) 269-1300

Hirvivo
Katolikus hetilap
Áras: 13 dinár Ajánlatkészen
I. évf. I. szám 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
“APOLONIA”

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati

utorak i
četvrtak
8 - 12 sati

subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

**Slušajte
Radio Suboticu**
program
na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

90,7 MhZ FM - SUBOTICA
102,9 MhZ FM - NOVI SAD

www.suboticka-biskupija.info

URED HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

MATERICE

u HKC "Bunjevačko kolo"
u subotu, 13. 12. 2008.
u 18 sati

djeca i mladi župe Sv. Roka
pod vodstvom
s. Jasne Crnković
priređuju priredbu
u čast MATERICA.

U noći adventskoj

Očistite svoje sobice, zidove obijelite,
U postelje stavite nove slame
I čiste navlake;
U peći nek tinja vatra
I širi ugodnu toplinu,
Jer stižu hladni vjetrovi
Donoseći snijeg i sive oblake.

I kad vam sred noći studene i mračne
Netko pokuca na vrata skoro nečujno,
Boječ se, da se nezvan ne narine,
Bio to prosjak, siromašak, starac,
Ili putnik bijedni iz zemlje daleke,
O, primite ga, dajte mu večeru toplu
I krevet čisti - bez stanarine!

Čitavu noć budite mimi
I samo molitvom toplom
Prekidajte zimske noći tišinu;
Jer možda...
Možda ćete, draga braćo,
Tu malu pomoć i nezatnu ljubav
U ovo vrijeme adventsko
Iskazati Kristu Gospodinu...

PREPORUČAMO

- * ZIDNI KALENDARI 30 din
- * DŽEPNI KALENDARI 50 din
- * KALENDAR INSTITUTA
"IVAN ANTUNOVIĆ"
(12 lista) 150 din
- * SUBOTIČKA DANICA
(izlazi za Materice) 300 din
- * BOŽIČNE ČESTITKE
s kuvertom 15 din
obične 10 din

Narudžbe prima Uredništvo

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA "BELA GABRIĆ", SUBOTICA

raspisuje

NATJEČAJ

U ŠKOLSKOJ 2008./2009. GODINI

ZA JEDNOKRATNU POMOĆ UČENICIMA
(SREDNJOŠKOLCIMA) I STUDENTIMA,
PRIPADNICIMA
HRVATSKE ZAJEDNICE
KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI

Uvjet: da su redoviti učenici ili studenti srednje, više ili visoke škole (fakulteta)

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRIJAVNICA (formular)*
2. SVJEDODŽBA o prethodno završenom razredu srednje škole ili godine studija (original se donosi na uvid s jednom fotokopijom ili poslati ovjerenu fotokopiju ako se šalje poštom)
3. POTVRDA o upisu u tekući razred ili godinu studija
4. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici s fotokopijom dokumenta bar jednog roditelja gdje se vidi pripadnost hrvatskoj zajednici, (osim onih koji su već podnosili ovaj dokument)
5. POTVRDA o zaposlenosti roditelja s prosjekom primanja za zadnjih šest mjeseci ili o nezaposlenosti roditelja (od Zavoda za zapošljavanje) a za vlasnike zemlje fotokopija poreskog rješenja za tekuću godinu
6. PREPORUKA ili POTVRDA o angažiranosti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 12. XII. 2008. a obavijest o rezultatu bit će poslana poštom prijavljenim kandidatima.

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uvaženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na adresi Društva u Spomen-kući prof. Gabrića ili na www.hnv.org.yu/fondacija.

Ured će raditi srijedom i petkom od 11 do 14, utorkom i četvrtkom od 14 do 19 sati.

Molbu s potrebnom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Hrvatsko društvo za pomoć učenicima "Bela Gabrić", Ulica Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili **osobno**.

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
Sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896;
Fax: +381(0)24 551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković
glavni i odgovorni urednik
Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić
zamjenica glavnog
i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić
ročelnik Izdavačkog odjela
Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Vedran Jegić
fotograf

Uredničko vijeće:

Stjepan Beretić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Željko Šipek

dr. Tadej Vojnović

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Segedinski put 86, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- Srbija 1200 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu i ime (ne na ime Zvonika):

Svjetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazze 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Nada Sudarević, Blagovijest

Susret Franjevačkog svjetovnog reda u Sontu

Susret vjernika u Beloj Crkvi

Prizor sa sprovoda p. Tedeja Vojnovića

Đakon Csaba Kovács na tečaju u SAD

Koncert u katedrali na Dušni dan

Klapa "Adrion" iz Makarske

Nagrada za životno djelo Milovanu Mikoviću

Najstariji nagrađeni recitatori

Rosite, nebesa, odozgo,
i oblaci, daždite pravednošću.

Neka se rastvori zemlja
da procvjeta spasenje,
da proklija izbavljenje!

Ja, Jahve, stvaram sve.

/Iz 45,8/

